

รายงานฉบับสมบูรณ์

กิจกรรมส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

แพลตฟอร์ม บ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ Science Community Incubator: SCI

ชื่อโครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปีที่ 2)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. นางสาวภาสินี ศิริประภา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
2. นายทวีศักดิ์ แสนสง่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
3. นายจิรพล จิรพล ชูโชติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
4. นายกรีฑาพล ทองคำ สมาคมเชียงใหม่เคลย์เอทีฟ

เสนอต่อ

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปีที่ 2)” ภายใต้กิจกรรม ส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2568 ดำเนินงานภายใต้แพลตฟอร์ม Science Community Incubator (SCI) ซึ่งมุ่งเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกระดับงานหัตถกรรมให้มีคุณค่าและความร่วมสมัยมากขึ้น

โครงการนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพของชุมชนบ้านเหมืองกุง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานด้านเครื่องปั้นดินเผา โดยนำแนวคิดทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ การทดลองเคลือบ การควบคุมการเผา ไปจนถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์และการทดสอบตลาด กระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดดำเนินไปอย่างมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ช่างปั้น เยาวชน และนักวิจัยร่วมกันเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และสร้างองค์ความรู้ใหม่บนฐานของภูมิปัญญาชุมชน

“เล่าเรื่องเครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกุงในมุมมองใหม่ ที่ผสานศาสตร์แห่งดินและไฟ เข้ากับภูมิปัญญาแห่งชีวิตของช่างปั้น ถ่ายทอดความงามของการเรียนรู้ระหว่างคน วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ให้ผู้มาเยี่ยมได้รู้สึกถึงพลังของงานคราฟต์ที่มีชีวิต”

เนื้อหาในรายงานฉบับนี้นำเสนอทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ของการดำเนินงานตลอดปี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์สามารถอยู่ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างกลมกลืน และ เมื่อผสานกันอย่างเข้าใจย่อมก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปีที่ 1)” ในกิจกรรมส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน ภายใต้แพลตฟอร์มบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ Science Community Incubator (SCI) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยเฉพาะคณาจารย์จากหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์ที่ได้ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคนิคด้านเซรามิก รวมถึงการออกแบบกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนขอขอบคุณ กลุ่มช่างปั้นบ้านเหมืองกุงและวิสาหกิจชุมชนเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านตำบลหางดงที่ให้ความร่วมมืออย่างแข็งขันในการเข้าร่วมกิจกรรม ถ่ายทอดภูมิปัญญาและเปิดใจเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานศิลปหัตถกรรมของชุมชน

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อผศ.ดร.นพวรรณ เดชบุญ ผู้ถ่ายทอดความรู้หลักด้านเทคโนโลยี เซรามิกส์ นายกรีฑาพล ทองคำ เจ้าของกิจการเอส อาร์ สตูดิโอและ นางสาวภาสินี ศิริประภา วิทยากรร่วมที่ได้เสียสละเวลา แรงกาย และประสบการณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนอย่างใกล้ชิดนอกจากนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายพันธมิตรด้านวัฒนธรรมที่ร่วมสนับสนุนข้อมูล คำแนะนำ และพื้นที่สำหรับการเผยแพร่ผลงานอันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้โครงการนี้บรรลุผลสำเร็จ

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในโครงการซึ่งร่วมกันทำให้ “บ้านเหมืองกุง” ก้าวสู่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและหัตถกรรมร่วมสมัยที่ผสมผสานภูมิปัญญาแห่งดินและไฟเข้ากับศาสตร์แห่งการเรียนรู้และสร้างคุณค่าใหม่ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปีที่ 1)” เป็นพื้นที่ต้นแบบภายใต้แพลตฟอร์ม Science Community Incubator (SCI) ที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมจากฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยบูรณาการ “วิทยาศาสตร์แห่งดินและไฟ” เข้ากับ “ภูมิปัญญาแห่งชีวิต” ของช่างปั้นในชุมชน เพื่อเสริมสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ตลอดการดำเนินงาน โครงการประกอบด้วย 7 กิจกรรมหลัก ครอบคลุมทั้งการอบรมเชิงวิชาการ การทดลองปฏิบัติ การทดสอบตลาด และการออกแบบแผนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งผลการดำเนินงานสะท้อนพัฒนาการของชุมชนใน 3 มิติสำคัญ ได้แก่

1. มิติองค์ความรู้และทักษะทางวิทยาศาสตร์ – ชุมชนเข้าใจหลักการพื้นฐานของการเผา การควบคุมอุณหภูมิ และการผสมเคลือบ สามารถอธิบายผลของกระบวนการได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น
2. มิติผลิตภัณฑ์และเศรษฐกิจชุมชน – เกิดต้นแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกร่วมสมัย ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ดินเหมืองกุงและผ่านการทดสอบตลาดจริง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ
3. มิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม – ชุมชนร่วมกันออกแบบ “แผนที่เชิงวัฒนธรรม (Cultural Map)” และเส้นทางเรียนรู้ “จากดินสู่เตา และจากเตาสู่ตลาด” เตรียมพร้อมสู่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ในอนาคต

ผลลัพธ์โดยรวมชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการวิทยาศาสตร์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่เพียงเพิ่มคุณภาพของงานผลิต แต่ยังเปิดมิติใหม่ให้ชุมชนเข้าใจคุณค่าของตนเองในเชิงองค์ความรู้ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นมากกว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยี แต่คือการ “ปลุกพลังแห่งความเข้าใจ” ที่ทำให้การพัฒนาเติบโตจากภายใน

ปีแรกของโครงการจึงเป็นหมุดหมายสำคัญในการเปลี่ยนผ่านจาก “ชุมชนผู้ผลิตงานหัตถกรรม” สู่ “ชุมชนผู้สร้างคุณค่าและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม” ที่มีชีวิต โดยในปีถัดไป โครงการจะต่อยอดสู่การพัฒนาสูตรเคลือบเฉพาะพื้นที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ และการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ เพื่อให้บ้านเหมืองกุงก้าวสู่การเป็น “หมู่บ้านวิทยาศาสตร์เชิงวัฒนธรรมร่วมสมัย” อย่างสมบูรณ์ในอนาคต

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	1
กิตติกรรมประกาศ	2
บทสรุปผู้บริหาร	3
สารบัญ	4
บทที่ 1 บทนำ	6
1.1 หลักการและเหตุผล:	6
1.2 วัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ	17
1.3 กลุ่มเป้าหมาย	17
1.4 ระยะเวลาดำเนินการ	17
1.5 กรอบการดำเนินงาน	17
1.6 แผนธุรกิจชุมชนหรือโมเดลธุรกิจ	18
1.7 แผนการดำเนินงาน (Gantt Chart)	18
1.7.1 แผนการดำเนินงานรายปี	18
1.7.2 แผนการดำเนินงานของปีที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ	20
1.8 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ	21
1.9 หน่วยงานสนับสนุน	21
1.10 ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินโครงการ	22
1.10.1 เศรษฐกิจ	22
1.10.2 สังคม	22
1.10.3 สิ่งแวดล้อม	22
1.11 งบประมาณขอรับการสนับสนุน	23
บทที่ 2 ผลการดำเนินงาน	25
2.1 แผนการดำเนินงานของโครงการ	25
2.2 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนของแต่ละกิจกรรมที่กำหนด	25
2.3 การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ	49

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน 52

3.1 สรุปผลการการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของโครงการในภาพรวม 52
ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

3.2 สรุปผลการการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 53

3.3 การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ 53

3.4 สรุปกิจกรรมที่บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงานของโครงการ 55

3.5 สรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณตามรายกิจกรรมที่ระบุไว้ในข้อเสนอโครงการ 56

บทที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ 57

4.1 ปัญหาและอุปสรรค 57

4.2 ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข 57

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล:

บ้านเหมืองกุง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งในชุมชนเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดของล้านนา มีประวัติการทำเครื่องปั้นดินเผาสืบทอดยาวนานกว่า 200 ปี วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนผูกพันกับ “ดินและไฟ” มาตั้งแต่บรรพบุรุษ สะท้อนผ่านภูมิปัญญาการผลิตหม้อน้ำ น้ำต้น ผางประทีป และเครื่องใช้ดินเผาหลากชนิดที่ตอบสนองต่อวิถีชีวิตและประเพณีล้านนา กระบวนการผลิตยังคงอิงภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ตั้งแต่การใช้ดินพื้นบ้าน การขึ้นรูปด้วยมือ การขัดผิวด้วยหินแม่น้ำ ไปจนถึงการเผาในเตาฟืน ซึ่งแม้จะคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ได้อย่างงดงาม แต่ขณะเดียวกันก็เผชิญข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและตลาดในยุคปัจจุบัน ทั้งในเรื่องคุณภาพ การควบคุมอุณหภูมิ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการเข้าถึงผู้บริโภคสมัยใหม่

ในปีแรกของโครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง” ได้ดำเนินงานภายใต้แพลตฟอร์ม Science Community Incubator (SCI) เพื่อยกระดับห่วงโซ่คุณค่าของชุมชน โดยบูรณาการ “วิทยาศาสตร์แห่งดินและไฟ” เข้ากับ “ภูมิปัญญาแห่งชีวิต” ของช่างท้องถิ่น ผ่านกิจกรรม 7 ลำดับ ตั้งแต่การอบรมความรู้พื้นฐานด้านเซรามิก การทดลองผสมเคลือบและเผาไฟสูง การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย การทดสอบตลาดจริง ไปจนถึงการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงานในปีแรกทำให้ชุมชนสามารถ “อยู่รอดด้วยความเข้าใจ” เกิดการเปลี่ยนแปลงในสามมิติสำคัญ ได้แก่

(1) มิติองค์ความรู้และเทคโนโลยี – ชุมชนเริ่มเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์ของ “ดิน–เคลือบ–ไฟ” อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาลักษณะและพฤติกรรมของดินพื้นบ้านซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่ บ้านเหมืองกุงใช้ดินเหนียวเนื้อเอิร์ทเทินแวร์ (Earthenware clay) ที่มีความเหนียวสูงและมีองค์ประกอบของเหล็กในระดับปานกลาง สามารถทนไฟได้ดีในระดับหนึ่ง แต่เดิมนิยมใช้กับการเผาไฟต่ำในเตาฟืน ซึ่งให้สีส้มแดงตามธรรมชาติของธาตุเหล็ก จากการเรียนรู้ร่วมกับทีมวิจัย ช่างท้องถิ่นเริ่มเข้าใจว่า หากนำดินชนิดเดิมไปเผาในอุณหภูมิสูงโดยไม่ปรับส่วนผสมหรือเทคนิคการขึ้นรูป อาจทำให้ชิ้นงานเกิดการหดตัวและแตกร้าว เนื่องจากเนื้อดินที่ละเอียดแน่นจะขยายและยุบตัวอย่างรวดเร็วภายใต้อุณหภูมิสูง บางส่วนอาจละลายกลายเป็นแก้วหรือเปลี่ยนสีเข้มขึ้นจากปฏิกิริยาของออกไซด์ของเหล็ก ทั้งยังมีโอกาสเกิดการบิดงอและแตกร้าวระหว่างเผา โดยเฉพาะชิ้นงานที่มีความหนามาก เพื่อให้สามารถเผาไฟสูงได้อย่างเหมาะสม ชุมชนได้ทดลองปรับปรุงคุณสมบัติของดินพื้นบ้าน ด้วยการหมัก กรอง และผสมวัตถุดิบเสริม เพื่อเพิ่มจุดหลอมเหลวและความคงทนต่ออุณหภูมิสูง ช่วยให้เนื้อดินเผาได้ที่ช่วง 1200–1250 องศาเซลเซียส โดยยังคงลักษณะผิวและสีเฉพาะของดินเหมืองกุงไว้ได้ พร้อมทั้งปรับกระบวนการขึ้นรูปให้เหมาะสมกับการหดตัวของเนื้อดิน และเผาด้วยอัตราการเพิ่มอุณหภูมิอย่างค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ทำให้ช่างท้องถิ่นสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง “โครงสร้างของเนื้อดิน อุณหภูมิการเผา และผลของการเปลี่ยนแปลงในเตา” ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล จากเดิมที่อาศัยประสบการณ์สังเกตสีเปลวไฟและ

เสียงเตาเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันช่างสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เช่น การแตกร้าวหรือการบิดงอของชิ้นงาน และควบคุมเตาแก๊สแทนเตาฟืนได้อย่างมีหลักการมากขึ้น การเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์นี้จึงช่วยยกระดับภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนให้ก้าวสู่ความเข้าใจเชิงเทคนิคที่ลึกขึ้น เป็นการเชื่อมโยงองค์ความรู้เก่ากับเทคโนโลยีใหม่อย่างสมดุล ทำให้ “ดินเหมืองกุง” ไม่เพียงเป็นวัตถุดิบท้องถิ่น แต่กลายเป็นสัญลักษณ์ของการเรียนรู้ร่วมระหว่างศาสตร์และศิลป์ ที่วางรากฐานให้ชุมชนสามารถพัฒนาและต่อยอดได้ด้วยตนเองในระยะยาว

(2) มิติผลิตภัณฑ์และเศรษฐกิจชุมชน – เกิดผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สะท้อนอัตลักษณ์ของดินเหมืองกุง ผ่านกระบวนการเผาไฟสูง มีคุณภาพดีขึ้น แข็งแรงและสวยงาม จนสามารถนำไปทดสอบตลาดและได้รับเสียงตอบรับในเชิงบวก

(3) มิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม – ชุมชนร่วมกันออกแบบแผนที่เชิงวัฒนธรรม (Cultural Map) และเส้นทาง “จากดินสู่เตา และจากเตาสู่ตลาด” เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

แม้จะเกิดพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด แต่กระบวนการในปีแรกยังอยู่ในช่วง “สร้างรากฐาน” ของการเรียนรู้ สมาชิกบางส่วนยังต้องการเวลาในการฝึกฝนซ้ำเพื่อสร้างความชำนาญ และการเชื่อมโยงสู่มิติการตลาดและการบริหารจัดการยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ดังนั้น การดำเนินงานปีที่ 2 จึงมีความจำเป็นในการ “ต่อยอด” จากฐานความรู้เดิม สู่การสร้าง ระบบการถ่ายทอดและขยายผล ที่ชุมชนเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

โครงการปีที่ 2 มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ให้ชุมชนสามารถยืนได้ด้วยตนเอง โดยพัฒนาแกนนำให้เป็น “ครูช่าง” ผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคการผลิต การพัฒนาเคลือบเฉพาะพื้นที่ และการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ รวมถึงการขยายเครือข่ายเรียนรู้สู่ครัวเรือนอื่นและชุมชนใกล้เคียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบแพร่กระจาย (Diffusion) ที่ยั่งยืน

การดำเนินงานในปีที่ 2 จะเน้นพัฒนาใน 3 มิติหลัก ได้แก่

1. **มิติองค์ความรู้และการถ่ายทอด** พัฒนาโมดูลการฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ถาวรให้กับชุมชน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการผลิต การปรับสูตรเคลือบ และการควบคุมการเผาได้อย่างเป็นระบบ พร้อมจัดเวิร์กช็อปฝึกสอนให้สมาชิกทดลองเป็นผู้ถ่ายทอดจริง
2. **มิติผลิตภัณฑ์และการตลาดสร้างสรรค์** ต่อยอดผลิตภัณฑ์ต้นแบบสู่การออกแบบที่มีเรื่องราวทางวัฒนธรรม (Story-based Design) พร้อมพัฒนาแบรนด์ “เหมืองกุงคราฟต์” และบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัย สอดคล้องกับตลาดงานคราฟต์และนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. **มิติเศรษฐกิจและการจัดการชุมชน** – เสริมความรู้ด้านการวิเคราะห์ต้นทุน การวางแผนการผลิต และการบริหารรายได้ของกลุ่มหัตถกรรม พัฒนาแนวทางการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในกลุ่มให้สอดคล้องกับบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสร้างระบบบัญชีชุมชนและกองทุนหมุนเวียนเพื่อรองรับการดำเนินกิจกรรมในระยะยาว
4. **มิติการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้** ส่งเสริมให้ชุมชนบริหารจัดการเส้นทางการท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมเวิร์กช็อปปั้นดิน ทดลองเผา หรือเล่าเรื่อง “ดิน–ไฟ–คน” เพื่อสร้างประสบการณ์ให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้คุณค่าของวิทยาศาสตร์และภูมิปัญญาที่อยู่ร่วมกัน

โครงการปีที่ 2 จึงมิใช่เพียงการพัฒนาทักษะ แต่คือการ “สร้างคนและระบบ” เพื่อให้ชุมชนบ้านเหมืองกุงสามารถดำเนินงานต่อได้ด้วยตนเอง เกิดผู้ประกอบการเพื่อสังคม (Social Entrepreneur) ที่มองเห็นคุณค่าในทรัพยากรท้องถิ่น และสามารถเชื่อมโยงการผลิต การตลาด และการท่องเที่ยวได้อย่างบูรณาการ ในระยะยาว การดำเนินงานต่อเนื่องนี้จะช่วยให้บ้านเหมืองกุงก้าวจาก “ชุมชนผู้ผลิต” สู่ “ชุมชนต้นแบบแห่งการเรียนรู้” ที่เชื่อมโยงวิทยาศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เป็น

หมู่บ้านวิทยาศาสตร์เชิงวัฒนธรรมร่วมสมัย (Contemporary Science–Cultural Village) ที่มีทั้งคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณของชุมชนอย่างแท้จริง

นำเสนอผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในแต่ละปีที่ได้รับงบประมาณ

แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
1. การจัดอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเซรามิกและการเคลือบเซรามิก (20 มิ.ย. 2568)	ชุมชนได้รับความรู้พื้นฐานด้านการเลือกวัตถุดิบ การเตรียมดิน การขึ้นรูป และหลักการทำเคลือบเบื้องต้น รวมถึงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเผา	ชุมชนเข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของดินและเคลือบ สามารถอธิบายเหตุผลทางเทคนิคของการเผาได้มากขึ้น และตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาที่ตนเองสั่งสม
2. การอบรมองค์ประกอบของเคลือบเซรามิก และการอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมเคลือบอย่างง่าย (21–22 มิ.ย. 2568)	ถ่ายทอดความรู้เรื่องสูตรเคลือบ วัตถุดิบหลัก–รอง การผสมและทดสอบสูตรเบื้องต้น สมาชิกทดลองผสมและเคลือบงานด้วยตนเอง	เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการปรับสูตรเคลือบให้เหมาะกับดินเหมืองกุง เตรียมความพร้อมสู่การเผาไฟสูงในระยะต่อไป
3. การอบรมการควบคุมเตาและการเผางานเซรามิก (26–27 ก.ค. 2568)	ชุมชนเรียนรู้หลักการควบคุมอุณหภูมิและบรรยากาศภายในเตา ทดลองเผางานทั้งแบบ Oxidation และ Reduction	เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ–สี–เนื้อดิน สามารถใช้เตาแก๊สแทนเตาฟืนได้จริง และควบคุมอุณหภูมิได้อย่างมีเหตุผล
4. การฝึกปฏิบัติการทำเคลือบ การเคลือบ และการเผาไฟสูง	ชุมชนทดลองผสมสูตรใหม่และเผาไฟสูงด้วยตนเอง โดยใช้ดินพื้นบ้านเหมืองกุงเป็นวัตถุดิบหลัก	ชิ้นงานมีคุณภาพดีขึ้น สีสันสวยงาม เนื้อแน่นและคงทน เกิดองค์ความรู้ในการปรับสัดส่วนดินและเคลือบให้เหมาะกับการเผาไฟสูง
5. การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบร่วมสมัย	นำความรู้ด้านวัสดุและการเผามาออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น เช่น เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ของตกแต่ง และของที่ระลึก	ได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ 5 ชิ้น ที่สะท้อนอัตลักษณ์ “ความเป็นงานบ้านเหมืองกุง” และสามารถต่อยอดสู่ตลาดจริงได้
6. การทดสอบตลาดและจัดแสดงผลิตภัณฑ์ในกิจกรรมสาธิตและงานตลาดคราฟต์	นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเข้าร่วมจัดแสดงในงานตลาดคราฟต์และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ เกิดรายได้หมุนเวียนเบื้องต้นและโอกาสเชื่อมโยงสู่ตลาดใหม่

แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
7. การออกแบบเส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Map)	ร่วมกันจัดทำแผนที่เส้นทาง “จากดินสู่เตา และจากเตาสู่ตลาด” เพื่อเป็นต้นแบบเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้	ชุมชนมีแผนท่องเที่ยวในรูปแบบ Workshop และเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรม เตรียมพร้อมสู่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเต็มรูปแบบ

ผลการดำเนินงานทุกปีที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

ตารางผลการดำเนินงานปีที่ 1

ลำดับ	รายชื่อผู้เข้าร่วม / กลุ่ม	ข้อมูลพื้นฐาน (ปัจจัยนำเข้า)	เทคโนโลยี / องค์ความรู้ (T1–T5)	การนำไปใช้ประโยชน์	วิทยากรตัวคูณ	มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น
1	**กลุ่มช่างปั้นบ้านเหมืองกุง รุ่นดั้งเดิม (10 ครัวเรือน)**	ผลิตเครื่องปั้นดินเผาไฟต่ำ เช่น หม้อน้ำ ผางประทีป ใช้ดินเหนียวท้องถิ่น เผาเตาฟืน รายได้เฉลี่ยก่อนเข้าร่วม 5,000–8,000 บาท/เดือน	**T1** การเตรียมดินและปรับคุณสมบัติให้เหมาะกับการเผาไฟสูง **T2** การควบคุมเตา แก๊สและการอ่านอุณหภูมิ **T3** สูตรเคลือบพื้นฐานจากวัตถุดิบท้องถิ่น	ทดลองเผาไฟสูงด้วยเตาแก๊สแทนเตาฟืน ผลิตชิ้นงานที่แข็งแรง สีสวย และไม่ซึมน้ำ ใช้เทคนิคใหม่ร่วมกับภูมิปัญญาเดิม	3 คนเป็นแกนนำถ่ายทอดการเผาและเตรียมเคลือบให้ครัวเรือนอื่น	รายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 20–30% จากการขายผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น
2	**กลุ่มช่างรุ่นใหม่ บ้านเหมืองกุง (3 คน)**	เดิมช่วยงานครัวเรือน ยังไม่มีประสบการณ์ด้านเตาเผาและการเคลือบ	**T2** การผสมสูตรเคลือบอย่างง่าย **T3** การเผาไฟสูงแบบ Oxidation / Reduction **T4** การออกแบบ	ผลิตของตกแต่งและของใช้บนโต๊ะอาหารขนาดเล็ก ทดสอบจำหน่ายในตลาดคราฟต์	1 คนเป็นผู้ช่วยวิทยากรในการสาธิตการผสมเคลือบ	เกิดรายได้จากการจำหน่ายต้นแบบรวมประมาณ 8,000 บาท

ลำดับ	รายชื่อ ผู้เข้าร่วม / กลุ่ม	ข้อมูลพื้นฐาน (ปัจจัยนำเข้า)	เทคโนโลยี / องค์ความรู้ (T1–T5)	การนำไปใช้ประโยชน์	วิทยากรตัวคูณ	มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น
			ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย			
3	**กลุ่มช่างหญิงบ้านเหมืองกุง (4 ครัวเรือน)**	ทำงานเสริมรายได้ในครัวเรือน ปั้นของชิ้นเล็กและตกแต่งด้วยมือ	**T4** การออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม **T5** การตลาดสร้างสรรค์และการทดสอบตลาด	พัฒนาแจกันของตกแต่งโต๊ะและของที่ระลึกขนาดเล็ก “เหมืองกุง คราฟต์” วางจำหน่ายในงาน White Market @ One Nimman	2 คนเป็นผู้แทนชุมชนร่วมสาธิตและขายสินค้าในตลาดจริง	รายได้เฉลี่ยกลุ่มละ 2,000–3,000 บาทต่อกิจกรรม
4	**กลุ่มเยาวชนและผู้สืบทอด (2 คน)**	เป็นลูกหลานช่างปั้นในหมู่บ้าน มีพื้นฐานด้านศิลปะ	**T1** ความเข้าใจวัตถุดิบดินและการหมัก **T3** การเผาและสังเกตเปลวไฟ **T4** การออกแบบงานทดลอง	เข้าร่วมออกแบบและผลิตงานทดลองใหม่ เช่น ของตกแต่งผิวหยาบ / เคลือบเถ้าไม้	1 คนได้รับเชิญร่วมเป็นผู้ช่วยสาธิตในการอบรมภาคสนาม	เกิดการเรียนรู้ข้ามรุ่น เพิ่มแรงจูงใจสืบทอดอาชีพ
5	**แกนนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเหมืองกุง (3 คน)**	มีเตาเผาและพื้นที่ผลิตของตนเอง ทำงานรับจ้างและสั่งเผาให้ครัวเรือนอื่น	**T3** การเผาไฟสูงแบบควบคุมอุณหภูมิ **T5** การจัดการต้นทุนและคำนวณราคาขายเบื้องต้น	นำความรู้ไปปรับระบบเผา ลดการใช้ฟืนลงกว่า 30% และเริ่มบันทึกต้นทุนต่อชิ้นงาน		

สรุปผลการดำเนินงาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568)

การดำเนินงานโครงการ “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตถกรรมดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปีที่ 1)” เป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการยกระดับทักษะของช่างปั้นในพื้นที่ ผ่านกระบวนการอบรม ฝึกปฏิบัติ และการทดลองจริง รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบและการทดสอบตลาด

ผลการดำเนินงานโดยภาพรวมบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดทุกข้อ โดยมีผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งสิ้น 38 คน (เกินกว่าเป้าหมาย 30 คน) ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีจำนวน 8 เรื่อง จากเป้าหมาย 5 เรื่อง ประกอบด้วย การเตรียมและปรับคุณสมบัติดิน การผสมและทดสอบสูตรเคลือบ การควบคุมการเผาไฟสูง การออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย และการตลาดเชิงสร้างสรรค์ มีวิทยากรตัวคูณภายในชุมชน 8 คน และมีผู้ที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์จริง 6 คน ผลการสำรวจความพึงพอใจอยู่ที่ 90 เปอร์เซ็นต์ สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 85 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย ร้อยละ 10 ตามเป้าหมาย

ในด้านผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ชุมชนสามารถผลิตงานเซรามิกเผาไฟสูงได้สำเร็จ มีต้นแบบผลิตภัณฑ์ 5 แบบ รวม 20 ชิ้นงาน ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของดินเหมืองกุง ได้รับการทดสอบตลาดและตอบรับในเชิงบวก เกิดการรวมกลุ่มและจัดตั้งแกนนำถ่ายทอดความรู้ในพื้นที่ พร้อมทั้งจัดทำแผนที่เชิงวัฒนธรรม (Cultural Map) และเส้นทางการเรียนรู้ “จากดินสู่เตา จากเตาสู่ตลาด” เพื่อเตรียมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระยะต่อไป

ผลการดำเนินงานก่อให้เกิด ผลกระทบเชิงบวกในสามมิติหลัก ดังนี้

1. มิติทางเศรษฐกิจ การพัฒนากระบวนการผลิตและการออกแบบใหม่ช่วยเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากราคาเฉลี่ย 25 บาท ต่อชิ้น เป็น 250 บาท ต่อชิ้น หรือเพิ่มขึ้นกว่า 9 เท่า รายได้กระจายตลอดห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่การเตรียมดิน การขึ้นรูป การเผา จนถึงการจำหน่าย โดยเฉพาะกลุ่มช่างปั้นและช่างเผาที่มีสัดส่วนรายได้รวมเพิ่มจากประมาณ ร้อยละ 5 เป็นมากกว่าร้อยละ 30 ของราคาขาย เกิดการจ้างงานย่อยและการสร้างรายได้เสริมในช่วงพัฒนาต้นแบบ ทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นอย่างชัดเจน
2. มิติสิ่งแวดล้อม ชุมชนใช้ทรัพยากรดินอย่างคุ้มค่า ลดการขุดดินใหม่โดยสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบเดิม เปลี่ยนระบบเผาจากเตาฟืนเป็นเตาแก๊ส ลดการใช้ไม้เชื้อเพลิง ลดควันและฝุ่นในพื้นที่ การควบคุมอุณหภูมิที่แม่นยำช่วยลดของเสียจากการเผาซ้ำและประหยัดพลังงาน ส่งผลดีต่อคุณภาพอากาศและสุขภาพของช่างในพื้นที่
3. มิติทางสังคมและวัฒนธรรม การทำงานร่วมกันตลอด 7 กิจกรรมสร้างความร่วมมือระหว่างช่างปั้นรุ่นเก่าช่างรุ่นใหม่ และหน่วยงานภาควิชาการ เกิดการจัดระบบบทบาทหน้าที่ภายในหมู่บ้านอย่างชัดเจน มีการ

ถ่ายทอดความรู้ข้ามรุ่นระหว่างผู้สูงอายุและเยาวชน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพและความตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดควันมากขึ้น

โดยสรุป โครงการปีที่ 1 ได้บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงานครบถ้วน ทั้งด้านองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ และการสร้างระบบความร่วมมือในชุมชน ถือเป็นก้าวแรกของการเปลี่ยนผ่านจาก “ชุมชนผู้ผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน” สู่ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานวัฒนธรรม” และเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนบ้านเหมืองกุงในปีที่ 2 ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ

(1) เพื่อพัฒนาศักยภาพช่างปั้นและสมาชิกชุมชนบ้านเหมืองกุง ให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตเซรามิกได้ด้วยตนเอง

(2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และต้นแบบเชิงสร้างสรรค์ ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของดินเหมืองกุงและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชน

(3) เพื่อส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้โดยชุมชน ผ่านเส้นทาง “จากดินสู่เตา จากเตาสู่ตลาด”

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

ชื่อกลุ่มเป้าหมาย วิสาหกิจชุมชนเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้าน บ้านเหมืองกุง

ชื่อผู้ประสานงาน นายวชิระ สีจันทร์ *เบอร์โทร* 0863184732

พิกัดของกลุ่มเป้าหมาย...ละติจูด 18.723497535076397 *ลองติจูด* 98.9457074729476

1.4 <u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> : *วันเริ่มต้น - สิ้นสุดโครงการจากการวางแผนระยะยาว 3 ปี*

ปีที่ 1 เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

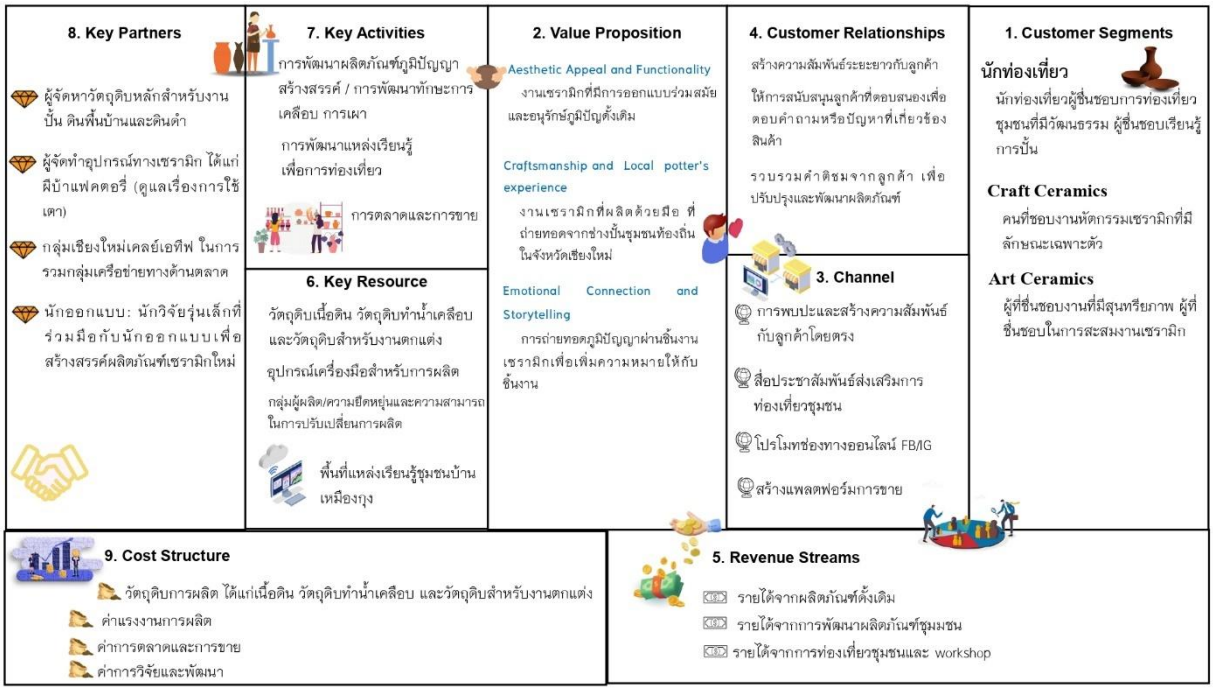
ปีที่ 2 เริ่มต้น 1 ตุลาคม 2568 – 30 กันยายน 2569

ปีที่ 3 -

1.5 กรอบการดำเนินงาน

1.6 แผนธุรกิจชุมชนหรือโมเดลธุรกิจ

1.7 แผนการดำเนินงาน (Gantt Chart) : แผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อ 12 ตลอดระยะเวลาที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

17.1 แผนการดำเนินงานรายปี

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ปีที่ 1				ปีที่ 2				ปีที่ 3				ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ [4]	วิธีการดำเนินงาน[5]
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
1. การอบรมองค์ประกอบของเคลือบเซรามิก/การทำเคลือบเซรามิกสำหรับดินพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์บ้านเหมืองกุง													80,000.00	นางสาวภาสินี ศิริประภา	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
2. การฝึกอบรมการปฏิบัติ การเผาเคลือบ การควบคุมเตาเผาและปฏิกิริยาในการเผางานเซรามิก													40,000.00	นายวรวุฒิ ทาราช	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
3. กิจกรรมการนำงานที่พัฒนาทดสอบตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวชุมชนและตลาดงานคราฟท์													40,000.00	นายยุทธนา บัวระวงศ์	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
4. กิจกรรมการพัฒนาแผนการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม (workshop) เชิงวัฒนธรรม และทดสอบแผนกิจกรรม													43,000.00	นายทวีศักดิ์ แสนสง่า	การลงมือปฏิบัติและการให้คำปรึกษา
5. การอบรมออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบโจทย์ลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยว													50,000.00	นางสาวภาสินี ศิริประภา	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
6. อบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์													45,000.00	นายยุทธนา บัวระวงศ์	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
7. อบรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขาย													45,000.00	นายทวีศักดิ์ แสนสง่า	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
8. การฝึกปฏิบัติในการผลิตและเคลือบงาน													70,000.00	นางสาวภาสินี ศิริประภา	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
9. การทดสอบตลาด													40,000.00	นายทวีศักดิ์ แสนสง่า	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
10. การอบรมทักษะด้านการบริการและการท่องเที่ยว													120,000.00	นายยุทธนา บัวระวงศ์	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ปีที่ 1				ปีที่ 2				ปีที่ 3				ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ [4]	วิธีการดำเนินงาน[5]
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
11. อบรมทักษะการจัดการธุรกิจและการบริหารจัดการชุมชน													80,000.00	นางสาวภาสินี ศิริประภา	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
12. อบรมทักษะการพัฒนาเครือข่ายและการสร้างพันธมิตร													50,000.00	นายกรีฑาพล ทองคำ	การบรรยายและลงมือปฏิบัติ
สรุปงบประมาณ	203,000.00				250,000.00				250,000.00				750,000.00		

17.2 แผนการดำเนินงานของปีที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
1. **การอบรมเชิงลึกด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์** เพื่อยกระดับต้นแบบจากปี ที่ 1 ให้ตอบโจทย์ตลาด นักท่องเที่ยวและสะท้อนอัตลักษณ์ของดินเหมืองกุง													35,000	นาย ทวีศักดิ์ แสนสง่า	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้สมาชิกชุมชนและช่างปั้น จำนวน 30 คน เพื่อพัฒนาทักษะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และศิลปวัฒนธรรมมาเป็นวิทยากร ใช้รูปแบบ *Design*

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
															Thinking Workshop และการสาธิตจริง พร้อมให้ผู้เข้าร่วมออกแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างน้อย 10 แบบ
2. **การอบรมด้านการตลาดเชิงสร้างสรรค์และการสร้างแบรนด์ชุมชน “เหมืองกุงคราฟต์”** มุ่งให้ชุมชนสามารถกำหนดกลุ่มลูกค้า วางแผนการขาย และจัดทำระบบคำนวณต้นทุน–กำหนดราคาได้ด้วยตนเอง													38,000	นางสาวภาสินี ศิริประภา	ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อให้ชุมชนเข้าใจหลักการตลาดเบื้องต้น การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้า การกำหนดราคาตามต้นทุนและคุณค่า พร้อมกิจกรรมวางแผนสร้างแบรนด์และออกแบบโลโก้/บรรจุภัณฑ์ต้นแบบ โดยมีกรณีศึกษาจาก

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
															ชุมชนคราฟต์ต้นแบบอื่นเป็นแนวทาง
3. การอบรมและฝึกปฏิบัติการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการตลาดและการท่องเที่ยว													42,000	นาย ทวีศักดิ์ แสนสง่า	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน เน้นการใช้โทรศัพท์มือถือหรือกล้องถ่ายภาพขนาดเล็กในการผลิตสื่อ เช่น ภาพนิ่ง วิดีโอสั้น และเนื้อหาสำหรับสื่อออนไลน์ ฝึกการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์และวิถีชีวิตชุมชน (Storytelling) พร้อมให้สมาชิกผลิตสื่อประชาสัมพันธ์จริงอย่างน้อย 1 ชิ้นต่อกลุ่ม
4. การฝึกปฏิบัติการผลิตและเคลือบชิ้นงานจริง													45,000	นางสาว ภาสินี ศิริประภา	จัดกิจกรรมฝึกภาคปฏิบัติในพื้นที่ 3 วัน เน้นการฝึก

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
															ควบคุมกระบวนการผลิตครบวงจร ตั้งแต่การเตรียมดิน การขึ้นรูป การเคลือบ การเผา และการตรวจสอบคุณภาพ โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่และเตาเผาไฟสูงของชุมชน เป็นการยกระดับจากการทดลองในปีแรกสู่การผลิตจริงที่พร้อมจำหน่าย
5. การทดสอบตลาดและจัดกิจกรรมแสดงผลงาน													45,000	นาย ทวีศักดิ์ แสนสง่า	นำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเข้าร่วมจัดแสดงและจำหน่ายในงานตลาดคราฟต์หรือกิจกรรมท่องเที่ยววัฒนธรรม

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
															เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของผู้บริโภคและความพึงพอใจของตลาด จัดนิทรรศการสรุปผลและนำเสนอแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอด กองทุนพัฒนากลุ่มชุมชน
6. **การอบรมทักษะด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน** พัฒนาแนวทางบริหารเส้นทาง “จากดินสู่เตา จากเตาสู่ตลาด” และเตรียมความพร้อมสู่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้													45,000	นางสาวอัมพิกา ราชคม	จัดอบรมและฝึกปฏิบัติการ 2 วัน เน้นพัฒนาทักษะด้านการต้อนรับ การสื่อสารกับนักท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม Workshop และการบริหารเส้นทาง “จากดินสู่เตา

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
															จากเตาสู่ตลาด” ทดลองจัดเส้นทางนำชมและประเมินประสบการณ์ผู้เข้าร่วม เพื่อเตรียมชุมชนสู่การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้เต็มรูปแบบ
สรุปงบประมาณ															

18. <u>ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ</u>:

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมายในแต่ละปี		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	30	30	30
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด(ระบุรายละเอียดองค์ความรู้เทคโนโลยี)	เรื่อง	5	5	5
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	8	5	5
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	90	90	90
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	5	5	5
6. สัดส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้น	เท่า	2	3	3
อื่น ๆ เช่น จำนวนพื้นที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP/Organic จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน อย. เป็นต้น				

1.9 <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> :

ชื่อหน่วยงานสนับสนุน ระบุชื่อหน่วยงานที่ร่วมให้การสนับสนุนโครงการ	**รูปแบบการสนับสนุน** ระบุรูปแบบของการสนับสนุน เช่น งบประมาณ อาคารสถานที่ วิทยากร การจัดกิจกรรม ฯลฯ
ททท.สำนักงานเชียงใหม่	พื้นที่ในการดำเนินโครงการ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องปั้นดินเผาพื้นบ้าน บ้านเหมืองกุง	การจัดกิจกรรม
สมาคมเชียงใหม่เคลย์เอทีฟ	ให้การสนับสนุนในการทดสอบตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่

1.10 ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินโครงการ

(แสดงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งที่เกิดกับผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ)

1.10.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

(1) ชุมชนบ้านเหมืองกุงสามารถพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ภายใต้แบรนด์ “เหมืองกุง คราฟต์” ได้อย่างต่อเนื่อง มีรายได้หมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ เฉลี่ยเดือนละ 15,000–30,000 บาทต่อกลุ่ม

(2) เกิดระบบการคำนวณต้นทุน การตั้งราคา และการจัดการรายได้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้สมาชิกเข้าใจโครงสร้างต้นทุนและกำไร สามารถวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ขยายช่องทางตลาดจากตลาดคราฟต์ในจังหวัด สู่ตลาดนักท่องเที่ยวและช่องทางออนไลน์ เพิ่มสัดส่วนรายได้จากนักท่องเที่ยวอย่างน้อยร้อยละ 20

(4) เกิดกิจกรรมเชิงพาณิชย์ใหม่ เช่น การจัด Workshop ปั้น–เคลือบ–เผา สำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสร้างรายได้หมุนเวียนและเป็นกิจกรรมต่อยอดที่ชุมชนบริหารได้ด้วยตนเอง

1.10.2 ผลกระทบทางสังคม

(1) ชุมชนมี “แกนนำวิทยากรตัวคูณ” ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต การเผา และการตลาดให้กับครัวเรือนอื่นในหมู่บ้าน รวมถึงชุมชนใกล้เคียง

(2) เกิดการรวมกลุ่มแบบกึ่งวิสาหกิจชุมชน มีการแบ่งบทบาทระหว่างการผลิต การจำหน่าย และการบริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

(3) เยาวชนในพื้นที่เริ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ทั้งในบทบาทผู้ช่วยสอนและผู้ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ นำไปสู่การสร้างแรงจูงใจในการสืบทอดอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ช่วยเปิดพื้นที่ให้คนในชุมชนมีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนกับนักท่องเที่ยว นักออกแบบ และหน่วยงานภายนอก ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น และมุมมองใหม่ในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

1.10.3 สิ่งแวดล้อม

(1) การใช้เตาแก๊สและเตาเผาที่ควบคุมอุณหภูมิได้ดีขึ้น ช่วยลดการใช้ไม้ฟืนและควันจากการเผา ทำให้บรรยากาศในพื้นที่สะอาดขึ้น

(2) ช่างเริ่มตระหนักถึงการใช้วัตถุดิบอย่างคุ้มค่า นำดินเหลือจากการขึ้นรูปกลับมาใช้ซ้ำ และวางแผนผลิตตามความต้องการจริงเพื่อลดของเสีย

(3) การฝึกอบรมปี 2 ส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้แนวคิด “การผลิตอย่างรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม” โดยผสานวิทยาศาสตร์กับภูมิปัญญาเดิม ไม่ใช่เพื่อสร้างผลเชิงเทคนิค แต่เพื่อปลูกจิตสำนึกการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

1.11 งบประมาณขอรับการสนับสนุน

จำนวนทั้งสิ้น 703,000.00 บาท *(รวมทุกปีที่ขอรับงบประมาณ)*

ปีที่ 1 พ.ศ. 2568 จำนวน 203,000.00 บาท

ปีที่ 2 พ.ศ. 2569 จำนวน 218,000.00 บาท

ปีที่ 3 พ.ศ. 2570 จำนวน - บาท

รายการงบประมาณปีงบประมาณ 2569 ที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 218,000.00 บาท (สองแสนหนางหมื่นแปดพันบาทถ้วน) ประกอบด้วย

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รวมเงิน (บาท)
(1) การอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม				**34,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00
	ค่าจ้างเหมาในการจัดเตรียมวัสดุในการฝึกปฏิบัติ	5 ชุด * 1 ครั้ง	1,560	6,000.00
(2) การอบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน				**30,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย (บาท)	รวมเงิน (บาท)
	ค่าจ้างเหมาในการจัดเตรียมจัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ประกอบการอบรม	5 งาน * 1 ครั้ง	3,800.00	3,800.00
(3) การอบรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์และชุมชน				**30,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00
	ค่าจ้างเหมาในการจัดทำกราฟิกสื่อประชาสัมพันธ์	1 งาน * 1 ครั้ง	3,800.00	3,800.00
(4) การฝึกปฏิบัติการผลิต การเคลือบ และการควบคุมคุณภาพชิ้นงาน				**35,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00
	ค่าจ้างเหมาในการจัดเตรียมวัสดุและการเผาเตาสำหรับงานการฝึกปฏิบัติ	1 งาน * 1 ครั้ง	8,800.00	8,800.00
(5) การทดสอบตลาดและการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ในกิจกรรมสาธิต				**55,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00
	ค่าจ้างเหมาในการจัดทำบูธผลิตภัณฑ์	1 งาน * 1 ครั้ง	8,800.00	8,800.00
	ค่าจ้างเหมาเก็บข้อมูลและประเมินผลการทดสอบตลาดและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้	1 งาน * 1 ครั้ง	10,000.00	10,000.00
(6) การอบรมเบื้องต้นด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้				**34,000.00**
	ค่าอาหารกลางวัน	50 คน * 2 มื้อ * 2 วัน	120.00	12,000.00
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	2 มื้อ*50 คน * 2 วัน	35.00	7,000.00
	ค่าตอบแทนวิทยากร 2 คน	2 คน * 6 ชม. * 1 วัน	600.00	7,200.00
	ค่าจ้างเหมาจัดเตรียมอุปกรณ์ การจัดทำเวิร์คชอปและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	1 งาน * 1 ครั้ง	7,800.00	7,800.00

บทที่ 2 ผลการดำเนินงาน

การรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

2.1 แผนการดำเนินงานของโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ (ระบุแต่ละกิจกรรม เช่น 1 มค. – 30 กย.)	สถานะการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม	
		เสร็จแล้ว	ขอขยายเวลา
1. การอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	31 มีนาคม – 1 เมษายน 2569	✓	
2. การอบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน	30 – 31 พฤษภาคม 2569	✓	
3. การอบรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์และชุมชน	1 – 2 สิงหาคม 2569	✓	
4. การฝึกปฏิบัติการผลิต การเคลือบ และการควบคุมคุณภาพชิ้นงาน	22 – 23 สิงหาคม 2569	✓	
5. การทดสอบตลาดและการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ในกิจกรรมสาธิต	5 – 6 กันยายน 2569	✓	
6. การอบรมเบื้องต้นด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้	10 – 11 กันยายน 2569	✓	
<u>แผนเงิน : ตามไตรมาส</u>	218,000.00	✓	

2.2 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนของแต่ละกิจกรรมที่กำหนด

โครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง (ปี 2) ดำเนินงานโดยเชื่อมโยงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด การสื่อสาร การยกระดับกระบวนการผลิต และการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้เข้าด้วยกัน ใช้ภูมิปัญญาของช่างปั้นและทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเป็นฐาน ร่วมกับองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การออกแบบ และธุรกิจ เพื่อสร้างแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับทรัพยากร ความสามารถในการผลิต และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

กระบวนการดำเนินงานให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างช่างปั้น ผู้ประกอบการ นักวิจัย นักศึกษา และคนรุ่นใหม่ โดยช่างปั้นมีบทบาทเป็นเจ้าของความรู้และผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ขณะที่นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญสนับสนุนการอธิบายกระบวนการอย่างเป็นระบบ การทดลอง และการวิเคราะห์ปัญหา ส่วนคนรุ่นใหม่มีบทบาทเชื่อมโยงภูมิปัญญากับการออกแบบ การสื่อสาร และช่องทางตลาดร่วมสมัย รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

หัวข้อ: การวิเคราะห์อัตลักษณ์บ้านเหมืองกุงและการพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์สำหรับตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
วันที่จัดกิจกรรม: 31 มีนาคม – 1 เมษายน 2569 สถานที่: ศาลาอเนกประสงค์ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
วิทยากร: นายกรีฑาพล ทองคำ ผู้ประกอบการเซรามิก และนางอีรัตน์ โตเมศร ผู้ประกอบการศูนย์เรียนรู้และจำหน่ายเครื่องประดับจากอัตลักษณ์ชุมชน จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 1

1. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของช่างปั้นและผู้ประกอบการในการออกแบบผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์ของชุมชน
2. เพื่อเชื่อมโยงภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผากับความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้บริโภคร่วมสมัย
3. เพื่อพัฒนาแนวคิดและรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตได้จริง โดยคำนึงถึงวัสดุ กระบวนการผลิต ประโยชน์ใช้สอย และโอกาสทางธุรกิจ
4. เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างช่างปั้น นักวิจัย นักศึกษา และคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดและต่อยอดงานหัตถกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมดำเนินการในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้ผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา และบริบทการประกอบอาชีพของชุมชนบ้านเหมืองกุงเป็นฐานในการเรียนรู้ เน้นกระบวนการร่วมคิดและทดลองออกแบบระหว่างช่างปั้นกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีความเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของชุมชน ความเป็นไปได้ในการผลิต และความต้องการของผู้บริโภค กระบวนการประกอบด้วยการทบทวนทุนทางวัฒนธรรม การวิเคราะห์ตลาด การสังเคราะห์แนวคิด การฝึกปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การทบทวนภูมิปัญญาและค้นหาองค์ประกอบอัตลักษณ์บ้านเหมืองกุง เริ่มต้นจากการทบทวนผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชน เช่น น้ำต้น หม้อน้ำ ไห และภาชนะดินเผาพื้นบ้าน โดยพิจารณาควบคู่กับเครื่องมือ เทคนิคการขึ้นรูป พื้นผิว และวิถีการทำงานของช่าง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นองค์ประกอบที่ทำให้งานหัตถศิลป์บ้านเหมืองกุงมีลักษณะเฉพาะ กระบวนการดังกล่าวให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของช่างในฐานะแหล่งความรู้ ทั้งการเลือกใช้วัสดุ การจัดการเนื้อดิน การควบคุมรูปทรง และการพิจารณาความเหมาะสมของชิ้นงานจากการปฏิบัติจริง จากนั้น ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ่านการเลือกสิ่งที่เป็นตัวแทนของชุมชน และจัดความสัมพันธ์ในรูปแบบแผนผังอัตลักษณ์ โดยเชื่อมโยงรูปทรง ลวดลาย ผิวสัมผัส และเรื่องราวเข้าด้วยกัน กระบวนการนี้ช่วยเปลี่ยนความคุ้นเคยที่ช่างมีต่องานของตนเองให้เป็นข้อมูลที่สามารถอธิบายและใช้ร่วมกันในการออกแบบได้ อีกทั้งเปิดให้ผู้เข้าร่วมต่างวัยแลกเปลี่ยนความหมายของผลิตภัณฑ์จากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้อัตลักษณ์ถูกพิจารณาทั้งในฐานะมรดกที่สืบทอดมาและทรัพยากรสำหรับการสร้างสรรค์งานใหม่

(2) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวและคุณค่าของผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม วิทยากรถ่ายทอดแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์สู่ตลาดท่องเที่ยว โดยชวนผู้เข้าร่วมวิเคราะห์ว่านักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าเพราะเหตุใด และสิ่งใดทำให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนมีความหมายต่อผู้ซื้อ การเรียนรู้ครอบคลุมความแตกต่างระหว่างของที่ระลึกที่เน้นภาพแทนสถานที่กับผลิตภัณฑ์ที่ทำให้ผู้ซื้อรับรู้ถึงภูมิปัญญา บุคคล และกระบวนการผลิตที่อยู่เบื้องหลังชิ้นงาน ผู้เข้าร่วมร่วมกันพิจารณาจุดแข็งและข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์เดิม ทั้งรูปทรง ขนาด ประโยชน์ใช้สอย และความเหมาะสมกับวิถีชีวิตปัจจุบัน การวิเคราะห์จึงเชื่อมโยงคำถามด้านวัฒนธรรมกับคำถามทางธุรกิจ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์สะท้อนความเป็นบ้านเหมืองกุงอย่างไร และคุณลักษณะดังกล่าวมีความหมายต่อการเลือกซื้อหรือการใช้งานของผู้บริโภคอย่างไร กระบวนการนี้ช่วยให้การพัฒนาสินค้ามีเป้าหมายชัดเจนขึ้น และนำไปสู่การเลือกปรับองค์ประกอบที่เพิ่มความเหมาะสมต่อผู้ใช้ โดยยังรักษาคุณค่าหลักของงานช่างไว้

(3) การสังเคราะห์อัตลักษณ์เป็นแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภายหลังการวิเคราะห์ ผู้เข้าร่วมได้นำองค์ประกอบที่คัดเลือกมาพัฒนาเป็นแนวคิดผลิตภัณฑ์ ผ่านการเขียน การวาด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับวิทยากรและคณะนักวิจัย การออกแบบให้ความสำคัญกับการปรับสัดส่วน รูปทรง ขนาด รายละเอียดการตกแต่ง และรูปแบบการใช้งาน โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดควรรักษาไว้เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยังสื่อถึงบ้านเหมืองกุง และองค์ประกอบใดสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทการใช้ชีวิตร่วมสมัย กระบวนการนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมได้

ฝึกแยกแยะระหว่าง “ลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์” กับ “คุณค่าที่ต้องการสืบทอด” เนื่องจากการรักษาภูมิปัญญาสามารถดำเนินผ่านการคงวิธีคิด ทักษะ หรือความสัมพันธ์กับวัสดุ แม้รูปแบบผลิตภัณฑ์จะเปลี่ยนไป การออกแบบจึงเป็นเครื่องมือช่วยให้ช่างเลือกปรับเปลี่ยนอย่างมีเหตุผล และสามารถอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างผลงานใหม่กับรากฐานของชุมชนได้

(4) การฝึกปฏิบัติต่อยอดอัตลักษณ์สู่ชุดลูกปัดเซรามิก การอบรมวันที่สองมุ่งพัฒนาแนวคิดชุดลูกปัดเซรามิก โดยนำรูปทรง ลวดลาย และผิวสัมผัสที่ได้จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์มาใช้ในการออกแบบ ผู้เข้าร่วมได้ฝึกพัฒนาชิ้นงานให้มีความหลากหลาย ขณะเดียวกันคำนึงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในชุด เช่น การใช้ลวดลายร่วมกัน การจัดรูปทรงให้สัมพันธ์กัน หรือการใช้ชิ้นงานหลายรูปแบบร่วมกันเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชน การพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์ช่วยขยายกระบวนการคิดจากการสร้างชิ้นงานแต่ละชิ้นไปสู่การออกแบบความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นงาน ทำให้ผู้เข้าร่วมได้พิจารณาทั้งเอกลักษณ์ร่วม ความแตกต่าง และความต่อเนื่องของรูปแบบ แนวทางดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงธุรกิจ เพราะเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดกลุ่มสินค้า การนำเสนอเรื่องราว และการพัฒนารูปแบบใหม่ภายใต้แนวคิดเดียวกันในลำดับถัดไป

(5) การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการออกแบบ วัสดุ และกระบวนการผลิต ระหว่างการพัฒนาแนวคิดและการฝึกปฏิบัติ ช่างปั้น นักวิจัย และผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนข้อพิจารณาด้านรูปแบบกับข้อจำกัดของการผลิต โดยใช้ประสบการณ์การทำงานกับดินเป็นฐานในการพิจารณาความเหมาะสมของชิ้นงาน การออกแบบผลิตภัณฑ์ดินเผาจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของวัสดุตลอดกระบวนการ ตั้งแต่ความสามารถในการขึ้นรูป การคงรูป การทำแห้ง ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงระหว่างเผา เพราะรูปแบบที่สามารถสร้างได้ในสภาพดินเปียกอาจต้องได้รับการปรับเพื่อให้เหมาะกับการผลิตจนเป็นชิ้นงานสำเร็จ ในกรณีลูกปัดเซรามิก ขนาด น้ำหนัก รูร้อย และความเรียบร้อยของพื้นผิวเป็นองค์ประกอบที่เชื่อมโยงการออกแบบกับการใช้งาน การพิจารณาองค์ประกอบเหล่านี้แสดงให้เห็นบทบาทของความรู้ด้านวัสดุในการช่วยประเมินความเป็นไปได้ของแนวคิด และทำให้การตัดสินใจด้านความงามสัมพันธ์กับหน้าที่ใช้สอย การบูรณาการความรู้ดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำหรับนำต้นแบบไปพัฒนากระบวนการผลิตและควบคุมคุณภาพในกิจกรรมต่อเนื่อง

(6) การแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและกำหนดแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ และความเหมาะสมในการผลิต โดยวิทยากรและคณะนักวิจัยให้คำปรึกษาในการปรับปรุงผลงาน การพิจารณาครอบคลุมความชัดเจนของอัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในชุดผลิตภัณฑ์ และโอกาสนำไปใช้กับตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลจากการแลกเปลี่ยนถูกนำมาเชื่อมโยงกับแนวทางพัฒนาระยะถัดไป ได้แก่ การพัฒนาอัตลักษณ์แบรนด์ บรรจุภัณฑ์ เรื่องเล่าผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอผ่านช่องทางการตลาด เพื่อให้แนวคิดที่เกิดจากกิจกรรมสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีข้อมูลและองค์ประกอบพร้อมสำหรับการสื่อสารกับผู้บริโภคมากขึ้น

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 1 กิจกรรมจัดขึ้นในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการอภิปราย การวิเคราะห์ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ การจัดทำแผนผังอัตลักษณ์ การพัฒนาแนวคิด และการฝึกสร้างสรรค์ผลงาน มีผู้เข้าร่วมรวม 57 คน ประกอบด้วยช่างปั้นบ้านเหมืองกุง 10 คน ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน 12 คน ผู้ประกอบการเซรามิก 10 คน คณาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา 15 คน และผู้สนใจด้านงานหัตถศิลป์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ 10 คน การเรียนรู้ใช้การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้มีประสบการณ์ต่างกันเป็นกลไกสำคัญ ช่างปั้นถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวัสดุ รูปแบบ และข้อจำกัดของการผลิต ขณะที่นักออกแบบ นักศึกษา และผู้ประกอบการร่วมเสนอความคิดเห็นด้านการใช้งานและการนำเสนอผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการพิจารณาผลงานจากหลายมุมมอง ทั้งความเหมาะสมทางวัฒนธรรม ความเป็นไปได้ทางเทคนิค และโอกาสทางตลาด การดำเนินกิจกรรมจึงเป็นทั้งการพัฒนาทักษะการออกแบบและการสร้างความเข้าใจร่วมในการต่อยอดภูมิปัญญาของชุมชน

ผลการดำเนินงาน จากการจัดกิจกรรม พบว่า ช่างปั้นและผู้ประกอบการมีความเข้าใจแนวคิดการออกแบบเชิงอัตลักษณ์ และสามารถเสนอแนวทางปรับปรุงผลิตภัณฑ์จากพื้นฐานงานเดิมของตนเองได้ โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงรูปทรง ขนาด และการใช้งานร่วมกับการรักษาเอกลักษณ์ของบ้านเหมืองกุง เกิดแนวคิดผลิตภัณฑ์ต้นแบบและการฝึกพัฒนาชุดลูกปัดเซรามิกที่เชื่อมโยงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมกับผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ผลสำคัญของกิจกรรมจึงอยู่ที่การพัฒนาความสามารถในการเลือกและอธิบายว่าองค์ประกอบใดของภูมิปัญญาสามารถนำมาต่อยอด และควรปรับรูปแบบอย่างไรให้สัมพันธ์กับผู้ใช้ ด้านการสร้างคุณค่าจากอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชน กระบวนการวิเคราะห์ทำให้รูปทรง พื้นผิว และวิธีทำงานที่ช่างคุ้นเคยถูกนำมาพิจารณาในฐานะองค์ความรู้สำหรับการออกแบบ ความรู้ที่เคยถ่ายทอดผ่านการสังเกตและลงมือทำได้รับการอธิบายผ่านแผนผัง การสนทนา และการพัฒนาแบบร่วมกัน จึงช่วยให้ผู้เข้าร่วมที่ไม่ได้มีประสบการณ์งานช่างโดยตรงสามารถเข้าใจเหตุผลของผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน ช่างยังมีบทบาทร่วมกำหนดว่าสิ่งใดเป็นตัวแทนของชุมชน กระบวนการดังกล่าวช่วยรักษาความเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของภูมิปัญญากับการใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ และทำให้การออกแบบมีฐานจากความหมายที่คนในพื้นที่ร่วมกันอธิบาย การต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ประเภทใหม่ยังสะท้อนว่าอัตลักษณ์สามารถดำรงอยู่ผ่านการปรับใช้ ความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมจึงพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ ทักษะ เรื่องราว และวิธีคิดของช่างที่ปรากฏในผลงานใหม่ การพัฒนาชุดลูกปัดเป็นกรณีที่นำองค์ประกอบของงานดินปั้นไปจัดความสัมพันธ์ใหม่ในระดับขนาดและการใช้งานที่ต่างจากภาชนะดั้งเดิม จึงเป็นกระบวนการขยายขอบเขตการใช้ภูมิปัญญา และเปิดพื้นที่ให้ชุมชนพิจารณาทิศทางการเปลี่ยนแปลงของงานตนเองอย่างมีส่วนร่วม

ด้านวิทยาศาสตร์และความเป็นไปได้ในการผลิต กิจกรรมทำให้การออกแบบเชื่อมกับการทำงานของวัสดุและประสบการณ์การผลิตของช่าง ความรู้เชิงช่างช่วยระบุข้อจำกัดที่พบในการปฏิบัติ ส่วนหลักการด้านวัสดุช่วยจัดความสัมพันธ์ของข้อจำกัดเหล่านั้นกับรูปทรง ความหนา และกระบวนการผลิต การเชื่อมองค์ความรู้สองส่วนนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาต้นแบบ เพราะช่วยให้การปรับแบบมีเหตุผลรองรับ และลดช่องว่างระหว่างภาพร่างกับ

การผลิตจริง ทั้งยังเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในกิจกรรมด้านการเคลือบและการควบคุมคุณภาพที่จะดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ตาม ต้นแบบจากการอบรมยังต้องผ่านการพิจารณาความสม่ำเสมอและความเหมาะสมในการใช้งานก่อนขยายการผลิต โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ประกอบจากชิ้นส่วนหลายชิ้น ซึ่งความคลาดเคลื่อนของขนาดและรายละเอียดอาจมีผลต่อการใช้งานร่วมกัน ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าการสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรมต้องพัฒนาไปพร้อมกับคุณภาพทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เรื่องราวที่สื่อสารได้รับการรองรับด้วยประสบการณ์การใช้จริงของผู้บริโภค

ด้านธุรกิจและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับตลาดท่องเที่ยว ผู้เข้าร่วมได้พิจารณาผลิตภัณฑ์ผ่านทั้งมุมมองผู้ผลิตและผู้ใช้ ทำให้การออกแบบมีทิศทางสัมพันธ์กับเหตุผลในการเลือกซื้อและบริบทการใช้งานมากขึ้น การนำอัตลักษณ์มาสร้างความแตกต่างช่วยให้ชุมชนมีฐานในการอธิบายคุณค่าที่นอกเหนือจากลักษณะทางกายภาพของสินค้า เช่น ความชำนาญของช่าง ความสัมพันธ์กับแหล่งผลิต และความหมายของรูปแบบที่เลือกใช้ องค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำไปพัฒนาเป็นข้อมูลสำหรับแบรนด์และการสื่อสารการตลาดได้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาในลักษณะชุดผลิตภัณฑ์ยังเป็นพื้นฐานของการจัดระบบสินค้า เพราะชิ้นงานสามารถมีความแตกต่างภายใต้แนวคิดร่วม ทำให้การพัฒนารุ่นหรือรูปแบบใหม่มีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ดี คุณค่าทางวัฒนธรรมจะเปลี่ยนเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจได้เมื่อผลิตภัณฑ์ตอบโจทย์การใช้งาน มีคุณภาพเหมาะสม และมีต้นทุนที่รองรับการจำหน่าย กิจกรรมนี้จึงวางฐานด้านแนวคิดและความแตกต่างของสินค้า ซึ่งต้องเชื่อมต่อกับการคำนวณต้นทุน การกำหนดราคา และการรับฟังข้อมูลจากผู้ซื้อในกิจกรรมการตลาดต่อไป

ด้านคนรุ่นใหม่และการสืบทอดภูมิปัญญา การมีคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจร่วมเรียนรู้กับช่างปั้นทำให้เกิดพื้นที่ถ่ายทอดความรู้ระหว่างวัย คนรุ่นใหม่ได้เข้าถึงเหตุผลและประสบการณ์ที่อยู่เบื้องหลังรูปแบบผลิตภัณฑ์ ขณะที่ช่างได้รับมุมมองเพิ่มเติมด้านการใช้งานและการออกแบบร่วมสมัย ความสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยขยายความหมายของการสืบทอดจากการฝึกทำตามแบบเดิม ไปสู่การทำความเข้าใจหลักคิดและนำไปประยุกต์ในบริบทใหม่ โดยยังต้องเรียนรู้จากความชำนาญของช่างอย่างต่อเนื่อง

ในมิติการประกอบอาชีพ กิจกรรมแสดงให้เห็นว่างานหัตถกรรมมีพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมหลายด้าน ทั้งการออกแบบ การพัฒนารูปแบบสินค้า การบันทึกเรื่องราว และการสื่อสารกับผู้บริโภค การเชื่อมทักษะเหล่านี้กับงานของช่างเป็นแนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการสืบทอดภูมิปัญญากับโอกาสทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ผลที่เกิดขึ้นในกิจกรรมเป็นการเริ่มต้นเรียนรู้และทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาบทบาทและความรับผิดชอบร่วมในระยะต่อไป

ด้านข้อจำกัดและประเด็นพัฒนาต่อเนื่อง พบว่า ผู้เข้าร่วมยังต้องได้รับการสนับสนุนด้านการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ความต้องการของตลาด และการนำเรื่องราวมาเชื่อมกับผลิตภัณฑ์ ข้อจำกัดดังกล่าวสะท้อนว่าความชำนาญในการผลิตกับความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับตลาดเป็นทักษะที่สัมพันธ์กัน

แต่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ต่างกัน การอบรมจึงทำหน้าที่เปิดกระบวนการคิดและสร้างแนวทางร่วม ขณะที่การพัฒนาให้เกิดผลต่อเนื่องต้องใช้การให้คำปรึกษา การปรับต้นแบบ และข้อมูลจากผู้ใช้มาประกอบการตัดสินใจ ผลของกิจกรรมครั้งนี้จึงเป็นฐานสำหรับเชื่อมภูมิปัญญาของชุมชนเข้ากับการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ โดยมีอัตลักษณ์เป็นที่มาของคุณค่า ความรู้ด้านวัสดุเป็นเงื่อนไขของความเป็นไปได้ และความเข้าใจผู้บริโภคเป็นทิศทางของการพัฒนาทางธุรกิจ การทำงานร่วมกันระหว่างช่างกับคนรุ่นใหม่ช่วยให้ความรู้เดิมได้รับการอธิบายและต่อยอด พร้อมนำไปสู่การพัฒนาแบรนด์ บรรจุภัณฑ์ เรื่องเล่า และการทดสอบตลาดในกิจกรรมลำดับถัดไป

กิจกรรมที่ 2 การอบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน

หัวข้อ: การวิเคราะห์ตลาดเป้าหมาย การกำหนดคุณค่าผลิตภัณฑ์ และการสร้างแบรนด์บนฐานอัตลักษณ์บ้านเหมืองกุง วันที่จัดกิจกรรม: 30–31 พฤษภาคม 2569 สถานที่: ศาลาอเนกประสงค์ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

วิทยากรตามกำหนดการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวนาถ นรินทร์สรศักดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และการพัฒนาตลาดร่วมสมัย และคุณอนุชิต ปัญญาวัชระ Director of New Possibilities บริษัท Yindee Co-create Co., Ltd.

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 2

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจด้านกลุ่มลูกค้า ตลาดเป้าหมาย และการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. เพื่อพัฒนาแนวคิดแบรนด์ที่สะท้อนภูมิปัญญา ตัวตนของช่าง และคุณค่าของบ้านเหมืองกุง
3. เพื่อเชื่อมโยงคุณภาพผลิตภัณฑ์ เรื่องเล่า บรรจุภัณฑ์ และการสื่อสารการตลาดให้มีทิศทางสอดคล้องกัน
4. เพื่อเปิดแนวทางให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในงานออกแบบแบรนด์ การสื่อสาร และการพัฒนาธุรกิจชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องจากการอบรมด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ โดยมุ่งให้ช่างปั้นและผู้ประกอบการนำคุณค่าที่อยู่ในผลิตภัณฑ์มาพัฒนาเป็นแนวคิดทางการตลาดและแบรนด์อย่างเป็นระบบ เนื้อหาครอบคลุมการทำความเข้าใจผู้บริโภค การกำหนดคุณค่าที่เสนอแก่ลูกค้า การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ และการสื่อสารเรื่องราวของชุมชน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถอธิบายได้ว่าผลิตภัณฑ์เหมาะกับลูกค้ากลุ่มใด มีความแตกต่างอย่างไร และความแตกต่างนั้นสร้างประโยชน์หรือความหมายต่อผู้ซื้อในลักษณะใด

การดำเนินงานแบ่งเป็นสองช่วง ได้แก่ การวิเคราะห์ตลาดงานหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในวันที่ 30 พฤษภาคม 2569 และการพัฒนาแนวคิดแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชนในวันที่ 31 พฤษภาคม 2569 โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การทบทวนผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์ความพร้อมในการเข้าสู่ตลาด คณะนักวิจัยร่วมกับผู้ประกอบการทบทวนผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ ชุดถ้วยชา ถ้วย จาน และน้ำต้นร่วมสมัย โดยพิจารณาคุณลักษณะที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาบ้านเหมืองกุง ทั้งรูปทรง การขึ้นรูปด้วยมือ การใช้วัสดุท้องถิ่น และลักษณะพื้นผิว พร้อมพิจารณาการปรับสัดส่วนและประโยชน์ใช้สอยให้เหมาะกับผู้บริโภคปัจจุบัน กระบวนการทบทวนช่วยให้ผู้เข้าร่วมเริ่มต้นวิเคราะห์ตลาดจากผลิตภัณฑ์และความสามารถในการผลิตที่มีอยู่จริง โดยแยกแยะระหว่างคุณลักษณะของสินค้าและคุณค่าที่ผู้ซื้ออาจได้รับ เช่น การขึ้นรูปด้วยมือเป็นคุณลักษณะของกระบวนการผลิต ขณะที่ความรู้สึกถึงความเฉพาะของชิ้นงานและความเชื่อมโยงกับผู้ผลิตเป็นคุณค่าที่ต้องอธิบายให้ผู้บริโภคเข้าใจ

การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการสร้างข้อเสนอทางการตลาดที่มีข้อมูลรองรับและสัมพันธ์กับตัวตนของชุมชน

(2) การเรียนรู้พฤติกรรมผู้บริโภคและวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย วิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พฤติกรรมผู้บริโภค และโอกาสของผลิตภัณฑ์ชุมชนในตลาดงานสร้างสรรค์ร่วมสมัย จากนั้น ผู้เข้าร่วมได้ฝึกวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าโดยใช้แนวทางการกำหนดลักษณะลูกค้าเป้าหมาย หรือ Customer Persona เพื่อพิจารณาความสนใจ รูปแบบการใช้ชีวิต เหตุผลในการซื้อ และบริบทการใช้ผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์เน้นให้ผู้ประกอบการพิจารณาผลิตภัณฑ์จากมุมมองผู้ใช้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ของผู้ผลิต เนื่องจากผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันอาจมีความหมายแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์การซื้อ ทั้งการใช้ในชีวิตประจำวัน การมอบเป็นของขวัญ หรือการเก็บเป็นสิ่งแทนความทรงจำจากการเดินทาง ความแตกต่างดังกล่าวสัมพันธ์กับข้อมูลที่ผู้ซื้อต้องการ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ และวิธีนำเสนอสินค้า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายจึงช่วยให้ผู้ประกอบการเลือกประเด็นสื่อสารและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับความต้องการมากขึ้น

(3) การกำหนดจุดขาย คุณค่าที่เสนอแก่ลูกค้า และตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ผู้เข้าร่วมร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งและจุดขายของผลิตภัณฑ์บ้านเหมืองกุง โดยใช้ภูมิปัญญางานปั้น ประสบการณ์ของช่าง วัสดุ กระบวนการผลิต และเรื่องราวของชุมชนเป็นข้อมูลประกอบ แล้วเชื่อมโยงกับแนวคิดคุณค่าที่เสนอแก่ลูกค้า หรือ Value Proposition และการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ หรือ Product Positioning การฝึกปฏิบัติให้ความสำคัญกับการตอบคำถามว่า ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการด้านใดของผู้ซื้อ เหตุใดผู้ซื้อจึงควรเลือกผลิตภัณฑ์จากบ้านเหมืองกุง และองค์ประกอบใดสามารถใช้สนับสนุนคุณค่าที่นำเสนอได้ กระบวนการนี้ช่วยให้การกำหนดจุดขายมีความชัดเจนและเชื่อมโยงกับหลักฐานจากผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต และแหล่งผลิต โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างทักษะงานช่างกับเอกลักษณ์ของชิ้นงาน ซึ่งสามารถใช้เป็นฐานในการสร้างความแตกต่างทางการตลาดได้

(4) การค้นหาแนวคิดหลักและบุคลิกของแบรนด์ชุมชน การอบรมวันที่สองมุ่งพัฒนาแนวคิดการสร้างแบรนด์และการสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผู้เข้าร่วมร่วมกันพิจารณาคำถามเกี่ยวกับตัวตนของบ้านเหมืองกุง ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ และสิ่งที่ต้องการให้ผู้บริโภคจดจำ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวคิดหลักของแบรนด์ หรือ Brand Concept ที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาและวิถีของชุมชน

จากนั้น จึงพิจารณาบุคลิกของแบรนด์และทิศทางภาพลักษณ์ โดยเชื่อมโยงกับลักษณะผลิตภัณฑ์และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การทำงานในขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้ประกอบการมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ชุมชนเป็น สิ่งที่ต้องการนำเสนอ และความเข้าใจที่คาดหวังจากผู้บริโภค แนวคิดแบรนด์จึงทำหน้าที่เป็นกรอบร่วมสำหรับการออกแบบและการสื่อสารในขั้นตอนต่อไป พร้อมรักษาความเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์ของผู้ผลิตในพื้นที่

(5) การพัฒนาแนวทางอัตลักษณ์ภาพและบรรจุภัณฑ์ ผู้เข้าร่วมร่วมกันพัฒนาแนวคิดองค์ประกอบของแบรนด์ ได้แก่ ชื่อ โลโก้ โทนสี รูปแบบกราฟิก บรรจุภัณฑ์ และแนวทางภาพถ่าย เพื่อให้องค์ประกอบต่าง ๆ สื่อสารคุณค่าไปในทิศทางเดียวกัน การพิจารณาเน้นความสัมพันธ์กับรูปแบบผลิตภัณฑ์และเรื่องราวของบ้านเหมืองกุง รวมถึงความเหมาะสมในการนำไปใช้กับสินค้าหลายประเภท มีการทดลองออกแบบแนวทางบรรจุภัณฑ์ ป้ายสินค้าฉลาก และการจัดแสดง โดยพิจารณาทั้งการนำเสนอภาพลักษณ์และหน้าที่ในการให้ข้อมูล สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก บรรจุภัณฑ์ยังสัมพันธ์กับการป้องกันความเสียหายและความสะดวกในการนำสินค้ากลับไป การพัฒนาบรรจุภัณฑ์จึงต้องเชื่อมการออกแบบกับคุณลักษณะทางกายภาพของสินค้า เพื่อให้ภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้นรองรับการใช้งานและการจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม

(6) การพัฒนาเรื่องเล่าผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผู้เข้าร่วมได้ฝึกพัฒนาเรื่องเล่าผลิตภัณฑ์ หรือ Product Story โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับช่างปั้น วิถีชีวิต วัสดุท้องถิ่น และกระบวนการผลิตด้วยมือมาเรียบเรียงให้สัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจความหมายของชิ้นงานและมองเห็นคุณค่าของความรู้ที่อยู่เบื้องหลังการผลิต

การเชื่อมเรื่องเล่ากับกระบวนการผลิตมีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของแบรนด์ เนื่องจากคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ดินเผาเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ วิธีขึ้นรูป การตกแต่ง และการเผา การสื่อสารจึงสามารถใช้ข้อมูลด้านกระบวนการอธิบายที่มาของรูปทรงและพื้นผิว ตลอดจนความชำนาญที่จำเป็นในการสร้างผลงาน ขณะเดียวกัน การกล่าวถึงคุณภาพหรือสมบัติการใช้งานต้องสัมพันธ์กับข้อมูลที่ตรวจสอบได้ เพื่อให้เรื่องเล่าทางวัฒนธรรมและข้อมูลทางเทคนิคสนับสนุนกันอย่างเหมาะสม

(7) การวางแนวทางสื่อสารการตลาดและรับข้อเสนอแนะ ภายหลังการพัฒนาแนวคิด ผู้เข้าร่วมได้ทดลองวางแนวทางสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ พร้อมพิจารณาการใช้ภาพ ข้อความ ป้ายสินค้า และการจัดวางผลิตภัณฑ์ให้สัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของแบรนด์ คณะนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเพื่อปรับความชัดเจนของเนื้อหาและความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย กระบวนการดังกล่าวเชื่อมการพัฒนาแบรนด์เข้ากับการเตรียมสื่อประชาสัมพันธ์และการทดลองตลาดในกิจกรรมถัดไป โดยนำแนวคิดที่ได้ไปใช้เป็นกรอบในการเลือกภาพ เล่าเรื่อง และนำเสนอสินค้า เพื่อให้การติดต่อกับผู้บริโภคในแต่ละช่องทางมีข้อมูลและความหมายที่สอดคล้องกัน

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 2 กิจกรรมจัดขึ้นในรูปแบบการบรรยายร่วมกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้ผลิตภัณฑ์และประสบการณ์การประกอบอาชีพของผู้เข้าร่วมเป็นฐานในการวิเคราะห์ มีผู้เข้าร่วมรวม 53 คน ประกอบด้วยช่างปั้นบ้านเหมืองกุง 8 คน ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน 15 คน ผู้ประกอบการเซรามิก 7 คน คณาจารย์และนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีเซรามิกส์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา 17 คน และผู้สนใจด้านการออกแบบและการตลาด 6 คน

กระบวนการเรียนรู้เปิดให้ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าผลิตภัณฑ์ กลุ่มลูกค้า และทิศทางแบรนด์ โดยวิทยากรช่วยเชื่อมข้อมูลจากประสบการณ์เข้ากับหลักการตลาดและการออกแบบ ช่างปั้นและ

ผู้ประกอบการมีบทบาทอธิบายที่มาของสินค้าและข้อจำกัดการผลิต ขณะที่คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจร่วมเสนอแนวทางด้านภาพลักษณ์ การใช้ภาษา และการนำเสนอ ทำให้การพัฒนาแบรนด์เกิดจากการพิจารณาร่วมกันระหว่างความสามารถของชุมชนกับความต้องการสื่อสารสู่ตลาดภายนอก

ผลการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมสามารถวิเคราะห์กลุ่มลูกค้า กำหนดจุดขาย และอธิบายคุณค่าของผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนขึ้น เกิดแนวทางการสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ ตลอดจนแนวคิดด้านชื่อ โลโก้ บรรจุภัณฑ์ เรื่องเล่าผลิตภัณฑ์ และการประชาสัมพันธ์ ผลสำคัญของกิจกรรมอยู่ที่การเชื่อมความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และชุมชนเข้ากับการตัดสินใจทางการตลาด ทำให้ผู้ประกอบการมีกรอบสำหรับพัฒนาสินค้าและสื่อสารกับผู้ซื้ออย่างมีทิศทาง ด้านการสร้างคุณค่าทางธุรกิจจากทุนทางวัฒนธรรม ผู้เข้าร่วมได้ฝึกอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์กับประโยชน์และความหมายที่ผู้ซื้อได้รับ ความชำนาญของช่าง วัสดุท้องถิ่น และวิธีผลิตจึงถูกนำมาพิจารณาเป็นองค์ประกอบของข้อเสนอทางการตลาด กระบวนการนี้มีความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เนื่องจากต้นทุนด้านเวลาและทักษะจำนวนหนึ่งไม่สามารถมองเห็นได้จากชิ้นงานสำเร็จเพียงอย่างเดียว การสื่อสารที่อธิบายที่มาของผลงานช่วยให้ผู้ซื้อมีข้อมูลสำหรับพิจารณาคุณค่า และทำให้ผู้ผลิตสามารถอธิบายเหตุผลของผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม คุณค่าที่ผู้ผลิตให้ความสำคัญต้องได้รับการเชื่อมโยงกับความต้องการของผู้ซื้อ การวิเคราะห์กลุ่มลูกค้าและตำแหน่งผลิตภัณฑ์จึงช่วยให้ผู้ประกอบการแยกแยะว่าองค์ประกอบใดเหมาะกับการนำเสนอแก่ลูกค้ากลุ่มใด และควรใช้ข้อมูลใดประกอบการสื่อสาร ผลที่เกิดขึ้นเป็นฐานของการพัฒนาธุรกิจที่ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคร่วมกับความสามารถของผู้ผลิต แทนการกำหนดทิศทางจากความคุ้นเคยในการผลิตเพียงด้านเดียว ด้านอัตลักษณ์และการสร้างความหมายร่วมของแบรนด์ การร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับตัวตนของบ้านเหมืองกุงทำให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนว่าสิ่งใดควรเป็นสาระสำคัญในการนำเสนอชุมชนสู่ภายนอก การสร้างแบรนด์ในบริบทนี้จึงเป็นกระบวนการคัดเลือกและจัดความสัมพันธ์ของความหมาย ทั้งตัวผู้ผลิต ภูมิปัญญา วัสดุ และสถานที่ผลิต โดยช่างและผู้ประกอบการยังมีบทบาทร่วมกำหนดเนื้อหาที่ใช้แทนตัวตนของตนเอง

แนวคิดร่วมดังกล่าวช่วยสร้างความต่อเนื่องในการสื่อสารผลิตภัณฑ์หลายประเภท และเป็นพื้นฐานของการเชื่อมภาพลักษณ์สินค้าเข้ากับการรับรู้แหล่งผลิต ในขณะเดียวกัน บ้านเหมืองกุงประกอบด้วยช่างและผู้ประกอบการที่มีความชำนาญแตกต่างกัน การพัฒนาแบรนด์จึงต้องเปิดให้ความเฉพาะของผู้ผลิตแต่ละรายปรากฏอยู่ภายใต้คุณค่าร่วมของชุมชน การรักษาความสัมพันธ์นี้ช่วยให้แบรนด์สะท้อนความหลากหลายของงานหัตถกรรม และสนับสนุนการจดจำทั้งชุมชนและเจ้าของผลงาน

ด้านวิทยาศาสตร์ คุณภาพ และความน่าเชื่อถือของแบรนด์ กิจกรรมแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการสื่อสารคุณค่ากับกระบวนการที่ใช้สร้างผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะงานเซรามิกซึ่งคุณภาพสัมพันธ์กับวัสดุ การขึ้นรูป การเคลือบ และการเผา ภาพลักษณ์และเรื่องเล่าช่วยสร้างความเข้าใจเบื้องต้น แต่ประสบการณ์ของผู้ซื้อเกิดขึ้น

ต่อเนื่องเมื่อได้รับและใช้สินค้า ดังนั้น ความน่าเชื่อถือของแบรนด์จึงขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างข้อมูลที่นำเสนอและคุณภาพที่ผู้ใช้ได้รับ

การนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการผลิตช่วยสนับสนุนความสามารถในการตรวจสอบและอธิบายคุณลักษณะของชิ้นงาน ขณะที่ข้อมูลการผลิตช่วยกำหนดขอบเขตของข้อความสื่อสารให้เหมาะสม ความสัมพันธ์นี้มีนัยต่อการดำเนินธุรกิจโดยตรง เพราะการสื่อสารที่ชัดเจนและตรงกับสินค้าช่วยจัดการความคาดหวังของผู้ซื้อและเป็นฐานของความไว้วางใจระหว่างผู้ประกอบการกับลูกค้า การพัฒนาแบรนด์จึงต้องดำเนินควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพในกิจกรรมการผลิตและการควบคุมชิ้นงาน ด้านบรรจุภัณฑ์และการเชื่อมภาพลักษณ์กับการใช้งานจริง การทดลองแนวทางบรรจุภัณฑ์ ป้าย และฉลากทำให้ผู้เข้าร่วมได้พิจารณาจุดสัมผัสระหว่างสินค้ากับผู้ซื้ออย่างเป็นรูปธรรม บรรจุภัณฑ์ทำหน้าที่อธิบายแหล่งที่มา สื่อสารภาพลักษณ์ และช่วยให้สินค้าเหมาะกับการซื้อหรือมอบต่อ ขณะเดียวกันต้องรองรับรูปทรง น้ำหนัก และความเปราะของชิ้นงานด้วย การออกแบบจึงต้องพิจารณาคุณค่าด้านภาพลักษณ์ร่วมกับประสิทธิภาพการปกป้องและต้นทุนต่อหน่วย สำหรับตลาดนักท่องเที่ยว ความสะดวกในการนำสินค้ากลับไปเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจซื้อ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์จึงสัมพันธ์กับโอกาสการจำหน่าย และต้องพิจารณาควบคู่กับขนาดและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ประเด็นนี้ทำให้เห็นว่าการตลาดสามารถส่งข้อมูลกลับไปสู่การออกแบบและการผลิตได้ โดยใช้ข้อจำกัดที่ผู้ซื้อเผชิญเป็นข้อมูลในการปรับปรุงสินค้าอย่างต่อเนื่อง ด้านคนรุ่นใหม่และการพัฒนาความสามารถทางธุรกิจของชุมชน การทำงานร่วมกันระหว่างช่าง ผู้ประกอบการและนักศึกษาช่วยเปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้คุณค่าของผลิตภัณฑ์จากเจ้าของภูมิปัญญา และนำความรู้ด้านการออกแบบ ภาพถ่าย ภาษา และสื่อร่วมสมัยมาร่วมพัฒนา การแลกเปลี่ยนดังกล่าวช่วยเชื่อมความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ชุมชนผลิตกับความสามารถในการอธิบายให้บุคคลภายนอกเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของการพัฒนาธุรกิจหัตถกรรม

บทบาทด้านแบรนด์และการตลาดยังขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมในอาชีพชุมชนให้ครอบคลุมงานนอกเหนือจากการผลิตโดยตรง ทั้งการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การจัดทำข้อมูลสินค้า การดูแลสื่อ และการประสานงานกับลูกค้า การพัฒนาทักษะเหล่านี้ร่วมกับช่างช่วยให้คนรุ่นใหม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับโอกาสการทำงาน ขณะเดียวกันชุมชนได้รับมุมมองและความสามารถเพิ่มเติมในการติดต่อกับตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านความพร้อมในการดำเนินงานต่อเนื่อง ผลจากกิจกรรมทำให้ผู้ประกอบการมีแนวทางสำหรับพัฒนาแบรนด์และการนำเสนอสินค้า แต่การนำไปใช้ต้องรักษาความต่อเนื่องระหว่างแนวคิด ภาพลักษณ์ คุณภาพ และบริการ ข้อมูลจากการผลิตและการตอบรับของลูกค้าจึงมีบทบาทสำคัญในการปรับแนวทางที่ได้จากการอบรมให้เหมาะกับการดำเนินธุรกิจจริง โดยเฉพาะความเหมาะสมของราคา ต้นทุนบรรจุภัณฑ์ และประสิทธิผลของวิธีสื่อสารแต่ละรูปแบบ กิจกรรมครั้งนี้วางฐานให้การตลาดและการสร้างแบรนด์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง อัตลักษณ์และภูมิปัญญาเป็นที่มาของความแตกต่าง คุณภาพการผลิตเป็นฐานของ

ความน่าเชื่อถือ และความเข้าใจผู้บริโภคช่วยกำหนดวิธีนำเสนอคุณค่าให้เหมาะสม ผลการดำเนินงานจึงเชื่อมต่อไปสู่การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ การเล่าเรื่อง และการทดสอบตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการนำข้อมูลจากการสื่อสารและการจำหน่ายกลับมาใช้พัฒนาสินค้าและแบรนด์ของบ้านเหมืองกุงต่อไป

กิจกรรมที่ 3 การอบรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์และชุมชน

หัวข้อ: การพัฒนาเรื่องเล่าและสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อถ่ายทอดคุณค่าผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ชุมชนบ้านเหมืองกุง วันที่จัดกิจกรรม: 1–2 สิงหาคม 2569 สถานที่: ศาลาอเนกประสงค์ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ วิทยากร: นายภรัณยู นาทราย มุมมอง สตูดิโอ โปรดักชั่น และนายจิรวัฒน์ วีระกุล (Twee Photography)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 3

1. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ผู้รับสาร การกำหนดประเด็นเรื่องเล่า และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และชุมชน
2. เพื่อถ่ายทอดคุณค่าของภูมิปัญญางานปั้นและอัตลักษณ์บ้านเหมืองกุงให้ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวเข้าใจผ่านเนื้อหาและภาพที่สัมพันธ์กัน
3. เพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวของช่างปั้นกับพัฒนาการด้านวัสดุ กระบวนการผลิต และการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในชุมชน
4. เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างช่างปั้นผู้สูงอายุและคนรุ่นใหม่ในการรวบรวม ตรวจสอบ และเผยแพร่ความรู้ของชุมชน
5. เพื่อพัฒนาแนวทางสื่อสารที่เชื่อมโยงความสนใจต่อผลิตภัณฑ์กับการเดินทางมาเรียนรู้และใช้บริการภายในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องจากการอบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าผลิตภัณฑ์ กลุ่มลูกค้า และอัตลักษณ์ชุมชนมาพัฒนาเป็นเนื้อหาที่ใช้สื่อสารกับบุคคลภายนอก การดำเนินงานให้ความสำคัญกับการค้นหาว่าบ้านเหมืองกุงมีองค์ความรู้และประสบการณ์ใดที่ควรถ่ายทอด และจะนำเสนออย่างไรให้ผู้รับสารเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างชิ้นงาน ผู้ผลิต และวิถีชีวิตของชุมชน การอบรมแบ่งเป็นสองช่วง ได้แก่ การทำความเข้าใจผู้บริโภคและพัฒนาเรื่องราวผลิตภัณฑ์ในวันที่ 1 สิงหาคม 2569 และการเรียนรู้เทคนิคการถ่ายภาพ การจัดองค์ประกอบ และการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ในวันที่ 2 สิงหาคม 2569 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

(1) การทบทวนคุณค่าและค้นหาประเด็นเรื่องเล่าจากการทำงานของชุมชน เริ่มต้นจากการชวนผู้เข้าร่วมทบทวนความรู้ที่อยู่เบื้องหลังผลิตภัณฑ์ ทั้งการเลือกและเตรียมดิน การขึ้นรูป การตกแต่ง การเผา ตลอดจนทักษะและประสบการณ์ที่ช่างใช้ในการพิจารณาคุณภาพงาน การแลกเปลี่ยนมุ่งให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นว่าสิ่งที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวันมีรายละเอียดและความหมายที่บุคคลภายนอกอาจยังไม่เข้าใจ โดยเฉพาะเหตุผลของวิธีทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างงานปั้นกับการประกอบอาชีพของครัวเรือน

จากนั้น ร่วมกันพิจารณาประเด็นที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นเรื่องเล่า ได้แก่ ประสบการณ์ของช่าง การเรียนรู้ทักษะจากคนรุ่นก่อน ลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ และการปรับตัวของชุมชนเมื่อเงื่อนไขการผลิตและความ

ต้องการของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง การค้นหาเรื่องเล่าจึงใช้ประสบการณ์ของคนในชุมชนเป็นฐาน ทำให้เนื้อหามีความเชื่อมโยงกับเจ้าของความรู้และสะท้อนตัวตนของบ้านเหมืองกุงจากการทำงานจริง

(2) การวิเคราะห์ผู้รับสารและกำหนดข้อความสำคัญ วิทยากรถ่ายทอดแนวทางทำความเข้าใจผู้บริโภคและการสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์ผ่านการเล่าเรื่อง โดยให้ผู้เข้าร่วมพิจารณาว่าผู้รับสารต้องการข้อมูลใด และข้อมูลส่วนใดช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ จากนั้น จึงนำคุณค่า จุดเด่น และอัตลักษณ์ที่วิเคราะห์ไว้มากำหนดเป็นข้อความสำคัญ หรือ Key Message สำหรับการสื่อสาร กระบวนการนี้ช่วยจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพราะเรื่องราวของชุมชนมีรายละเอียดจำนวนมาก การสื่อสารแต่ละครั้งจึงต้องเลือกประเด็นหลักที่ผู้รับสารสามารถติดตามได้ชัดเจน พร้อมใช้ข้อมูลสนับสนุนที่สัมพันธ์กัน เช่น การใช้เรื่องราวของช่างเพื่ออธิบายความชำนาญในการขึ้นรูป หรือใช้ภาพกระบวนการทำงานประกอบการอธิบายลักษณะเฉพาะของพื้นผิว การกำหนดข้อความสำคัญทำให้เนื้อหาและภาพมีเป้าหมายร่วมกัน และช่วยลดความกระจัดกระจายในการนำเสนอ

(3) การเรียบเรียงเรื่องราวผลิตภัณฑ์ให้เชื่อมโยงบุคคล กระบวนการ และผลงาน ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การเลือกประเด็นหลักและจัดลำดับเนื้อหา โดยเชื่อมโยงที่มาของผลิตภัณฑ์กับผู้ทำ วิธีผลิต และความหมายของชิ้นงาน การเรียบเรียงให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจว่ารูปทรง พื้นผิว หรือวิธีใช้งานที่เห็นนั้นเกิดขึ้นจากความรู้และการตัดสินใจของช่างอย่างไร การพัฒนาเรื่องเล่าผลิตภัณฑ์จึงครอบคลุมทั้งข้อมูลที่มองเห็นได้จากชิ้นงานและความรู้ที่ต้องอาศัยคำอธิบายจากผู้ผลิต เช่น เหตุผลในการเลือกวัสดุ การปรับรูปแบบให้เหมาะกับการใช้งาน และวิธีดูแลรายละเอียดระหว่างผลิต การเชื่อมข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้ผลิตภัณฑ์มีบริบท ผู้รับสารสามารถเข้าใจคุณค่าจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของกับคนและสถานที่ผลิต และนำความเข้าใจดังกล่าวไปประกอบการเลือกซื้อหรือการตัดสินใจมาเยือนชุมชน

(4) การเชื่อมโยงภูมิปัญญากับวิทยาศาสตร์และพัฒนาการของชุมชน การอบรมให้ความสำคัญกับการเล่าเรื่องการปรับตัวของชุมชน โดยพิจารณาว่างานปั้นในอดีตมีลักษณะอย่างไร ช่างใช้ประสบการณ์แก้ปัญหาอย่างไร และมีการนำองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีส่วนใดมาช่วยพัฒนาการผลิต การเรียบเรียงเนื้อหาเน้นความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาที่พบ วิธีดำเนินการ และความเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้ เพื่อให้ผู้รับสารเห็นพัฒนาการของความรู้ในบริบทการทำงานจริง ในมิติวิทยาศาสตร์ เรื่องราวเกี่ยวกับวัสดุ การเคลือบ และการเผาสามารถช่วยอธิบายที่มาของลักษณะผลิตภัณฑ์ และทำให้ผู้รับสารเข้าใจว่าคุณภาพงานเกี่ยวข้องกับการควบคุมหลายขั้นตอน การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและภาพประกอบกระบวนการช่วยเชื่อมคำอธิบายทางเทคนิคเข้ากับประสบการณ์ที่ผู้ชมมองเห็นได้ขณะเดียวกัน การอธิบายพัฒนาการดังกล่าวยังทำให้เห็นบทบาทของช่างในฐานะผู้สังเกต ทดลอง และปรับวิธีทำงานให้เหมาะกับวัสดุและเงื่อนไขการผลิตของตนเอง

(5) การเรียนรู้เทคนิคการถ่ายภาพและการจัดองค์ประกอบเพื่อสื่อสารคุณค่า การอบรมวันที่สองมุ่งพัฒนาความรู้ด้านภาพถ่ายและการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเรียนรู้การจัดองค์ประกอบ แสง และมุมมองให้เหมาะกับสิ่งที่ต้องการนำเสนอ ภาพผลิตภัณฑ์ใช้แสดงรายละเอียดของรูปทรง สี และพื้นผิว ส่วนภาพช่างและพื้นที่ทำงานช่วยอธิบายบริบทการผลิตและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำกับชิ้นงาน การเลือกภาพจึงพิจารณาร่วมกับข้อความสำคัญของเรื่อง เพื่อให้ภาพมีหน้าที่สนับสนุนความเข้าใจ เช่น ภาพระยะใกล้ช่วยให้เห็นรายละเอียดของการทำงาน ภาพลำดับขั้นตอนช่วยอธิบายกระบวนการ และภาพบรรยากาศช่วยให้เห็นสภาพแวดล้อมของชุมชน การเรียนรู้ดังกล่าวทำให้การผลิตสื่อมีหลักในการเลือกใช้ภาพ และเชื่อมการนำเสนอด้านความงามกับการให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้รับสาร

(6) การเชื่อมเรื่องเล่ากับประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ นำประเด็นเรื่องเล่ามาพิจารณาร่วมกับกิจกรรมที่ผู้มาเยือนสามารถเข้าร่วมได้ เช่น การพบและพูดคุยกับช่าง การชมกระบวนการทำงาน และการเรียนรู้จากพื้นที่จริง เพื่อให้การประชาสัมพันธ์อธิบายได้ว่าบ้านเหมืองกุงมีเรื่องใดน่าสนใจ และผู้เดินทางมาจะได้รับความรู้หรือประสบการณ์ใด

การเชื่อมเนื้อหากับกิจกรรมคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของชุมชน เพราะข้อมูลที่เผยแพร่มีส่วนกำหนดความคาดหวังของผู้มาเยือน การสื่อสารจึงต้องสัมพันธ์กับสิ่งที่สามารถให้บริการได้จริง ทั้งลักษณะกิจกรรม เวลา และบทบาทของช่าง แนวทางนี้ช่วยให้เรื่องเล่าทำหน้าที่เชื่อมความสนใจจากภายนอกเข้ากับการเรียนรู้ภายในพื้นที่ และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับวิถีการทำงานของชุมชน

(7) การกำหนดบทบาทร่วมกันระหว่างช่างปั้นและคนรุ่นใหม่ ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของคนต่างวัยในการสื่อสารเรื่องราว ช่างปั้นผู้สูงอายุมีความรู้ ความทรงจำ และประสบการณ์ที่ช่วยให้เนื้อหามีรายละเอียด ส่วนคนรุ่นใหม่มีทักษะด้านการใช้สื่อและช่องทางออนไลน์ที่สามารถนำมาสนับสนุนการบันทึกและเผยแพร่ข้อมูล การอบรมจึงให้แนวทางทำงานร่วมกันตั้งแต่การพูดคุยเก็บเรื่องราว การบันทึกภาพและขั้นตอนการผลิต ไปจนถึงการให้ช่างร่วมตรวจสอบเนื้อหาก่อนเผยแพร่ กระบวนการนี้ช่วยให้การผลิตสื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้ระหว่างวัย คนรุ่นใหม่ต้องทำความเข้าใจข้อมูลก่อนนำมาเรียบเรียง ขณะที่ช่างมีโอกาสทบทวนและอธิบายความรู้ของตนเอง การตรวจสอบร่วมกันยังช่วยรักษาความถูกต้องของชื่อ ขั้นตอน และความหมายทางวัฒนธรรม พร้อมเปิดให้เจ้าของความรู้มีส่วนกำหนดภาพที่นำเสนอชุมชนสู่สาธารณะ

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมจัดขึ้นในรูปแบบการบรรยายร่วมกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยการวิเคราะห์คุณค่าและอัตลักษณ์ การพัฒนาเรื่องเล่าและข้อความสำคัญ และการเรียนรู้เทคนิคการถ่ายภาพเพื่อจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ใช้ผลิตภัณฑ์ ช่างปั้น และบริบทของบ้านเหมืองกุงเป็นฐานในการเชื่อมโยงเนื้อหากับการปฏิบัติ

การเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าของภูมิปัญญากับผู้มีทักษะด้านการสื่อสาร โดยช่างอธิบายที่มาและรายละเอียดของงาน ขณะที่วิทยากรช่วยพิจารณาวิธีจัดลำดับและเลือกใช้เนื้อหาให้เหมาะกับ

ผู้รับสาร กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นทั้งคุณค่าของข้อมูลต้นทางและความจำเป็นในการปรับวิธีนำเสนอ โดยรักษาความถูกต้องและความหมายที่ชุมชนต้องการถ่ายทอด

ผลการดำเนินงาน จากการจัดกิจกรรม เกิดประเด็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาของช่าง กระบวนการผลิต คุณค่าของผลิตภัณฑ์ และประสบการณ์เรียนรู้ในชุมชน ตลอดจนแนวทางเลือกใช้ภาพ สื่อ และช่องทางเผยแพร่ให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมได้รับแนวทางจัดลำดับข้อมูลจากเรื่องราวที่มีอยู่ให้เป็นเนื้อหาที่ผู้รับสารติดตามได้ พร้อมเห็นบทบาทของช่างปั้นและคนรุ่นใหม่ในการร่วมกันรวบรวม ตรวจสอบ และสื่อสารความรู้ ผลการดำเนินงานมีสาระสำคัญดังนี้ ด้านการจัดการความรู้และการรักษาคุณค่าอัตลักษณ์ชุมชน การค้นหาเรื่องเล่าช่วยทำให้ความรู้ที่แฝงอยู่ในการทำงานประจำวันได้รับการอธิบายอย่างเป็นลำดับ โดยเฉพาะเหตุผลของการเลือกวัสดุ วิธีผลิต และการแก้ปัญหาที่ช่างสั่งสมจากประสบการณ์ กระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญต่อการสืบทอด เพราะความรู้เชิงปฏิบัติบางส่วนไม่ปรากฏอยู่ในผลิตภัณฑ์สำเร็จ และผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยคำอธิบายจากเจ้าของความรู้เพื่อเข้าใจเงื่อนไขการนำไปใช้ การรวบรวมเรื่องราวจึงช่วยสร้างฐานสำหรับการถ่ายทอดความรู้ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์

การให้ช่างมีส่วนตรวจสอบเนื้อหาช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่ากับเจ้าของภูมิปัญญา ทำให้ภาพของชุมชนที่เผยแพร่มีฐานจากประสบการณ์ของคนในพื้นที่ อัตลักษณ์จึงถูกสื่อสารผ่านทั้งผลิตภัณฑ์ บุคคล และวิธีดำรงอาชีพ ซึ่งช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจบ้านเหมืองกุงในฐานะชุมชนที่ยังมีการทำงานและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสื่อสารลักษณะนี้ยังเปิดพื้นที่ให้ช่างแต่ละรายแสดงรายละเอียดและประสบการณ์ของตนเองภายใต้เรื่องราวร่วมของชุมชน ด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์และการยกระดับความเข้าใจต่องานหัตถกรรม การเชื่อมเรื่องเล่ากับปัญหาวิธีแก้ไข และพัฒนาการของการผลิตทำให้สามารถอธิบายภูมิปัญญาผ่านความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ผู้รับสารมีโอกาสเข้าใจว่ารูปทรง สี และพื้นผิวของผลิตภัณฑ์เกี่ยวข้องกับวัสดุ วิธีทำงาน และเงื่อนไขการเผาอย่างไร การนำข้อมูลทางเทคนิคมาเรียบเรียงด้วยภาพและภาษาที่เข้าถึงได้จึงช่วยให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สัมพันธ์กับสิ่งที่พบเห็นในชุมชน กระบวนการนี้ยังช่วยให้เห็นบทบาทของช่างในฐานะผู้มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิต ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการสังเกตและลงมือทำ เมื่อเชื่อมกับคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์ ความชำนาญดังกล่าวสามารถนำมาสื่อสารให้ผู้ไม่มีพื้นฐานเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ ความน่าเชื่อถือของเนื้อหาขึ้นอยู่กับการแยกข้อมูลที่ตรวจสอบได้ออกจากข้อสันนิษฐาน และการนำเสนอคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับหลักฐานที่มีอยู่

ด้านธุรกิจและการรับรู้คุณค่าของผลิตภัณฑ์ เรื่องเล่าและภาพช่วยเพิ่มข้อมูลที่ผู้ซื้อใช้ทำความเข้าใจสินค้า โดยเฉพาะองค์ประกอบที่ไม่สามารถรับรู้ได้จากราคาและรูปลักษณ์เพียงอย่างเดียว เช่น ระยะเวลาการเรียนรู้ของช่าง ความละเอียดในการผลิต และความสัมพันธ์กับแหล่งกำเนิด ข้อมูลดังกล่าวช่วยให้ผู้ประกอบการอธิบายความแตกต่างของผลงานได้มีเนื้อหารองรับ และเป็นฐานสำหรับสร้างความไว้วางใจกับผู้บริโภค การกำหนดข้อความสำคัญและเลือกภาพให้สัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายยังช่วยจัดระบบการสื่อสารของธุรกิจ ทำให้การนำเสนอผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทมีประเด็นชัดเจน และสามารถใช้ต่อเนื่องกับป้ายสินค้า สื่อออนไลน์ และการอธิบาย ณ จุดจำหน่าย

ได้ ความต่อเนื่องของข้อมูลมีความสำคัญต่อภาพลักษณ์แบรนด์ เพราะผู้ซื้ออาจพบผลิตภัณฑ์ผ่านหลายช่องทางก่อนตัดสินใจ การใช้ข้อมูลที่สอดคล้องกันช่วยให้การรับรู้คุณค่าของสินค้าและชุมชนมีทิศทางเดียวกัน

ด้านการเชื่อมการประชาสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ การนำเรื่องเล่ามาเชื่อมกับการพบช่าง การชมการทำงาน และการลงมือปฏิบัติ ช่วยขยายบทบาทของสื่อจากการแนะนำสินค้าไปสู่การอธิบายเหตุผลของการเดินทางมาเยือน ผู้รับสารสามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่รับรู้ผ่านสื่อกับสิ่งที่จะเรียนรู้จากสถานที่จริง ขณะที่ชุมชนมีแนวทางใช้เรื่องราวเป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมและลำดับการถ่ายทอดความรู้

ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ความถูกต้องของข้อมูลบริการเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการสื่อสาร การนำเสนอประสบการณ์ต้องคำนึงถึงเวลาการทำงาน พื้นที่ และกำลังคนของชุมชน เพื่อให้สิ่งที่สื่อสารสามารถเชื่อมต่อกับการให้บริการได้อย่างเหมาะสม การประชาสัมพันธ์จึงมีบทบาททั้งสร้างความสนใจและช่วยเตรียมความเข้าใจของผู้มาเยือนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสัมพันธ์กับความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่อชุมชนในระยะต่อไป

ด้านคนรุ่นใหม่และการสืบทอดความรู้ระหว่างวัย กิจกรรมทำให้เห็นแนวทางแบ่งบทบาทที่ใช้ความสามารถของคนต่างวัยร่วมกัน ช่างปั้นเป็นผู้ให้ข้อมูลและอธิบายความหมายจากประสบการณ์ ส่วนคนรุ่นใหม่สนับสนุนการบันทึก เรียบเรียง และเผยแพร่ การทำงานในลักษณะนี้ช่วยให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงความรู้ผ่านการตั้งคำถามและทำความเข้าใจ ก่อนนำไปถ่ายทอดต่อ จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมทักษะด้านสื่อเข้ากับภูมิปัญญาของชุมชนโดยตรง

บทบาทดังกล่าวยังเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจชุมชนผ่านงานด้านเนื้อหา ภาพถ่าย การดูแลช่องทางสื่อสาร และการประสานข้อมูลกิจกรรม การพัฒนาความสามารถเหล่านี้ร่วมกับช่างเป็นพื้นฐานของการทำงานที่เชื่อมอาชีพดั้งเดิมกับทักษะร่วมสมัย พร้อมช่วยให้ชุมชนมีผู้ร่วมดูแลการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง การสืบทอดจึงครอบคลุมทั้งความเข้าใจในงานช่างและความสามารถในการนำคุณค่าของงานนั้นไปเชื่อมกับผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว

ด้านการนำผลไปใช้ต่อเนื่อง แนวทางเรื่องเล่า ข้อความสำคัญ และการเลือกใช้ภาพที่ได้จากกิจกรรมสามารถนำไปพัฒนาร่วมกับการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ การสาธิต และการให้ข้อมูลแก่ผู้มาเยือน โดยต้องใช้ข้อมูลจากคำถามและความคิดเห็นของผู้รับสารกลับมาปรับความชัดเจนของเนื้อหา การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับตลาดและผู้มาเยือนอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังเชื่อมต่อกับการทดสอบตลาดและการพัฒนาบริการท่องเที่ยวในกิจกรรมถัดไป เพื่อให้เรื่องราวที่ชุมชนถ่ายทอดสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์และประสบการณ์ที่ผู้มาเยือนได้รับจริง

กิจกรรมที่ 4 การฝึกปฏิบัติการผลิต การเคลือบ และการควบคุมคุณภาพชิ้นงาน

หัวข้อ: การพัฒนาทักษะการผลิตและการเคลือบเซรามิก การควบคุมการเผาด้วยเตาแก๊ส และการจัดการคุณภาพในงานสำหรับผลิตภัณฑ์และกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ วันที่จัดกิจกรรม: 22–23 สิงหาคม 2569 สถานที่: ศาลาอเนกประสงค์ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

วิทยากรด้านการควบคุมการเผาด้วยเตาแก๊สตามกำหนดการวันที่ 23 สิงหาคม: นายกรีฑาพล ทองคำ ผู้ประกอบการเซรามิกและผู้เชี่ยวชาญด้านการเผาเตาแก๊ส

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 4

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเตรียมวัสดุ การขึ้นรูป การตกแต่ง และการเคลือบ โดยเชื่อมโยงภูมิปัญญาของช่างกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในกระบวนการผลิตเซรามิก
2. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อเพลิง อากาศ อุณหภูมิ ระยะเวลา และบรรยากาศการเผาที่มีผลต่อเนื้อดิน เคลือบ และคุณภาพชิ้นงาน
3. เพื่อพัฒนากระบวนการสังเกต บันทึก และวิเคราะห์ข้อบกพร่องของชิ้นงาน สำหรับใช้ปรับปรุงการผลิตอย่างเป็นระบบ
4. เพื่อเตรียมความพร้อมของช่างและผู้ร่วมจัดกิจกรรมในการดูแลผลงานที่นักท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ตั้งแต่การขึ้นรูปจนถึงการส่งมอบ
5. เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างช่างปั้น ผู้ประกอบการ และคนรุ่นใหม่ ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์ของชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมมุ่งพัฒนาความสามารถในการผลิตและดูแลคุณภาพชิ้นงาน โดยใช้การฝึกปฏิบัติเชื่อมโยงกับหลักวิทยาศาสตร์ของวัสดุและการเผาเซรามิก ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดิน การขึ้นรูป การตกแต่ง การเคลือบ และการเผา เนื่องจากคุณภาพของผลิตภัณฑ์สำเร็จเป็นผลสะสมจากการจัดการตลอดกระบวนการ การตรวจสอบเฉพาะชิ้นงานหลังเผาจึงต้องใช้ร่วมกับข้อมูลและข้อสังเกตจากขั้นตอนก่อนหน้า เพื่อให้สามารถพิจารณาที่มาของปัญหาและกำหนดแนวทางปรับปรุงได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานยังเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาว่ารูปแบบชิ้นงานและวิธีผลิตใดเหมาะกับผู้ไม่มีพื้นฐาน ขั้นตอนใดต้องอาศัยความชำนาญของช่าง และจะจัดการผลงานภายหลังกิจกรรมอย่างไรให้สอดคล้องกับระยะเวลาการผลิตจริง การอบรมแบ่งเป็นการเตรียมชิ้นงาน ทดลองเคลือบ และวางแผน

การเผาในวันที่ 22 สิงหาคม 2569 และการควบคุมการเผาด้วยเตาแก๊สและวิเคราะห์ปัญหาการผลิตในวันที่ 23 สิงหาคม 2569 โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การทบทวนกระบวนการผลิตและกำหนดจุดพิจารณาคุณภาพ เริ่มจากการทบทวนขั้นตอนการผลิตงานดินปั้น โดยให้ผู้เข้าร่วมเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับปัจจัยที่มีผลต่อชิ้นงาน เช่น ความเหมาะสมของเนื้อดิน ความหนา ความเรียบร้อยของพื้นผิว และความสม่ำเสมอในการเคลือบ การแลกเปลี่ยนเน้นให้เห็นว่าข้อบกพร่องที่ปรากฏภายหลังการเผาอาจเกี่ยวข้องกับหลายขั้นตอน จึงจำเป็นต้องพิจารณาสภาพชิ้นงานและเงื่อนไขการผลิตประกอบกัน กระบวนการนี้ช่วยจัดความรู้เชิงประสบการณ์ของช่างให้เป็นประเด็นที่สามารถอธิบายและใช้ตรวจสอบร่วมกันได้ โดยเฉพาะการพิจารณาความพร้อมของชิ้นงานก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป การดูแลคุณภาพจึงเริ่มตั้งแต่ระหว่างผลิต ทำให้ผู้เข้าร่วมเห็นบทบาทของการป้องกันปัญหาและการแก้ไขในช่วงที่ยังสามารถปรับชิ้นงานได้ ก่อนเกิดความเสียหายที่ไม่สามารถแก้ไขได้ภายหลังการเผา

(2) การฝึกเตรียมวัสดุ ขึ้นรูป และตกแต่งชิ้นงาน ผู้เข้าร่วมฝึกเตรียมวัสดุ ขึ้นรูป และตกแต่ง โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบชิ้นงานกับความสามารถในการผลิต ให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของเนื้อดิน ความหนา และสภาพพื้นผิว เพื่อให้ชิ้นงานสามารถผ่านกระบวนการต่อเนื่องได้ การเรียนรู้ใช้ชิ้นงานจากการฝึกเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย ทำให้ผู้เข้าร่วมเชื่อมสิ่งที่สังเกตเห็นกับวิธีทำงานของตนเองได้โดยตรง สำหรับการนำไปใช้กับนักท่องเที่ยว ได้พิจารณารูปแบบและขั้นตอนที่ผู้ไม่มีพื้นฐานสามารถมีส่วนร่วมได้ พร้อมบทบาทของช่างในการสาธิตและช่วยดูแลรายละเอียดที่มีผลต่อคุณภาพ การออกแบบกิจกรรมจึงต้องพิจารณาทั้งความน่าสนใจในการลงมือทำและความเป็นไปได้ในการดูแลชิ้นงานต่อภายหลัง เพื่อให้ประสบการณ์สร้างสรรค์เชื่อมโยงกับการได้รับผลงานที่ผ่านกระบวนการผลิตอย่างเหมาะสม

(3) การทดลองเคลือบและกำหนดข้อมูลสำหรับเปรียบเทียบผล ดำเนินการฝึกเตรียมชิ้นงานและทดลองเคลือบ โดยกำหนดประเด็นพิจารณา ได้แก่ สูตรเคลือบ ความหนาในการลงเคลือบ และตำแหน่งการจัดวางชิ้นงาน พร้อมให้ความสำคัญกับการบันทึกข้อมูลของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เชื่อมโยงวิธีดำเนินการกับลักษณะของผลงานที่เกิดขึ้น ในเชิงวิทยาศาสตร์ การระบุเงื่อนไขของชิ้นทดลองเป็นพื้นฐานของการเปรียบเทียบผลอย่างมีเหตุผล เพราะลักษณะของเคลือบสัมพันธ์กับทั้งวัสดุ วิธีลงเคลือบ และสภาวะการเผา การบันทึกจึงช่วยให้การอภิปรายมีข้อมูลอ้างอิง และทำให้สามารถนำข้อสังเกตกลับไปวางแผนทดลองต่อได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีหลายปัจจัยเปลี่ยนแปลงพร้อมกัน การตีความต้องพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยร่วมกัน เพื่อหลีกเลี่ยงการระบุสาเหตุจากลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียว

(4) การจัดเรียงชิ้นงานและวางแผนการเผาด้วยเตาแก๊ส ผู้เข้าร่วมฝึกจัดเรียงชิ้นงานภายในเตาและร่วมวางแผนการเผา โดยเรียนรู้ว่าตำแหน่งจัดวางเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขที่ต้องนำมาพิจารณาเมื่อเปรียบเทียบผลงาน กำหนดการครอบคลุมการติดตั้งและเรียนรู้การอ่านกรวยวัดความสุก หรือ Pyrometric Cone เพื่อประกอบความเข้าใจผลของความร้อนสะสมที่ชิ้นงานได้รับระหว่างการเผา

การวางแผนดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าร่วมมองการเผาเป็นกระบวนการที่ต้องเตรียมการร่วมกับลักษณะวัสดุและชิ้นงาน โดยข้อมูลจากการจัดเตาและเงื่อนไขการเผามีความสำคัญต่อการอธิบายผลที่เกิดขึ้น การจัดการจึงต้องเชื่อมทั้งความชำนาญของช่างในการใช้เตาและข้อมูลที่สามารถบันทึกไว้เพื่อทบทวนภายหลัง

(5) การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อเพลิง อากาศ และบรรยากาศการเผา วิทยากรอธิบายและสาธิตการควบคุมการเผาด้วยเตาแก๊ส โดยเชื่อมโยงปริมาณเชื้อเพลิงกับอากาศ การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ ระยะเวลา และบรรยากาศภายในเตา ผู้เข้าร่วมเรียนรู้การสังเกตเปลวไฟและสภาวะการเผา ประกอบการทำความเข้าใจบรรยากาศออกซิเดชันและรีดักชันที่สัมพันธ์กับลักษณะของเนื้อดินและเคลือบ กระบวนการนี้ช่วยเชื่อมประสบการณ์การสังเกตของช่างกับคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์ ทำให้การพิจารณาสีและพื้นผิวมีข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขการผลิตประกอบมากขึ้น ความเข้าใจดังกล่าวมีความสำคัญต่อการเลือกวิธีเผาให้สัมพันธ์กับผลงานที่ต้องการ และต่อการพิจารณาว่าความแตกต่างของชิ้นงานเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขใด การฝึกให้ความสำคัญกับการควบคุมโดยผู้มีความชำนาญ โดยเฉพาะการใช้เชื้อเพลิงและการจัดการเตา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องแยกจากกิจกรรมลงมือทำของนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

(6) การควบคุมช่วงการเผาและอภิปรายข้อบกพร่องของชิ้นงาน การเรียนรู้ครอบคลุมการเพิ่มอุณหภูมิ การรักษาอุณหภูมิในช่วงที่กำหนด และการลดอุณหภูมิ โดยอธิบายความสัมพันธ์กับลักษณะวัสดุและผลที่ต้องการจากชิ้นงาน พร้อมอภิปรายปัญหาที่พบในการผลิต เช่น สีเคลือบคลาดเคลื่อน ฟองอากาศ รูเข็ม รานเคลือบ และเคลือบไหล การวิเคราะห์ปัญหาใช้การพิจารณาวัสดุ การเตรียมพื้นผิว วิธีเคลือบ และเงื่อนไขการเผาร่วมกัน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกตั้งข้อสังเกตและค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การใช้ลักษณะชิ้นงานประกอบข้อมูลกระบวนการช่วยพัฒนาวิธีคิดจากการระบุเพียงว่าชิ้นงานมีปัญหา ไปสู่การพิจารณาว่าควรตรวจสอบส่วนใดและจะปรับปรุงการทดลองครั้งต่อไปอย่างไร

(7) การพัฒนาแนวทางดูแลผลงานจากกิจกรรมท่องเที่ยว นำขั้นตอนการผลิตมาพิจารณาร่วมกับการให้บริการนักท่องเที่ยว โดยแยกช่วงที่ผู้เข้าร่วมสามารถสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองออกจากช่วงที่ช่างต้องรับผิดชอบดำเนินการต่อ ได้แก่ การดูแลชิ้นงานให้พร้อมสำหรับกระบวนการถัดไป การเคลือบ การเผา และการตรวจสอบก่อนส่งมอบ

ร่วมกันพิจารณาการระบุเจ้าของผลงาน การจัดการชิ้นงานภายหลังกิจกรรม การบรรจุ และเงื่อนไขรับหรือจัดส่ง เพื่อให้การให้บริการสัมพันธ์กับเวลาที่ใช้ในการผลิตจริง การจัดการส่วนนี้มีความสำคัญต่อประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว เพราะคุณภาพบริการต่อเนื่องไปจนถึงการได้รับผลงานของตนเอง การให้ข้อมูลที่ชัดเจนตั้งแต่ต้นจึงช่วยสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างผู้จัดกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 4 กิจกรรมดำเนินการในรูปแบบการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้วัสดุ ชิ้นงาน และกระบวนการผลิตเป็นฐานในการเชื่อมโยงหลักวิทยาศาสตร์กับความรู้ของช่าง ผู้เข้าร่วมได้พิจารณาคุณภาพจากทั้งขั้นตอนการทำงานและลักษณะผลงาน พร้อมเรียนรู้การใช้

ข้อมูลประกอบการอธิบายปัญหา การดำเนินกิจกรรมเน้นให้ช่างเป็นผู้ร่วมถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ ขณะที่วิทยากรสนับสนุนการอธิบายหลักการและการจัดระบบข้อสังเกต การเรียนรู้จึงเชื่อมความชำนาญในการปฏิบัติกับวิธีคิดเชิงวิเคราะห์ และนำไปประยุกต์กับการดูแลผลงานของผู้ไม่มีพื้นฐานที่เข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวได้

ผลการดำเนินงาน จากการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมได้ฝึกกระบวนการเตรียมวัสดุ ขึ้นรูป ตกแต่ง และเคลือบ พร้อมเรียนรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผาด้วยเตาแก๊ส เกิดแนวทางพิจารณาคุณภาพชิ้นงานตั้งแต่ต้นทางและการเชื่อมข้อมูลกระบวนการกับข้อบกพร่องที่พบ ตลอดจนแนวทางจัดการผลงานสำหรับกิจกร รมนักท่องเที่ยว ตั้งแต่การแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมจนถึงการรับหรือจัดส่งชิ้นงาน ผลการดำเนินงานมีสาระสำคัญดังนี้

ด้านการเชื่อมภูมิปัญญากับวิทยาศาสตร์ในการผลิต กิจกรรมช่วยให้ความรู้จากการปฏิบัติของช่างได้รับการอธิบายผ่านความสัมพันธ์ของวัสดุ วิธีผลิต และเงื่อนไขการเผา ประสบการณ์ที่ช่างใช้สังเกตและตัดสินใจจึงสามารถนำมาแลกเปลี่ยนกับผู้เรียนได้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะการพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงในขั้นตอนหนึ่งอาจสัมพันธ์กับผลที่ปรากฏในอีกขั้นตอนอย่างไร การเชื่อมองค์ความรู้ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการพัฒนางานหัตถกรรม เพราะช่วยรักษาความละเอียดของประสบการณ์เฉพาะบุคคล พร้อมสร้างภาษาร่วมสำหรับอภิปรายปัญหา เมื่อผู้ร่วมผลิตเข้าใจเงื่อนไขของการทำงานมากขึ้น การถ่ายทอดจึงครอบคลุมทั้งวิธีทำ เหตุผล และข้อจำกัดของวิธีนั้น เป็นพื้นฐานให้สามารถปรับใช้ความรู้กับรูปแบบชิ้นงานและสถานการณ์การผลิตที่แตกต่างกันได้

ด้านการควบคุมคุณภาพและการเรียนรู้จากข้อมูล การพิจารณาคุณภาพตลอดกระบวนการทำให้ผู้เข้าร่วมเห็นว่าผลงานสำเร็จสัมพันธ์กับการตัดสินใจหลายช่วง ตั้งแต่การเตรียมวัสดุจนถึงการเผา การบันทึกเงื่อนไขและการสังเกตระหว่างทำงานจึงช่วยให้การวิเคราะห์มีข้อมูลย้อนกลับ และทำให้การปรับปรุงมีประเด็นชัดเจนกว่าการพิจารณาชิ้นงานสำเร็จเพียงอย่างเดียว ในเชิงวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับเป็นฐานสำคัญของการเรียนรู้จากการทดลอง เมื่อสามารถเชื่อมชิ้นงานกับเงื่อนไขที่ใช้ผลิตได้ ผู้ผลิตย่อมมีข้อมูลสำหรับตั้งข้อสังเกต เปรียบเทียบ และวางแผนทดสอบต่อ การฝึกครั้งนี้จึงวางพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อ เนื่อง โดยผลที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับการเรียนรู้วิธีพิจารณาและจัดการกระบวนการ ส่วนการประเมินอัตราของเสียหรือประสิทธิภาพการผลิตต้องอาศัยการเก็บข้อมูลจากการดำเนินงานต่อเนื่อง

ด้านอัตลักษณ์และการจัดการความแตกต่างของงานทำมือ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมีรายละเอียดเฉพาะที่สัมพันธ์กับทักษะและการทำงานของช่าง การพัฒนาคุณภาพจึงต้องแยกแยะความแตกต่างที่เป็นลักษณะของงานทำมือออกจากข้อบกพร่องที่กระทบการใช้งานหรือการส่งมอบ การพิจารณานี้ช่วยให้การยกระดับกระบวนการผลิตยังรักษาความเฉพาะของผลงาน ขณะเดียวกันสามารถกำหนดความเหมาะสมของชิ้นงานตามหน้าที่ใช้สอยได้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีบทบาทช่วยให้ช่างเข้าใจและจัดการเงื่อนไขการผลิตที่รองรับลักษณะผลงานที่ต้องการ การใช้ความรู้ดังกล่าวร่วมกับการตัดสินใจของช่างทำให้การรักษาอัตลักษณ์มีฐานด้านคุณภาพ และช่วยให้ผู้ผลิตสามารถอธิบายความแตกต่างของงานได้อย่างมีเหตุผล

ด้านธุรกิจ ต้นทุน และความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ คุณภาพของชิ้นงานสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้วัสดุ แรงงาน เวลา และเชื้อเพลิง ผลงานที่ต้องแก้ไขหรือผลิตทดแทนทำให้เกิดภาระต่อกระบวนการและการส่งมอบ การตรวจสอบระหว่างผลิตและการใช้ข้อมูลวิเคราะห์ปัญหาจึงเป็นฐานในการจัดการต้นทุน โดยเฉพาะการค้นหาขั้นตอนที่ควรปรับปรุงก่อนขยายการผลิต

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาแบรนด์และเรื่องเล่าไว้แล้ว คุณภาพเป็นส่วนที่รองรับความน่าเชื่อถือของการสื่อสาร ผู้ซื้อประเมินคุณค่าจากทั้งข้อมูลที่ได้รับและประสบการณ์เมื่อใช้สินค้า ความสอดคล้องระหว่างสองส่วนนี้จึงมีความสำคัญต่อความไว้วางใจ กิจกรรมด้านการผลิตจึงเชื่อมต่อกับงานตลาดและแบรนด์ผ่านความสามารถในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับข้อมูลและข้อตกลงกับลูกค้า

ด้านการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ กิจกรรมทำให้เห็นว่าการจัดเวิร์กชอปงานปั้นต้องมีระบบดูแลผลงานต่อเนื่องภายหลังผู้เข้าร่วมเดินทางกลับ การแบ่งขั้นตอนระหว่างนักท่องเที่ยวกับช่างช่วยให้กิจกรรมเหมาะกับทักษะของผู้เข้าร่วม และทำให้ผู้จัดสามารถเตรียมทรัพยากรสำหรับงานที่ต้องดำเนินการต่อได้ การระบุเจ้าของผลงาน การกำหนดเงื่อนไขรับหรือจัดส่ง และการตรวจสอบก่อนบรรจุ เป็นจุดเชื่อมระหว่างกระบวนการผลิตกับคุณภาพบริการ ผลงานที่นักท่องเที่ยวได้รับมีความหมายจากการลงมือทำด้วยตนเอง การดูแลชิ้นงานจึงครอบคลุมทั้งคุณภาพทางกายภาพและความรับผิดชอบต่อประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม การให้ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนอย่างชัดเจนช่วยให้ผู้มาเยือนเข้าใจธรรมชาติของงานเซรามิก และเห็นคุณค่าของงานที่ช่างต้องดำเนินการภายหลังกิจกรรม

ด้านคนรุ่นใหม่และการสืบทอดความรู้เชิงกระบวนการ การเรียนรู้ที่เชื่อมการปฏิบัติกับเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นฐานสำหรับถ่ายทอดความรู้ให้คนรุ่นใหม่สามารถทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้ ความรู้ของช่างประกอบด้วยทั้งวิธีทำและการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ การบันทึกและอธิบายเงื่อนไขเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนติดตามเหตุผลของการทำงาน และฝึกพิจารณาปัญหาได้เป็นลำดับ กระบวนการดังกล่าวยังเปิดบทบาทการทำงานร่วมกันระหว่างช่างกับคนรุ่นใหม่ ทั้งการดูแลข้อมูลชิ้นงาน การบันทึกการทดลอง การจัดระบบผลงานนักท่องเที่ยว และการประสานการส่งมอบ บทบาทเหล่านี้เชื่อมทักษะการจัดการกับความรู้ด้านงานช่าง และเป็นพื้นที่พัฒนาความสามารถที่รองรับทั้งการผลิตและธุรกิจบริการของชุมชน

ด้านการนำผลไปพัฒนาต่อเนื่อง แนวทางจากกิจกรรมสามารถนำไปใช้กำหนดขั้นตอนดูแลชิ้นงานและข้อมูลที่จำเป็นในการผลิตแต่ละรอบ โดยพิจารณาร่วมกับประเภทผลิตภัณฑ์และลักษณะกิจกรรมนักท่องเที่ยว การเก็บข้อมูลจำนวนชิ้นงาน ข้อบกพร่อง ระยะเวลาทำงาน และต้นทุน จะช่วยให้ชุมชนประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการได้ชัดเจนขึ้น พร้อมใช้ผลการตรวจสอบกลับไปปรับวิธีผลิตและการให้ข้อมูลแก่ผู้มาเยือน กิจกรรมครั้งนี้จึงสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาของช่าง ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ และการจัดการผลิตภัณฑ์ในเชิงธุรกิจ โดยให้คุณภาพเป็นฐานรองรับทั้งอัตลักษณ์ของงานและความเชื่อมั่นของผู้ซื้อ ตลอดจน

เตรียมความพร้อมสำหรับนำผลิตภัณฑ์และประสบการณ์เรียนรู้ไปใช้ในการทดสอบตลาดและพัฒนาการบริการท่องเที่ยวของชุมชนในลำดับถัดไป

กิจกรรมที่ 5 การทดสอบตลาดและการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ในกิจกรรมสาธิต

หัวข้อ: การทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์ดินปั้นผ่านการจัดแสดง การสาธิตภูมิปัญญา และประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ในชุมชนบ้านเหมืองกุง วันที่จัดกิจกรรม: 5–6 กันยายน 2569 สถานที่: ชุมชนเครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นเป็นพื้นที่จัดแสดงผลิตภัณฑ์และถ่ายทอดความรู้ วิทยากร: คุณภูริดล พิมสาร และคุณกรีฑาพล ทองคำ ผู้ประกอบการเซรามิก

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 5

1. เพื่อทดสอบความสนใจและการตอบรับของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา โดยนำไปจัดแสดงในร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นภายในบ้านเหมืองกุง
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบ ประโยชน์ใช้สอย ราคา การบรรจุ และความสะดวกในการซื้อผลิตภัณฑ์กลับไปเป็นของใช้หรือของที่ระลึก

3. เพื่อพัฒนาการนำเสนอผลิตภัณฑ์ร่วมกับการสาธิตและการเล่าเรื่อง โดยเชื่อมโยงภูมิปัญญาของช่างกับความรู้ด้านวัสดุและกระบวนการผลิต
4. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวและข้อสังเกตของช่างปั้นและร้านค้าชุมชน สำหรับใช้ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และแนวทางจำหน่าย
5. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของช่างปั้น ผู้ประกอบการ และคนรุ่นใหม่ในการเชื่อมโยงการผลิต การสื่อสาร และการจัดประสบการณ์ท่องเที่ยวของชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องจากการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาแนวคิดแบรนด์ การจัดทำสื่อ และการฝึกควบคุมคุณภาพ โดยนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาเข้าสู่บริบทการพบปะผู้บริโภคในพื้นที่จริง ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ว่าผู้มาเยือนสนใจผลิตภัณฑ์ประเภทใด เข้าใจคุณค่าและการใช้งานอย่างไร และมีข้อพิจารณาใดก่อนตัดสินใจซื้อ

การทดสอบตลาดใช้ร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นเป็นพื้นที่เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์กับผู้ผลิตและกระบวนการทำงาน ผู้มาเยือนจึงสามารถพิจารณาสินค้าควบคู่กับการรับฟังเรื่องราว การชมสาธิต และการสอบถามข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์โดยตรง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้ผลิตได้รับข้อมูลทั้งเกี่ยวกับตัวสินค้าและวิธีนำเสนอคุณค่า โดย**มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้**

(1) การสำรวจพื้นที่และวางลำดับประสบการณ์ของผู้มาเยือน เริ่มจากการพิจารณาพื้นที่ภายในชุมชนที่สามารถใช้เป็นจุดต้อนรับ จุดเรียนรู้ จุดสาธิต และจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเชื่อมโยงบ้านช่างปั้น ร้านค้าชุมชน เครื่องมือพื้นบ้าน และพื้นที่เตาเผาเข้ากับลำดับการเรียนรู้ กำหนดการให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและการจัดประสบการณ์ตั้งแต่การรู้จักชุมชน การชมกระบวนการผลิต ไปจนถึงการเลือกซื้อสินค้า การพิจารณาพื้นที่คำนึงถึงความพร้อมของช่างและลักษณะการใช้งานจริง เพื่อให้การนำเสนอผลิตภัณฑ์สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพในพื้นที่ บ้านช่างปั้นจึงเป็นทั้งแหล่งผลิตและพื้นที่อธิบายความรู้ ส่วนร้านค้าชุมชนเป็นจุดเชื่อมข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า ราคา และความต้องการของผู้ซื้อ การใช้พื้นที่ทั้งสองลักษณะร่วมกันช่วยให้การทดสอบตลาดมีบริบทที่สัมพันธ์กับวิถีของชุมชน และทำให้สามารถรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

(2) การคัดเลือกและจัดแสดงผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา นำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนามาคัดเลือกและจัดวางในร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้น โดยพิจารณารูปแบบ ประโยชน์ใช้สอย และความเหมาะสมของพื้นที่ การจัดแสดงให้ความสำคัญกับการทำให้ผู้มาเยือนมองเห็นรายละเอียดของชิ้นงาน สามารถเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ และเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการเลือกซื้อ การนำเสนอเชื่อมโยงชิ้นงานกับแนวคิดการพัฒนา ภูมิปัญญาการปั้น และกระบวนการผลิต เพื่อให้ผู้มาเยือนเข้าใจว่าลักษณะของผลิตภัณฑ์สัมพันธ์กับความชำนาญและการตัดสินใจของช่างอย่างไร การจัดแสดงจึงเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารคุณค่า โดยใช้ทั้งตัวผลิตภัณฑ์ ข้อมูลประกอบ และคำอธิบายจากผู้ผลิตช่วยให้ผู้ซื้อพิจารณาสินค้าได้รอบด้านขึ้น

(3) การสาธิตและถ่ายทอดเรื่องราวของช่างปั้น

จัดการนำเสนอผลิตภัณฑ์ร่วมกับการสาธิตและการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญา แนวคิดการพัฒนา และวิธีทำงานของช่าง เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนสอบถามรายละเอียดและเชื่อมโยงสิ่งที่เห็นในกระบวนการผลิตกับลักษณะของชิ้นงานที่จัดแสดง การสาธิตช่วยให้ความรู้ที่อยู่เบื้องหลังผลิตภัณฑ์ปรากฏเป็นประสบการณ์ที่ผู้ชมติดตามได้ เช่น การจัดการเนื้อดิน การควบคุมรูปทรง และการตกแต่งพื้นผิว ผู้ผลิตสามารถใช้งานจริงอธิบายระดับความละเอียดและทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างผลงาน ขณะเดียวกัน คำถามจากผู้มาเยือนช่วยให้ช่างเห็นว่าข้อมูลส่วนใดเป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกสนใจหรือยังไม่เข้าใจ และสามารถนำไปปรับวิธีถ่ายทอดให้ชัดเจนขึ้น

(4) การเชื่อมประสบการณ์เรียนรู้กับความเข้าใจด้านวัสดุและการผลิต กำหนดการกิจกรรมประกอบด้วยการนำชมพื้นที่ทำงาน การแนะนำดิน วัสดุ และเครื่องมือ การสาธิตเทคนิคการขึ้นรูป และการเรียนรู้การตกแต่งและการเผางานดินเผา โดยใช้กระบวนการเหล่านี้เชื่อมโยงความรู้ของช่างกับสิ่งที่ผู้มาเยือนสามารถสังเกตและเรียนรู้ได้ การอธิบายเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิธีทำงานกับผลที่ปรากฏบนชิ้นงาน ทั้งรูปทรง สี และพื้นผิว เพื่อให้ผู้มาเยือนเข้าใจว่างานดินเผาเกิดจากการดูแลหลายขั้นตอน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จึงช่วยสนับสนุนคำอธิบายเกี่ยวกับวัสดุและการเปลี่ยนแปลงระหว่างผลิต ส่วนประสบการณ์ของช่างช่วยอธิบายการนำความรู้มาใช้ภายใต้เงื่อนไขจริงของชุมชน การเชื่อมโยงดังกล่าวทำให้การสาธิตมีเนื้อหาที่รองรับทั้งการเรียนรู้และการทำความเข้าใจคุณค่าของสินค้า

(5) การสังเกตความสนใจและรับฟังความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ การทดสอบตลาดให้ความสำคัญกับการสังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มาเยือนกับผลิตภัณฑ์ เช่น ชิ้นงานที่ได้รับความสนใจ ประเด็นที่มีการสอบถาม และข้อพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ พร้อมเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ประโยชน์ใช้สอย ราคา และความเหมาะสมในการซื้อกลับไป การรับฟังครอบคลุมความสะดวกในการพกพาและการบรรจุ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดินเผาต้องได้รับการดูแลระหว่างเดินทาง ข้อมูลส่วนนี้ช่วยให้ผู้ผลิตเข้าใจว่าการเลือกซื้อสัมพันธ์กับทั้งความชอบที่มีต่อชิ้นงานและเงื่อนไขการนำไปใช้จริง การศึกษาความคิดเห็นจึงช่วยระบุประเด็นที่สามารถนำกลับไปพัฒนารูปแบบสินค้าและวิธีจำหน่ายได้โดยตรง

(6) การรวบรวมข้อสังเกตจากช่างปั้นและร้านค้าชุมชน นำความคิดเห็นของผู้มาเยือนมาพิจารณาร่วมกับข้อสังเกตของช่างปั้นและผู้จำหน่าย ซึ่งเป็นผู้ติดต่อกับนักท่องเที่ยวโดยตรง การแลกเปลี่ยนครอบคลุมลักษณะสินค้าที่ได้รับความสนใจ คำถามที่พบระหว่างนำเสนอ และความเหมาะสมของการจัดวางหรือข้อมูลประกอบสินค้า การใช้ข้อมูลจากหลายฝ่ายช่วยให้สามารถพิจารณาประเด็นตลาดร่วมกับข้อจำกัดในการผลิตและการจำหน่าย ผู้ผลิตได้รับข้อมูลจากผู้ที่พบลูกค้า ขณะที่ผู้จำหน่ายได้รับคำอธิบายเกี่ยวกับที่มาและกระบวนการสร้างผลงาน ความสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยเชื่อมการผลิตกับตลาด และเป็นพื้นฐานให้การพัฒนาสินค้าอาศัยข้อมูลที่สะท้อนทั้งความต้องการของผู้ใช้และความสามารถของชุมชน

(7) การกำหนดประเด็นปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการนำเสนอ

นำข้อมูลจากการทดสอบมาพิจารณาประเด็นพัฒนาต่อ ได้แก่ รูปแบบสินค้า ประโยชน์ใช้สอย ราคา การบรรจุ การจัดแสดง และข้อมูล ณ จุดจำหน่าย เพื่อใช้ประกอบการคัดเลือกและปรับปรุงผลิตภัณฑ์สำหรับจัดวางต่อเนื่องในร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้น การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เชื่อมผลจากตลาดกลับไปสู่การตัดสินใจของผู้ผลิต โดยพิจารณาว่าประเด็นใดเกี่ยวข้องกับตัวสินค้า ประเด็นใดเกี่ยวข้องกับการอธิบาย และประเด็นใดเป็นข้อจำกัดของการซื้อกลับไป การแยกแยะดังกล่าวช่วยให้สามารถเลือกแนวทางปรับปรุงได้เหมาะกับปัญหา และใช้ทรัพยากรในการพัฒนาตรงกับสิ่งที่พบจากการนำเสนอในพื้นที่จริง

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมดำเนินการในรูปแบบการเรียนรู้และทดสอบตลาดในพื้นที่ชุมชน เชื่อมการจัดแสดงผลิตภัณฑ์กับการสาธิต การเล่าเรื่อง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้มาเยือนสามารถพิจารณาชิ้นงานและสอบถามข้อมูลจากผู้ผลิต ขณะที่ช่างปั้นและผู้จำหน่ายมีโอกาสรับรู้ความสนใจและข้อพิจารณาของผู้บริโภคโดยตรง

การใช้ร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นเป็นพื้นที่ดำเนินงานทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในบริบทของแหล่งผลิต ผู้เข้าร่วมสามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่จัดแสดงกับเครื่องมือ ทักษะ และวิถีการทำงาน การทดสอบตลาดจึงครอบคลุมทั้งความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์และวิธีนำเสนอ โดยมีคนในชุมชนเป็นผู้ร่วมให้ข้อมูล รับฟัง และพิจารณาแนวทางปรับปรุงงานของตนเอง

ผลการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรม มีการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไปจัดแสดงในร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้น ร่วมกับการสาธิตและการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาและกระบวนการผลิต เกิดข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสนใจ ข้อซักถาม และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ตลอดจนข้อสังเกตจากช่างและผู้จำหน่าย ซึ่งนำไปใช้กำหนดประเด็นปรับปรุงรูปแบบ ราคา การบรรจุ การจัดวาง และการสื่อสาร ณ จุดจำหน่าย ผลการดำเนินงานมีสาระสำคัญดังนี้

ด้านการเรียนรู้ตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมุมมองผู้ใช้ การนำสินค้าเข้าสู่พื้นที่ที่มีการพบปะและเลือกซื้อจริงช่วยให้ผู้ผลิตพิจารณาผลงานจากมุมมองที่ต่างจากการผลิตในโรงงานหรือบ้านช่าง ความสนใจและคำถามของผู้มาเยือนทำให้เห็นว่าคุณลักษณะใดสามารถสื่อสารผ่านตัวชิ้นงาน และคุณลักษณะใดต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติม ประเด็นเกี่ยวกับการใช้งาน ราคา และการนำกลับไปยังช่วยให้การพัฒนาสินค้าเชื่อมกับเงื่อนไขของผู้ซื้อได้ชัดเจนขึ้น

ข้อมูลจากกิจกรรมมีลักษณะเป็นการสำรวจตลาดเบื้องต้นในบริบทเฉพาะพื้นที่ จึงเหมาะสำหรับค้นหาประเด็นปรับปรุงและตั้งคำถามสำหรับการติดตามต่อ การวิเคราะห์ต้องแยกความสนใจ การสอบถาม และการซื้อออกจากกัน เพราะสะท้อนการตอบรับต่างระดับ การมีผู้หยิบดูหรือสอบถามช่วยชี้ประเด็นที่ดึงดูดความสนใจ ส่วน

ความเหมาะสมเชิงธุรกิจต้องพิจารณาร่วมกับข้อมูลการซื้อ ต้นทุน และเงื่อนไขการจำหน่าย การแยกข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้ผลิตใช้ผลทดสอบประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ

ด้านธุรกิจและความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่ากับราคา การนำเสนอสินค้าในบริบทแหล่งผลิตเปิดให้ผู้ซื้อรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ เวลา และกระบวนการที่อยู่เบื้องหลังผลงาน ข้อมูลดังกล่าวช่วยให้การพิจารณาราคามีบริบทและทำให้ผู้ผลิตสามารถอธิบายที่มาของคุณค่าผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม การรับรู้คุณค่าต้องสัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย คุณภาพ และเงื่อนไขการซื้อของลูกค้าด้วย การทดสอบจึงช่วยให้ผู้ประกอบการพิจารณาว่าข้อเสนอของสินค้าตรงกับสิ่งที่ผู้ซื้อต้องการเพียงใด

ในเชิงธุรกิจ การปรับราคาหรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์ต้องพิจารณาต้นทุนร่วมกับความคิดเห็นของลูกค้า เพราะสินค้าที่ได้รับความสนใจอาจมีต้นทุนแรงงานหรือการดูแลสูง การใช้ข้อมูลตลาดร่วมกับข้อมูลการผลิตจึงช่วยแยกแยะระหว่างความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์กับความเหมาะสมในการผลิตจำหน่ายต่อเนื่อง และเป็นฐานสำหรับจัดกลุ่มสินค้าตามประโยชน์ใช้สอย ระดับราคา และความสามารถในการผลิตของช่างแต่ละราย

ด้านการสื่อสารวิทยาศาสตร์และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การสาธิตและอธิบายกระบวนการทำงานช่วยให้ผู้มาเยือนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างวัสดุ ทักษะ และลักษณะชิ้นงาน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการอธิบายว่าการเตรียมดิน การขึ้นรูป การตกแต่ง และการเผามีผลต่อผลงานอย่างไร ขณะที่ประสบการณ์ของช่างทำให้คำอธิบายสัมพันธ์กับการปฏิบัติจริง การนำเสนอจึงช่วยให้ผู้บริโภคเข้าใจคุณภาพผ่านที่มาของผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมจากรูปลักษณ์ภายนอก

คำถามของผู้มาเยือนยังเป็นข้อมูลสะท้อนกลับสู่การสื่อสาร เช่น ความเข้าใจต่อการใช้งานหรือวิธีดูแลสินค้า ผู้ผลิตสามารถนำคำถามเหล่านี้ไปพัฒนาข้อมูลประกอบผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจนขึ้น โดยให้คำอธิบายสอดคล้องกับคุณสมบัติและข้อมูลที่ตรวจสอบได้ การเชื่อมความรู้ด้านการผลิตกับการให้ข้อมูลจึงสนับสนุนทั้งการเรียนรู้และความน่าเชื่อถือในการจำหน่าย

ด้านอัตลักษณ์และบทบาทของช่างในฐานะผู้สร้างคุณค่า การจัดแสดงภายในบ้านช่างปั้นทำให้ผลิตภัณฑ์ปรากฏร่วมกับบุคคลและบริบทที่สร้างผลงาน ผู้มาเยือนมีโอกาสเข้าใจว่างานแต่ละชิ้นเชื่อมโยงกับความชำนาญ การตัดสินใจ และประสบการณ์ของผู้ผลิตอย่างไร ความสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยให้อัตลักษณ์ของบ้านเหมืองกุงได้รับการสื่อสารผ่านการทำงานของคนในชุมชน และเปิดให้ความเฉพาะของช่างแต่ละรายมีพื้นที่ในการนำเสนอ

บทบาทของช่างจึงขยายจากผู้ผลิตไปสู่ผู้ถ่ายทอดและอธิบายคุณค่าของผลงาน การได้พูดคุยกับผู้มาเยือนยังทำให้ช่างรับรู้ว่าบุคคลภายนอกเข้าใจงานของตนเองในลักษณะใด ข้อมูลนี้ช่วยให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์และเรื่องเล่ามีการแลกเปลี่ยนสองทาง โดยชุมชนยังเป็นผู้ร่วมกำหนดสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดและทิศทางการปรับตัวของงานหัตถกรรม

ด้านการเชื่อมผลิตภัณฑ์กับประสบการณ์ท่องเที่ยว การเรียนรู้เรื่องราวและชมกระบวนการผลิตทำให้การเลือกซื้อสัมพันธ์กับประสบการณ์ในพื้นที่ ผลิตภัณฑ์สามารถทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เชื่อมความทรงจำของผู้มาเยือนกับผู้ผลิตและ

ชุมชน ขณะเดียวกัน การจัดแสดงสินค้าช่วยให้กิจกรรมเรียนรู้มีจุดเชื่อมกับการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่ จึงเป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวที่ใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ชุมชนดำเนินอยู่เป็นฐาน

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาประสิทธิผลของประสบการณ์ต้องติดตามทั้งความเข้าใจ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมของผู้มาเยือน เพื่อให้ทราบว่าช่วงใดของกิจกรรมช่วยให้เข้าใจคุณค่าผลิตภัณฑ์ และช่วงใดต้องปรับเนื้อหาหรือเวลา ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยพัฒนาการนำชม การสาธิต และการจำหน่ายให้สัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงภาระงานของช่างและความสามารถในการรองรับของพื้นที่

ด้านคนรุ่นใหม่และการเชื่อมข้อมูลระหว่างตลาดกับการผลิต กระบวนการทดสอบตลาดเปิดพื้นที่การทำงานที่สามารถเชื่อมทักษะของคนรุ่นใหม่กับความรู้ของช่าง ทั้งการจัดแสดง การช่วยสื่อสารข้อมูล การบันทึกคำถาม และการรวบรวมความคิดเห็น การทำงานลักษณะนี้ต้องอาศัยความเข้าใจผลิตภัณฑ์จากเจ้าของความรู้ควบคู่กับทักษะการติดต่อผู้บริโภค จึงเป็นโอกาสพัฒนาความสามารถที่เชื่อมงานหัตถกรรมกับธุรกิจบริการ

การจัดระบบข้อมูลจากผู้มาเยือนยังเป็นบทบาทสำคัญที่สามารถพัฒนาร่วมกันได้ เพราะช่วยให้ข้อคิดเห็นจากการพบลูกค้าไม่สิ้นสุดอยู่ที่ผู้รับฟังแต่ละคน แต่สามารถนำกลับมาแลกเปลี่ยนกับผู้ผลิตและผู้จำหน่ายได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อเชื่อมข้อมูลตลาดกับข้อมูลต้นทุนและข้อจำกัดการผลิต ชุมชนจะมีฐานสำหรับตัดสินใจพัฒนาสินค้าและกิจกรรมที่เหมาะสมกับทรัพยากรของตนเองมากขึ้น

ด้านการนำผลไปใช้ต่อเนื่อง ผลจากกิจกรรมเป็นข้อมูลสำหรับคัดเลือกและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่จะจัดวางในร้านค้าและบ้านช่างปั้น โดยพิจารณารูปแบบ ราคา การบรรจุ และการนำเสนอร่วมกัน การติดตามคำถาม การเลือกซื้อและข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเห็นการตอบรับที่ชัดเจนขึ้น และใช้ประกอบการวางแผนผลิตได้เหมาะสมกับตลาดภายในพื้นที่ กิจกรรมครั้งนี้จึงเชื่อมผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสื่อสารเข้าสู่การเรียนรู้จากผู้บริโภค โดยมีช่างปั้น ร้านค้าชุมชน และพื้นที่ทำงานเป็นองค์ประกอบสำคัญ ข้อมูลที่ได้รับช่วยให้การพัฒนาสินค้าอาศัยทั้งความรู้ของผู้ผลิตและมุมมองของผู้ใช้ พร้อมนำไปสู่การปรับปรุงการต้อนรับ การถ่ายทอดความรู้ และการจัดบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ในกิจกรรมลำดับถัดไป

กิจกรรมที่ 6 การอบรมเบื้องต้นด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้

หัวข้อ: การออกแบบบริการและประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ และอัตลักษณ์ชุมชนบ้านเหมืองกุง วันที่จัดกิจกรรม: 10–11 กันยายน 2569 สถานที่ตามเอกสารขออนุมัติ: ชุมชนเครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ วิทยากร: นางสาวรัตนวดี ม่วงมี ผู้ประกอบการและเจ้าของกิจการ RTD Studio และนางสาวมณีรัตน์ รัตนัง ทูตมรดกทางวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ 6

1. เพื่อพัฒนาความรู้เบื้องต้นด้านการต้อนรับ การให้ข้อมูล และการดูแลนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนบ้านเหมืองกุง
2. เพื่อพัฒนาวิธีถ่ายทอดภูมิปัญญางานปั้นและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้เหมาะกับผู้มาเยือนที่มีพื้นฐานความสนใจ และระยะเวลาเรียนรู้แตกต่างกัน
3. เพื่อเชื่อมโยงบ้านช่างปั้น ร้านค้าชุมชน และกิจกรรมลงมือปฏิบัติให้เป็นประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่มีลำดับต่อเนื่อง
4. เพื่อพัฒนาแนวทางจัดการพื้นที่ เวลา วัสดุ และกำลังคนให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับของชุมชน
5. เพื่อส่งเสริมการแบ่งบทบาทระหว่างช่างปั้น ผู้ประกอบการ และคนรุ่นใหม่ในการให้บริการและพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ การจัดทำสื่อ การพัฒนาคุณภาพ และการทดสอบตลาด โดยนำองค์ความรู้และประสบการณ์จากกิจกรรมที่ผ่านมาเชื่อมเข้าสู่การเตรียมความพร้อมด้านบริการ ให้ความสำคัญกับการจัดความสัมพันธ์ระหว่างผู้มาเยือน ช่างปั้น ผู้ดูแลกิจกรรม และร้านค้าชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่ดำเนินควบคู่กับการประกอบอาชีพของคนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานแบ่งเป็นการออกแบบบริการและเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในวันที่ 10 กันยายน 2569 และการสังเคราะห์อัตลักษณ์ เรื่องเล่า และประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ในวันที่ 11 กันยายน 2569 กระบวนการเรียนรู้ใช้บริบทของบ้านช่างปั้น พื้นที่จัดกิจกรรม และร้านค้าชุมชนเป็นฐานในการพิจารณาขั้นตอนบริการและบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การทบทวนประสบการณ์ของผู้มาเยือนตลอดกระบวนการบริการ

เริ่มต้นจากการบรรยายและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการต้อนรับ การสื่อสาร และการดูแลนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาประสบการณ์ตั้งแต่การติดต่อสอบถามก่อนเดินทาง การมาถึงชุมชน การรับฟังข้อมูล การเยี่ยมชมบ้านช่างปั้น การเข้าร่วมกิจกรรม การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ จนถึงการรับหรือจัดส่งผลงานที่ผู้มาเยือนสร้างขึ้น
ผู้เข้าร่วมร่วมกันพิจารณาข้อมูลที่จำเป็นในแต่ละช่วง ได้แก่ ลักษณะกิจกรรม ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย จำนวนผู้เข้าร่วมที่รองรับได้ และเงื่อนไขการรับชิ้นงาน เพื่อให้เห็นว่าการบริการแต่ละช่วงเชื่อมโยงกัน การให้ข้อมูลก่อนเดินทางมีผลต่อความคาดหวังและการเตรียมตัว ขณะที่การดูแลระหว่างกิจกรรมและการส่งมอบผลงานมีผลต่อประสบการณ์ที่ผู้มาเยือนได้รับจริง การทบทวนทั้งกระบวนการจึงช่วยให้ผู้จัดมองเห็นจุดที่ต้องประสานงานและข้อมูลที่ต้องสื่อสารให้ตรงกัน

(2) การวิเคราะห์ความพร้อมของพื้นที่และขอบเขตการรองรับ นำบริบทของพื้นที่ต้อนรับ บ้านช่างปั้น พื้นที่สาธิต พื้นที่ฝึกปฏิบัติ และจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาพิจารณาร่วมกับวิถีการทำงานของชุมชน โดยให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของพื้นที่ เวลา และกำลังคน การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงการใช้พื้นที่ร่วมกับงานผลิต เพื่อให้ช่างสามารถดูแลผู้มาเยือนและดำเนินอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม

มีการพิจารณาการแยกบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมออกจากส่วนที่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของผู้มีความชำนาญ โดยเฉพาะบริเวณเตาเผาและการใช้เชื้อเพลิงแก๊ส การกำหนดขอบเขตดังกล่าวช่วยให้ผู้จัดสามารถเลือกจุดเรียนรู้และรูปแบบการมีส่วนร่วมตามลักษณะพื้นที่จริง พร้อมนำข้อจำกัดมาใช้ประกอบการกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมและการแบ่งหน้าที่ดูแลกิจกรรม

(3) การพัฒนาวิธีอธิบายและสาธิตงานปั้นสำหรับผู้ไม่มีพื้นฐาน ถ่ายทอดแนวทางการจัดลำดับเนื้อหาจากเรื่องใกล้ตัวไปสู่กระบวนการทำงาน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและการสาธิตประกอบ ผู้มาเยือนควรได้รับความเข้าใจเกี่ยวกับวัสดุ เครื่องมือ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้สามารถติดตามกิจกรรมและเข้าใจเหตุผลของสิ่งที่ทำได้ชัดเจนขึ้น การถ่ายทอดเชื่อมวิธีทำเข้ากับความรู้เบื้องหลังงาน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเนื้อดินกับการขึ้นรูป การดูแลความหนาและพื้นผิว ตลอดจนเหตุผลที่ชิ้นงานต้องผ่านการทำแห้งและการเผาก่อนส่งมอบ การอธิบายในลักษณะนี้ช่วยให้ประสบการณ์ลงมือทำมีสาระการเรียนรู้ และทำให้ผู้มาเยือนเห็นบทบาทของความรู้และความชำนาญที่ใช้ในการสร้างผลงาน นอกจากนี้ ได้พิจารณาความแตกต่างของผู้เข้าร่วม ทั้งความสนใจ ช่วงวัย และเวลาที่มี เพื่อให้ช่างสามารถปรับรายละเอียดการอธิบายและระดับความยากของกิจกรรมได้ การออกแบบการเรียนรู้จึงต้องรักษาประเด็นสำคัญร่วมกัน พร้อมเปิดให้วิธีถ่ายทอดยืดหยุ่นตามลักษณะของผู้มาเยือนแต่ละกลุ่ม

(4) การสังเคราะห์อัตลักษณ์และเรื่องเล่าเพื่อออกแบบประสบการณ์
นำเรื่องราวของชุมชน วิถีช่างปั้น บุคคล พื้นที่ และกระบวนการผลิตมาพิจารณาว่าประเด็นใดเหมาะสำหรับถ่ายทอดผ่านการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหากับจุดเรียนรู้และกิจกรรมที่ชุมชนสามารถรองรับได้ การ

เรียบเรียงให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องของความเข้าใจ ตั้งแต่การรู้จักบ้านเหมืองกุง การพบผู้ผลิต การชมกระบวนการทำงาน ไปจนถึงการทดลองสร้างสรรค์ผลงาน

การออกแบบเรื่องเล่าครอบคลุมทั้งคุณค่าทางวัฒนธรรมและพัฒนาการของการผลิต เพื่อให้ผู้มาเยือนเข้าใจว่าภูมิปัญญามีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตและการปรับตัวของชุมชนอย่างไร การเชื่อมประสบการณ์กับพื้นที่จริงยังช่วยให้เรื่องเล่ามีบุคคล สิ่งของ และกระบวนการที่ใช้ประกอบความเข้าใจ ทำให้การเรียนรู้สัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้มาเยือนสังเกตและสอบถามได้โดยตรง

(5) การเชื่อมวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ลงมือปฏิบัติ นำความรู้เกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิตมาพิจารณาวิธีถ่ายทอดที่เหมาะกับกิจกรรมระยะสั้น โดยเลือกอธิบายหลักการที่สัมพันธ์กับสิ่งที่ผู้เข้าร่วมกำลังทำหรือมองเห็น เช่น การเปลี่ยนแปลงของดินระหว่างขึ้นรูปและทำแห้ง ความสัมพันธ์ของการตกแต่งกับพื้นผิว และบทบาทของการเผาต่อการเปลี่ยนสภาพของชิ้นงาน

การเชื่อมโยงดังกล่าวช่วยให้ผู้มาเยือนเข้าใจข้อจำกัดของการผลิตและเหตุผลที่ไม่สามารถรับผลงานสำเร็จได้ทันทีภายหลังการขึ้นรูป ขณะเดียวกัน ยังทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาที่ช่างใช้กับความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ช่วยอธิบายกระบวนการ การเรียนรู้จึงครอบคลุมทั้งทักษะเบื้องต้นและความเข้าใจต่อคุณค่าของงานที่ต้องดำเนินการต่อโดยผู้มีความชำนาญ

(6) การแบ่งบทบาทและออกแบบลำดับการให้บริการ ร่วมกันวิเคราะห์หน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ต้อนรับ ผู้ประสานงาน ผู้นำชม ช่างผู้ถ่ายทอด ผู้จัดเตรียมวัสดุ ผู้ดูแลกิจกรรม และผู้รับผิดชอบชิ้นงานภายหลังการฝึกปฏิบัติ

โดยพิจารณาความถนัดและความพร้อมของแต่ละคน เพื่อให้การบริการไม่กระจุกอยู่ที่ช่างผู้สาธิตเพียงคนเดียว การออกแบบลำดับบริการช่วยให้เห็นจุดส่งต่องานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น การแจ้งข้อมูลกลุ่มผู้มาเยือนให้ผู้เตรียมวัสดุ การส่งรายละเอียดผลงานให้ผู้ดูแลกระบวนการผลิตต่อ และการประสานข้อมูลรับหรือจัดส่งกับผู้เข้าร่วม การกำหนดบทบาทจึงสัมพันธ์กับความต่อเนื่องของบริการและการลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล โดยมีความเข้าใจร่วมต่อขั้นตอนเป็นฐานสำคัญ

(7) การพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมในเชิงธุรกิจชุมชน นำรูปแบบกิจกรรมมาพิจารณาร่วมกับทรัพยากรที่ต้องใช้ ทั้งวัสดุ เวลา พื้นที่ และกำลังคน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ที่จัดให้กับภาระงานที่เกิดขึ้นจริง การให้บริการงานปั้นมีงานต่อเนื่องหลังสิ้นสุดเวิร์กชอป จึงต้องพิจารณาครอบคลุมการดูแลชิ้นงาน การเคลือบ การเผา การตรวจสอบ และการส่งมอบ ประเด็นดังกล่าวเป็นฐานสำหรับการกำหนดรายละเอียดบริการและข้อตกลงร่วมในระยะต่อไป โดยเฉพาะระยะเวลากิจกรรม จำนวนผู้เข้าร่วม และเงื่อนไขรับผลงาน การเชื่อมบริการกับความสามารถในการดำเนินงานช่วยให้ชุมชนพัฒนากิจกรรมที่เหมาะกับทรัพยากรของตน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการคำนวณต้นทุนและกำหนดค่าบริการได้อย่างครบถ้วนขึ้น

(8) การสรุปบทเรียนและกำหนดแนวทางปรับปรุง สรุปแนวทางการต้อนรับ การถ่ายทอดความรู้ การจัดพื้นที่และการแบ่งหน้าที่ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาการเรียนรู้กับประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม พร้อมนำ

ข้อเสนอแนะจากวิทยากรมาประกอบการปรับลำดับกิจกรรมและวิธีสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบทบ้านเหมืองกุง แนวทางที่ได้เชื่อมไปสู่การจัดทำข้อตกลงร่วมในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยต้องกำหนดผู้ประสานงาน รายละเอียดกิจกรรม ระยะเวลา จำนวนผู้เข้าร่วม และเงื่อนไขรับชิ้นงานให้ชัดเจน พร้อมใช้ข้อสังเกตจากการให้บริการและความคิดเห็นของผู้มาเยือนเป็นข้อมูลปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ 6

กิจกรรมดำเนินการในรูปแบบการบรรยาย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการฝึกพิจารณารูปแบบบริการจากบริบทของชุมชน ใช้บ้านช่างปั้น ร้านค้าชุมชน และกิจกรรมงานปั้นเป็นฐานในการเชื่อมโยงความรู้ด้านการต้อนรับ การถ่ายทอดภูมิปัญญา และการจัดการผู้มาเยือน การเรียนรู้เน้นการทำงานร่วมกันของผู้มีบทบาทต่างกัน โดยช่างปั้นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ผู้ร่วมจัดกิจกรรมช่วยพิจารณาการเตรียมงานและการประสานบริการ ส่วนวิทยากรสนับสนุนมุมมองด้านประสบการณ์ลูกค้าและการสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรม ทำให้การพัฒนาบริการครอบคลุมทั้งสิ่งที่ต้องการถ่ายทอด วิธีจัดการเรียนรู้ และเงื่อนไขที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้จริง

ผลการดำเนินงาน

จากการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจในการเชื่อมโยงภูมิปัญญางานปั้นกับการบริการและการจัดกิจกรรมเรียนรู้ชัดเจนขึ้น เกิดแนวทางเบื้องต้นในการให้ข้อมูล การต้อนรับ การจัดลำดับการอธิบายและสาธิตตลอดจนการดูแลผู้เข้าร่วมและผลงานภายหลังกิจกรรม ชุมชนเห็นบทบาทของผู้เกี่ยวข้องและประเด็นที่ต้องประสานงานระหว่างบ้านช่างปั้น ผู้ดูแลกิจกรรม และร้านค้าชุมชน ผลการดำเนินงานมีสาระสำคัญดังนี้

ด้านการพัฒนาภูมิปัญญาเป็นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้มาเยือน กิจกรรมช่วยให้ผู้เข้าร่วมพิจารณาความแตกต่างระหว่างความชำนาญในการผลิตกับความสามารถในการถ่ายทอด ช่างที่มีประสบการณ์สามารถตัดสินใจระหว่างทำงานได้จากความคุ้นเคย แต่ผู้ไม่มีพื้นฐานต้องการคำอธิบายและลำดับการเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดเนื้อหาจึงต้องเลือกสิ่งที่จำเป็นต่อความเข้าใจและเปิดให้ผู้เรียนสังเกต ทดลอง และสอบถามได้ตามความเหมาะสม การแปลงความรู้เชิงช่างเป็นกิจกรรมเรียนรู้ทำให้ต้องทบทวนว่าแต่ละขั้นตอนมีเป้าหมายใด ผู้เข้าร่วมควรเข้าใจอะไรและส่วนใดต้องได้รับการช่วยเหลือจากช่าง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้การถ่ายทอดมีโครงสร้าง ขณะเดียวกันยังรักษาพื้นที่สำหรับการอธิบายจากประสบการณ์และความเฉพาะของช่างแต่ละคน จึงเป็นการพัฒนาความสามารถด้านบริการบนฐานความรู้ที่ชุมชนมีอยู่เดิม

ด้านวิทยาศาสตร์และคุณภาพของประสบการณ์เรียนรู้ การอธิบายเหตุผลของการเตรียมดิน การขึ้นรูป การทำแห้ง และการเผาช่วยให้ผู้มาเยือนเข้าใจความสัมพันธ์ของขั้นตอนการผลิต ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำให้การลงมือทำมีบริบท และช่วยอธิบายข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับเวลาและสภาพชิ้นงาน ผู้เข้าร่วมจึงมีข้อมูลสำหรับเข้าใจว่าสิ่งที่ทำในช่วงกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ต้องดำเนินต่อโดยช่าง ความเข้าใจดังกล่าวสัมพันธ์กับคุณภาพบริการ เพราะช่วยให้ข้อมูลที่ผู้จัดให้สอดคล้องกับการดำเนินงานจริง โดยเฉพาะระยะเวลารับผลงานและขอบเขต

การมีส่วนร่วม การเลือกขั้นตอนให้เหมาะกับผู้ไม่มีพื้นฐานยังช่วยให้ช่างจัดการกิจกรรมและดูแลกระบวนการผลิตต่อได้ชัดเจนขึ้น วิทยาศาสตร์จึงสนับสนุนทั้งสาระการเรียนรู้และการออกแบบบริการที่มีเหตุผลรองรับ

ด้านอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับวิถีชุมชน การเชื่อมเรื่องเล่ากับบ้านช่างปั้นเครื่องมือ และกระบวนการทำงานทำให้ผู้มาเยือนเข้าถึงอัตลักษณ์ผ่านการพบปะและเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ ความเป็นบ้านเหมืองกุงจึงปรากฏผ่านทั้งผลิตภัณฑ์ บุคคล และวิธีดำรงอาชีพ การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ช่วยให้ช่างมีบทบาทอธิบายคุณค่าของงานและบริบทที่ตนเองต้องการถ่ายทอด อย่างไรก็ตาม พื้นที่ผลิตเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพและใช้ชีวิตด้วย การวิเคราะห์ความพร้อมด้านพื้นที่ เวลา และกำลังคนจึงเป็นส่วนสำคัญของการรักษาคุณค่าทางวัฒนธรรม เพราะช่วยให้ชุมชนกำหนดรูปแบบการเปิดรับผู้มาเยือนที่เหมาะกับตนเอง การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงานและการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ เพื่อให้กิจกรรมเรียนรู้สนับสนุนความต่อเนื่องของอาชีพและภูมิปัญญา ด้านธุรกิจและการจัดการบริการอย่างครบกระบวนการ กิจกรรมทำให้เห็นว่าต้นทุนและภาระงานของบริการครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมก่อนรับผู้มาเยือนจนถึงการส่งมอบผลงาน การพิจารณาเฉพาะเวลาที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่อาจทำให้ไม่เห็นงานที่ช่างและผู้ร่วมจัดต้องดำเนินต่อ การจัดลำดับบริการจึงเป็นฐานสำหรับระบุทรัพยากรและความรับผิดชอบให้ครบถ้วน ก่อนนำไปกำหนดราคาและข้อตกลงร่วมในการดำเนินธุรกิจ

ในด้านความน่าเชื่อถือ การให้ข้อมูลที่ตรงกันและการส่งต่องานระหว่างผู้เกี่ยวข้องมีผลต่อประสบการณ์ของผู้มาเยือนโดยตรง รายละเอียดเรื่องเวลา จำนวนผู้เข้าร่วม และเงื่อนไขรับชิ้นงานจึงต้องมีความชัดเจน การพัฒนาบริการในขั้นต่อไปควรใช้ข้อมูลจากการปฏิบัติมาประกอบการคำนวณต้นทุนและกำหนดค่าตอบแทน เพื่อให้การให้บริการสร้างประโยชน์แก่ผู้ร่วมดำเนินงานและสามารถทำต่อเนื่องได้ ด้านความสามารถในการรองรับและการจัดสรรงาน แนวทางแบ่งหน้าที่ช่วยให้ชุมชนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เข้าร่วมกับภาระของผู้ให้บริการ ช่างผู้สาธิตต้องใช้สมาธิในการอธิบายและช่วยเหลือผู้เรียน ขณะที่งานต้อนรับ เตรียมวัสดุ และประสานข้อมูลต้องดำเนินไปพร้อมกัน การแยกบทบาทตามความถนัดจึงช่วยให้แต่ละส่วนได้รับการดูแล และทำให้สามารถพิจารณาขอบเขตการรับกลุ่มได้เหมาะสมขึ้น ความสามารถในการรองรับจึงต้องพิจารณาจากทั้งพื้นที่และกำลังคน รวมถึงงานหลังจบกิจกรรม การนำข้อมูลเหล่านี้มาทบทวนร่วมกันช่วยให้ชุมชนเลือกขนาดและรูปแบบบริการที่สอดคล้องกับทรัพยากร พร้อมระบุจุดที่ต้องเสริมทักษะหรือประสานความช่วยเหลือก่อนขยายการดำเนินงาน

ด้านคนรุ่นใหม่และโอกาสการทำงานร่วมกับชุมชน การแบ่งบทบาทเปิดให้เห็นพื้นที่การทำงานที่คนรุ่นใหม่สามารถนำทักษะมาสนับสนุนได้ ทั้งการประสานงาน การสื่อสารกับผู้มาเยือน การเตรียมข้อมูล การดูแลกิจกรรม และการจัดระบบผลงาน โดยทำงานร่วมกับช่างผู้มีความรู้ด้านวัสดุและกระบวนการผลิต บทบาทเหล่านี้ช่วยเชื่อมความสามารถร่วมสมัยกับฐานอาชีพของชุมชน และทำให้การสืบทอดมีช่องทางการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย การทำงานด้านบริการยังต้องอาศัยความเข้าใจภูมิปัญญา เพื่อให้สามารถอธิบายข้อมูลและประสานงานได้ถูกต้อง คนรุ่นใหม่จึงมีโอกาสเรียนรู้จากช่างผ่านความรับผิดชอบที่สัมพันธ์กับงานจริง ส่วนช่างมีผู้ร่วมดูแลกิจกรรมและติดต่อ

กับผู้มาเยือน การพัฒนาความสัมพันธ์ดังกล่าวให้ต่อเนื่องต้องเชื่อมบทบาทกับการฝึกทักษะ ข้อตกลงการทำงาน และค่าตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดโอกาสประกอบอาชีพควบคู่กับการรักษาความรู้ของชุมชน ด้านการนำผลไปใช้ต่อเนื่อง ผลจากกิจกรรมเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับจัดทำรายละเอียดบริการและข้อตกลงในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยต้องนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติจริงและติดตามผล ทั้งความเหมาะสมของเวลา การแบ่งหน้าที่ การใช้วัสดุ การดูแลชิ้นงาน และความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนปรับกิจกรรมให้เหมาะกับผู้มาเยือนและภาระงานของผู้ให้บริการมากขึ้น

กิจกรรมครั้งนี้เชื่อมผลการดำเนินงานด้านผลิตภัณฑ์ การสื่อสาร และคุณภาพการผลิตเข้าสู่การเตรียมระบบบริการ โดยมีภูมิปัญญาเป็นเนื้อหาหลัก วิทยาศาสตร์ช่วยอธิบายกระบวนการและข้อจำกัด อัตลักษณ์สร้างความหมายเฉพาะของประสบการณ์ และการจัดการธุรกิจช่วยกำหนดเงื่อนไขให้ดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม การทำงานร่วมกันของช่าง ผู้ประกอบการ และคนรุ่นใหม่จึงเป็นฐานสำคัญสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับอาชีพและวิถีชีวิตของบ้านเหมืองกุงต่อไป

2.3.3 ผลการประเมินแบบสังเคราะห์รายกิจกรรม

การประเมินผลการดำเนินงานปีที่ 2 ใช้การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากรายละเอียดกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และข้อสังเกตที่ปรากฏในรายงาน โดยพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาความรู้และทักษะ การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ การสร้างคุณค่าจากอัตลักษณ์ชุมชน และความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางธุรกิจ สรุปผลรายกิจกรรมได้ดังนี้

กิจกรรม	สิ่งที่ประเมิน	หลักฐาน/เครื่องมือ	สรุปข้อค้นพบ
1. การอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์เพื่อตอบโจทย์นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ความสามารถในการวิเคราะห์อัตลักษณ์และนำมาใช้พัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์; ความเหมาะสมของรูปแบบกับการใช้งานและกระบวนการผลิต; การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างช่าง นักวิจัย และคนรุ่นใหม่	รายงานผลการอบรม; แนวคิดและผลงานต้นแบบที่ระบุในรายงาน; ข้อสังเกตจากการฝึกปฏิบัติและการให้คำปรึกษา	ผู้เข้าร่วมสามารถเสนอแนวทางปรับรูปทรง ขนาด และการใช้งานโดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์บ้านเหมืองกุง เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างช่างและผู้ร่วมออกแบบ อย่างไรก็ตาม ยังต้องพัฒนาทักษะการแปลงอัตลักษณ์เป็นรูปแบบสร้างสรรค์ และเชื่อมแนวคิดกับความต้องการตลาดและข้อจำกัดการผลิตให้ชัดเจนขึ้น
2. การอบรมด้านการตลาดและการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน	ความเข้าใจกลุ่มลูกค้าและตลาดเป้าหมาย; การกำหนดจุดขายและคุณค่าที่เสนอแก่ผู้ซื้อ; ความสอดคล้องระหว่างอัตลักษณ์แบรนด์ เรื่องเล่า บรรจุภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์	รายงานผลการอบรม; ผลการวิเคราะห์ลูกค้าและจุดขายที่อธิบายในรายงาน; แนวคิดแบรนด์ บรรจุภัณฑ์ และเรื่องเล่าผลิตภัณฑ์จากการฝึกปฏิบัติ	ผู้เข้าร่วมอธิบายกลุ่มลูกค้า จุดขาย และคุณค่าผลิตภัณฑ์ได้ชัดเจนขึ้น เกิดแนวทางแบรนด์ที่เชื่อมภูมิปัญญากับตลาดร่วมสมัย ผลงานยังอยู่ในระดับแนวคิดและการทดลองออกแบบ จึงต้องพัฒนาควบคู่กับคุณภาพสินค้าต้นทุน และการทดสอบการรับรู้ของผู้ซื้อก่อนนำไปใช้ต่อเนื่อง
3. การอบรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และการเล่าเรื่องผลิตภัณฑ์และชุมชน	ความสามารถในการเลือกประเด็นและเรียบเรียงเรื่องเล่า; การเชื่อมภูมิปัญญากับพัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์และการผลิต; ความเหมาะสมของภาพและข้อความ; แนวทางทำงานร่วมกันระหว่างช่างผู้สูงอายุกับคนรุ่นใหม่	รายงานผลการอบรม; ประเด็นเรื่องเล่าและข้อความสำคัญที่ระบุในกิจกรรม; ผลการเรียนรู้ด้านภาพถ่ายและการเลือกใช้สื่อ; ข้อสรุปด้านบทบาทคนต่างวัย	เกิดแนวทางสื่อสารที่เชื่อมชิ้นงานกับผู้ผลิต กระบวนการ และวิถีชุมชน โดยให้ช่างเป็นแหล่งความรู้และร่วมตรวจสอบเนื้อหา ส่วนคนรุ่นใหม่สนับสนุนการบันทึกและเผยแพร่ เป็นฐานของการถ่ายทอดความรู้ระหว่างวัย แต่ยังต้องติดตามการผลิตและใช้สื่อจริง รวมถึงการตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย

4. การฝึกปฏิบัติการผลิต การเคลือบ และการควบคุมคุณภาพชิ้นงาน	ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ การขึ้นรูป การเคลือบ และการเผา; การใช้ข้อสังเกตประกอบการวิเคราะห์ปัญหา; ความพร้อมดูแลผลงานนักท่องเที่ยวและส่งมอบตามกระบวนการผลิตจริง	รายงานผลการฝึกปฏิบัติ; ชิ้นงานจากการฝึกที่ใช้ประกอบการเรียนรู้; ข้อสังเกตด้านคุณภาพและการควบคุมการเผา; แนวทางจัดการผลงานที่ระบุในรายงาน	ผู้เข้าร่วมได้เชื่อมประสบการณ์ของช่างกับหลักวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคุณภาพ และเห็นความจำเป็นของการดูแลตั้งแต่ต้นทาง เกิดแนวทางแยกขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวทำได้ออกจากงานที่ต้องใช้ช่าง พร้อมการจัดการผลงานก่อนส่งมอบ การประเมินผลด้านการลดของเสียและต้นทุนยังต้องใช้ข้อมูลการผลิตต่อเนื่อง
5. การทดสอบตลาดและการจัดแสดงผลิตภัณฑ์ในกิจกรรมสาธิต	ความสนใจและข้อพิจารณาของผู้มาเยือนต่อรูปแบบ การใช้งาน ราคา และการพกพา; ความเหมาะสมของการจัดแสดงและเล่าเรื่อง; การนำข้อมูลตลาดกลับไปพัฒนาสินค้า	รายงานผลการทดสอบตลาด; ข้อมูลการสังเกตความสนใจและข้อซักถามของนักท่องเที่ยวที่สรุปในรายงาน; ความคิดเห็นจากช่างปั้นและร้านค้าชุมชน	ได้ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับปรับรูปแบบราคา การบรรจุ และการนำเสนอสินค้า การจัดแสดงร่วมกับการสาธิตช่วยเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าใจที่มาของผลงาน และให้ผู้ผลิตรับฟังผู้ใช้โดยตรง ทั้งนี้ ต้องแยกความสนใจออกจากการซื้อจริง และติดตามยอดขายกับต้นทุนเพื่อประเมินความเหมาะสมเชิงธุรกิจ
6. การอบรมเบื้องต้นด้านการบริการและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้	ความพร้อมด้านการต้อนรับและให้ข้อมูล; การจัดลำดับถ่ายทอดภูมิปัญญาและวิทยาศาสตร์; การแบ่งหน้าที่และจัดทรัพยากร; ความเหมาะสมของกิจกรรมกับวิถีชุมชนและผู้มาเยือน	รายงานผลการอบรม; แนวทางบริการตั้งแต่การสอบถามจนถึงรับผลงาน; ข้อสรุปด้านการจัดพื้นที่ เวลา วัสดุ และบทบาทผู้เกี่ยวข้อง	เกิดแนวทางเบื้องต้นในการเชื่อมบ้านช่างปั้น ร้านค้า และกิจกรรมลงมือทำเป็นบริการที่ต่อเนื่อง ชุมชนเห็นความสำคัญของการแบ่งบทบาทและกำหนดขอบเขตการรองรับ เปิดพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่ร่วมประสานงานและดูแลกิจกรรม โดยต้องพัฒนาต่อเป็นข้อตกลงด้านผู้รับผิดชอบ จำนวนผู้เข้าร่วม ค่าบริการ และการส่งมอบแล้วทดลองใช้เพื่อปรับปรุงระบบ

ผลการประเมินสะท้อนว่า การดำเนินงานปีที่ 2 เชื่อมการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับการสื่อสาร ตลาด และบริการท่องเที่ยวได้ชัดเจนขึ้น โดยใช้ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์เป็นฐานของคุณค่า และใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนความเข้าใจกระบวนการผลิตและการดูแลคุณภาพ ขณะเดียวกัน การทำงานร่วมกับนักศึกษาและคนรุ่นใหม่เปิดแนวทางสืบทอดความรู้ผ่านงานออกแบบ สื่อ และการจัดการบริการ ผลที่ปรากฏเด่นชัดอยู่ในระดับความรู้ ทักษะ

แนวคิด และความพร้อม ส่วนผลด้านรายได้ ประสิทธิภาพการผลิต และการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องติดตามจากการดำเนินงานจริงในระยะต่อไป

2.3.4 ข้อจำกัดของการประเมิน

การประเมินผลการดำเนินงานในปีที่ 2 ครอบคลุมการพัฒนาความรู้และทักษะ การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ในกระบวนการผลิต การต่อยอดอัตลักษณ์สู่ผลิตภัณฑ์และการสื่อสาร ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านการตลาดและบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ ผลการประเมินสะท้อนพัฒนาการที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรมและประเด็นที่ชุมชนสามารถนำไปพัฒนาต่อ โดยมีขอบเขตในการพิจารณาผลดังนี้

(1) ความแตกต่างด้านพื้นฐานและบทบาทของผู้เข้าร่วม

ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยช่างปั้น ผู้ประกอบการ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่งมีประสบการณ์และเป้าหมายการนำความรู้ไปใช้แตกต่างกัน ผลการเรียนรู้จึงปรากฏในหลายลักษณะ ทั้งการเชื่อมประสบการณ์เดิมกับหลักวิทยาศาสตร์ การพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์ทักษะด้านการสื่อสารและบริการ การพิจารณาผลจึงให้ความสำคัญกับพัฒนาการตามบทบาทและการเรียนรู้ร่วมกัน มากกว่าการเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมทุกกลุ่มด้วยเกณฑ์เดียวกัน

(2) ขอบเขตของการทดสอบตลาดในพื้นที่ชุมชน การทดสอบตลาดผ่านร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นทำให้ได้รับข้อมูลจากผู้มาเยือนในบริบทการจำหน่ายจริง ข้อค้นพบจึงมีประโยชน์โดยตรงต่อการปรับผลิตภัณฑ์ การจัดแสดง และการให้ข้อมูลภายในพื้นที่ ส่วนการขยายผลสู่ตลาดหรือช่องทางจำหน่ายอื่นจำเป็นต้องพิจารณาลักษณะลูกค้าและเงื่อนไขของแต่ละช่องทางเพิ่มเติม เพื่อให้การนำข้อมูลไปใช้เหมาะสมกับบริบท

(3) ระยะเวลาของการนำความรู้ไปใช้และการติดตามผล ผลด้านแนวคิดผลิตภัณฑ์ การสื่อสาร และแนวทางบริการสามารถพิจารณาได้ระหว่างดำเนินกิจกรรม ขณะที่ความต่อเนื่องของการใช้แบรนด์ การปรับปรุงคุณภาพการผลิต รายได้ และการทำงานร่วมกันระหว่างช่างกับคนรุ่นใหม่ต้องติดตามภายหลังการนำไปใช้จริง การประเมินในรอบรายงานนี้จึงเน้นผลที่เกิดขึ้นตามช่วงการดำเนินงาน โดยใช้เป็นฐานสำหรับติดตามผลต่อเนื่องในระยะถัดไป

(4) ความเฉพาะของวัสดุ งานช่าง และบริบททางวัฒนธรรม การประยุกต์ความรู้ด้านการผลิตและบริการต้องคำนึงถึงวัสดุ รูปแบบผลิตภัณฑ์ ความชำนาญของช่าง และความพร้อมของพื้นที่แต่ละแห่ง ผลการเรียนรู้และแนวทางที่ได้จึงต้องปรับใช้ตามเงื่อนไขจริง โดยรักษาทั้งความเหมาะสมทางเทคนิคและเอกลักษณ์ของผู้ผลิต การประเมินจึงพิจารณาคุณภาพการใช้งานควบคู่กับคุณค่าของงานทำมือและการมีส่วนร่วมของเจ้าของภูมิปัญญา ขอบเขตดังกล่าวเป็นข้อมูลประกอบการตีความและนำผลประเมินไปใช้ โดยผลการดำเนินงานในปีที่ 2 ได้สร้างฐานความรู้ แนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ และความพร้อมด้านการตลาดและบริการ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้และติดตามต่อ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้สัมพันธ์กับศักยภาพและวิถีชีวิตของชุมชนบ้านเหมืองกุง

2.3.4 ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา

จากผลการดำเนินงานทั้ง 6 กิจกรรม ชุมชนบ้านเหมืองกุงมีฐานสำหรับต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสื่อสารคุณค่า และการจัดบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงภูมิปัญญาของช่างกับองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การออกแบบ และธุรกิจ การพัฒนาระยะต่อไปควรนำผลจากแต่ละกิจกรรมมาดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนมีบทบาทกำหนดทิศทางและได้รับประโยชน์จากการใช้ทุนทางวัฒนธรรม พร้อมสร้างพื้นที่ให้คนรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้และร่วมประกอบอาชีพ ดังนี้

(1) พัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ให้เชื่อมโยงกับการใช้งานและตลาดเป้าหมาย ควรนำแนวคิดและต้นแบบจากการอบรมมาคัดเลือกพัฒนาต่อ โดยพิจารณาร่วมกันทั้งคุณค่าทางวัฒนธรรม ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสมของวัสดุ ความสามารถในการผลิต และความคิดเห็นจากผู้ซื้อ การคัดเลือกควรให้ช่างปั้น ผู้ประกอบการ และผู้ร่วมออกแบบมีส่วนพิจารณา เพื่อให้ผลิตภัณฑ์สะท้อนความรู้ของเจ้าของภูมิปัญญาและตอบสนองบริบทการใช้งานจริง การพัฒนาเป็นชุดผลิตภัณฑ์ควรกำหนดองค์ประกอบร่วมที่สื่อถึงบ้านเหมืองกุง เช่น รูปทรง ลวดลาย พื้นผิว หรือเรื่องราว พร้อมเปิดให้ช่างแต่ละรายรักษาความเฉพาะของผลงาน การจัดกลุ่มสินค้าตามการใช้งาน ระดับราคา และความสะดวกในการพกพาจะช่วยให้การออกแบบเชื่อมต่อกับการจัดแสดงและการจำหน่ายได้ชัดเจนขึ้น

(2) ยกระดับกระบวนการผลิตด้วยวิทยาศาสตร์และการจัดการข้อมูล ควรต่อยอดการเรียนรู้ด้านวัสดุ การเคลือบ และการเผา โดยใช้โจทย์จากการผลิตจริงของช่างเป็นจุดเริ่มต้น ร่วมกำหนดประเด็นทดลองและข้อมูลที่จำเป็น เช่น ลักษณะเนื้อดิน วิธีเตรียมชิ้นงาน ความหนาในการลงเคลือบ ตำแหน่งจัดวาง และเงื่อนไขการเผา เพื่อให้สามารถเชื่อมวิธีดำเนินการกับผลที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ การบันทึกควรมีรูปแบบที่ช่างใช้งานได้สะดวก ประกอบด้วยข้อมูลสำคัญ ภาพชิ้นงาน และข้อสังเกต พร้อมนำผลมาแลกเปลี่ยนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเป็นระยะ แนวทางนี้จะช่วยสะสมความรู้สำหรับปรับปรุงคุณภาพและจัดการข้อบกพร่อง โดยยังใช้ประสบการณ์ของช่างเป็นฐานในการตีความและตัดสินใจ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีข้อกำหนดเฉพาะด้านการใช้งานควรได้รับการตรวจสอบด้วยวิธีที่เหมาะสมก่อนนำคุณสมบัตินั้นไปใช้สื่อสารทางการตลาด

(3) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และข้อมูลสินค้าให้รองรับการจำหน่ายจริง ควรพัฒนาบรรจุภัณฑ์ควบคู่กับขนาด รูปทรง และน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาทั้งการปกป้องชิ้นงาน ความสะดวกในการเดินทาง การใช้วัสดุและต้นทุนต่อหน่วย พร้อมทดลองความเหมาะสมกับการซื้อกลับและการจัดส่ง เพื่อให้บรรจุภัณฑ์สนับสนุนทั้งภาพลักษณ์และคุณภาพการส่งมอบ

ข้อมูลประกอบสินค้าควรระบุผู้ผลิต แหล่งที่มา แนวคิดของผลงาน วิธีใช้ และการดูแลอย่างชัดเจน รวมถึงจัดทำข้อมูลภาษาที่เหมาะกับกลุ่มผู้มาเยือน การเชื่อมเรื่องเล่ากับข้อมูลการใช้งานจะช่วยให้ผู้ซื้อเข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรมและเลือกผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับความต้องการ

(4) พัฒนาระบบต้นทุน ราคา และการจัดสรรผลประโยชน์ ควรนำผลิตภัณฑ์และรูปแบบกิจกรรมที่คัดเลือกมาคำนวณต้นทุนอย่างครบถ้วน ทั้งวัสดุ แรงงาน เชื้อเพลิง บรรจุภัณฑ์ การประสานงาน และการส่งมอบ โดยกิจกรรมท่องเที่ยวต้องรวมงานที่ดำเนินต่อภายหลังผู้เข้าร่วมเดินทางกลับ เช่น การดูแลชิ้นงาน การเคลือบ การเผา และการจัดส่ง เพื่อให้การกำหนดราคาสอดคล้องกับภาระงานจริง การดำเนินงานร่วมกันควรมีข้อตกลงด้านหน้าที่ ค่าตอบแทน และการแบ่งรายได้ที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน ครอบคลุมช่างผู้ถ่ายทอด ผู้เตรียมวัสดุ ผู้ประสานงาน และผู้ดูแลกิจกรรม ความชัดเจนดังกล่าวจะช่วยให้การให้บริการสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของคนในชุมชน

(5) เชื่อมแบรนด์ เรื่องเล่า และช่องทางการตลาดให้มีทิศทางร่วมกัน ควรนำแนวคิดแบรนด์และเรื่องเล่าที่พัฒนาขึ้นมาจัดทำแนวทางการใช้งานร่วมกัน ครอบคลุมข้อมูลสำคัญของชุมชน รูปแบบภาพ ข้อความแนะนำผลิตภัณฑ์ และรายละเอียดกิจกรรม โดยให้ช่างและเจ้าของข้อมูลร่วมตรวจสอบก่อนเผยแพร่ เพื่อรักษาความถูกต้องและความหมายที่ชุมชนต้องการถ่ายทอด

การสื่อสารควรเชื่อมจากการสร้างความสนใจไปสู่การติดต่อและใช้บริการได้สะดวก โดยมีข้อมูลผลิตภัณฑ์ ราคา ระยะเวลากิจกรรม เงื่อนไขรับผลงาน และช่องทางประสานงานที่เป็นปัจจุบัน พร้อมนำคำถามและความคิดเห็นของผู้รับสารกลับมาปรับเนื้อหา การติดตามควรพิจารณาทั้งการสอบถาม การจอง การเดินทางมาเยือน และการซื้อ เพื่อให้เห็นผลของการสื่อสารต่อการดำเนินธุรกิจในแต่ละช่วง

(6) พัฒนารูปแบบกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวตามศักยภาพชุมชน

ควรนำบ้านช่างปั้น ร้านค้าชุมชน และพื้นที่เรียนรู้มาเชื่อมเป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีลำดับชัดเจน โดยกำหนดสาระสำคัญ ระยะเวลา และระดับการลงมือทำให้เหมาะกับนักท่องเที่ยวทั่วไป ครอบครัว และกลุ่มศึกษาดูงาน เนื้อหาควรเชื่อมวัฒนธรรม วิถีช่าง และวิทยาศาสตร์ผ่านสิ่งที่ผู้มาเยือนสามารถสังเกต สอบถาม และทดลองได้จริง การทดลองให้บริการควรเริ่มจากขนาดกลุ่มที่ชุมชนดูแลได้ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบ จุดเรียนรู้ และขั้นตอนดูแลผลงานให้ครบถ้วน จากนั้นจึงใช้ข้อมูลเวลา ภาระงาน ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วม และผลต่อการทำงานของช่างมาปรับรูปแบบก่อนขยายบริการ เพื่อให้การท่องเที่ยวสนับสนุนการประกอบอาชีพและดำเนินควบคู่กับวิถีชีวิตของชุมชน

(7) สร้างบทบาทและเส้นทางอาชีพสำหรับคนรุ่นใหม่ ควรพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกับช่างในลักษณะงานที่มีความรับผิดชอบต่อเนื่อง โดยเปิดบทบาทตามความสนใจและทักษะ ทั้งการผลิต การออกแบบ การถ่ายภาพ การจัดทำเนื้อหา การดูแลข้อมูล การประสานลูกค้า และการจัดกิจกรรม คนรุ่นใหม่ควรได้รับโอกาสเรียนรู้เหตุผลของกระบวนการทำงานจากช่าง พร้อมนำทักษะของตนมาร่วมพัฒนางานที่ชุมชนต้องการ

การสร้างความต่อเนื่องควรมีผู้ให้คำแนะนำ เป้าหมายการเรียนรู้ และค่าตอบแทนที่สัมพันธ์กับงาน เพื่อเชื่อมการสืบทอดภูมิปัญญากับโอกาสประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกันในลักษณะนี้จะช่วยให้ความรู้ของช่างได้รับการถ่ายทอดผ่านการปฏิบัติ และเพิ่มกำลังคนที่สามารถร่วมพัฒนาธุรกิจและบริการของชุมชนได้ในระยะยาว

(8) พัฒนาการติดตามผลเพื่อใช้ตัดสินใจร่วมกัน ควรกำหนดข้อมูลติดตามที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแต่ละด้านและไม่เพิ่มภาระการทำงานเกินจำเป็น ได้แก่ คุณภาพและข้อบกพร่องของชิ้นงาน ต้นทุนและรายได้ การตอบรับของผู้ซื้อ จำนวนและลักษณะผู้มาเยือน ความคิดเห็นต่อกิจกรรม และความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ พร้อมจัดช่วงแลกเปลี่ยนผลระหว่างช่าง ผู้ประกอบการ ผู้ดูแลกิจกรรม และภาคีสนับสนุน การประเมินควรครอบคลุมคุณค่าที่ชุมชนให้ความสำคัญด้วย เช่น โอกาสถ่ายทอดความรู้ ความเหมาะสมของภาระงาน และบทบาทของเจ้าของภูมิปัญญาในการกำหนดทิศทาง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้การตัดสินใจพิจารณาทั้งผลทางเศรษฐกิจ คุณภาพการเรียนรู้ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม โดยนำผลกลับไปปรับผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และบริการให้เหมาะกับบ้านเหมืองกุงอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

สรุปผลการดำเนินงาน

3.1 สรุปผลการการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของโครงการในภาพรวม

ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ค่าเป้าหมายในแต่ละปี (3 ปี) ของผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมายในแต่ละปี					
		ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3	
		แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	30	38	30	50	50	
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด (องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด 5 หัวข้อ เช่น การเตรียมดิน การเคลือบ การเผาไฟสูง ฯลฯ)	เรื่อง	5	8	6	6	5	
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	8	8	6	6	8	
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	85	90	85	89	90	
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	5	6	5	7	5	
6. สัดส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	10	10	10	15	

หมายเหตุ : กรณีเป็นปีที่ 1 ระบุเฉพาะแผน / กรณีเป็นปีที่ 2 ระบุผลในปีที่ 1 / กรณีเป็นปีที่ 3 ระบุผลในปีที่ 1 และ 2

3.2 สรุปผลการการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมาย	
		แผน	ผล
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	50	55
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด (องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด 5 หัวข้อ เช่น การเตรียมดิน การเคลือบ การเผาไฟสูง ฯลฯ)	เรื่อง	5	6
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	6	6
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	85	89
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	5	6
6. สัดส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	10	10

3.3 การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

(1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การดำเนินโครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุง ในปีที่ 2 สนับสนุนการพัฒนาฐานเศรษฐกิจชุมชนผ่านการเชื่อมโยงภูมิปัญญาการผลิตเครื่องปั้นดินเผากับการออกแบบ วิทยาศาสตร์ การตลาด และบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ ผลที่ปรากฏจากการดำเนินงาน ได้แก่ แนวคิดผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองการใช้งานร่วมสมัย แนวทางสร้างแบรนด์และสื่อสารคุณค่า ข้อมูลตลาดเบื้องต้น และความพร้อมในการจัดบริการโดยชุมชน องค์ประกอบเหล่านี้เป็นฐานสำหรับเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจจากทั้งการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการให้บริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้ การเพิ่มศักยภาพในการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์จากทุนทางวัฒนธรรม การอบรมด้านการออกแบบและการสร้างแบรนด์ทำให้ช่างปั้นและผู้ประกอบการมีแนวทางนำรูปทรง พื้นผิว ทักษะ และเรื่องราวของบ้านเหมืองกุงมาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น การปรับรูปแบบและประโยชน์ใช้สอยช่วยขยายบริบทการใช้งานของงานหัตถกรรม ขณะที่การเล่าเรื่องทำให้ผู้ซื้อมีข้อมูลสำหรับเข้าใจความชำนาญและกระบวนการที่อยู่เบื้องหลังชิ้นงาน

ในเชิงเศรษฐกิจ กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้ประกอบการมีฐานในการสร้างความแตกต่างและอธิบายคุณค่าของสินค้าได้ชัดเจนขึ้น โดยนำความรู้และอัตลักษณ์ที่ชุมชนมีอยู่มาใช้ร่วมกับการออกแบบและการตลาด ทั้ง

ยังเชื่อมการรักษาภูมิปัญญากับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปทดลองจำหน่ายและปรับปรุงจากความคิดเห็นของผู้ใช้ได้ต่อเนื่อง

การพัฒนาความสามารถในการจัดการคุณภาพและต้นทุนการผลิต

การฝึกด้านการผลิต การเคลือบ และการควบคุมการเผาช่วยให้ผู้เข้าร่วมพิจารณาคุณภาพจากความสัมพันธ์ของวัสดุ วิธีทำงาน และเงื่อนไขการผลิต ความรู้ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการจัดการต้นทุน เนื่องจากข้อบกพร่องของชิ้นงานเกี่ยวข้องกับการใช้วัสดุ แรงงาน เวลา และเชื้อเพลิง รวมถึงภาระในการแก้ไขหรือผลิตทดแทน

ผลจากกิจกรรมได้สร้างแนวทางตรวจสอบคุณภาพตั้งแต่ต้นทางและใช้ข้อสังเกตประกอบการปรับปรุงกระบวนการ เป็นพื้นฐานสำหรับเพิ่มความสามารถในการวางแผนผลิตและส่งมอบสินค้าให้เหมาะสมกับทรัพยากรของชุมชน อีกทั้งช่วยรองรับความน่าเชื่อถือของแบรนด์ผ่านคุณภาพที่สอดคล้องกับข้อมูลที่นำเสนอแก่ลูกค้า ส่วนผลด้านการลดต้นทุนและของเสียต้องติดตามจากข้อมูลการผลิตจริงอย่างต่อเนื่อง

การเชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาดและการพัฒนาช่องทางจำหน่ายภายในชุมชน การนำผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดงและทดสอบตลาดในร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นทำให้ผู้ผลิตได้รับข้อมูลจากผู้มาเยือนโดยตรง ทั้งความสนใจต่อรูปแบบ ประโยชน์ใช้สอย ราคา และความสะดวกในการนำสินค้ากลับไป ข้อมูลดังกล่าวช่วยให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์และวิธีจำหน่ายมีพื้นฐานจากพฤติกรรมและความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมจากประสบการณ์ของผู้ผลิตการดำเนินงานยังเชื่อมบทบาทของช่างกับร้านค้าชุมชน โดยช่างให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลงานและกระบวนการผลิต ส่วนผู้จำหน่ายสะท้อนข้อสังเกตจากการพบลูกค้า ความสัมพันธ์นี้เป็นฐานสำหรับปรับการคัดเลือกสินค้า การจัดแสดง และข้อมูล ณ จุดจำหน่าย พร้อมใช้พื้นที่ที่ชุมชนมีอยู่เป็นทั้งแหล่งเรียนรู้และช่องทางเข้าถึงผลิตภัณฑ์

การสร้างโอกาสรายได้จากบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ การพัฒนาแนวทางต้อนรับ การสาธิต และกิจกรรมลงมือปั้นเปิดโอกาสให้ความรู้และประสบการณ์ของช่างสามารถนำมาพัฒนาเป็นบริการควบคู่กับการจำหน่ายสินค้า ผู้มาเยือนมีโอกาสเรียนรู้จากผู้ผลิตและสถานที่จริง ขณะที่ชุมชนสามารถนำผลจากการอบรมไปกำหนดรูปแบบกิจกรรม ระยะเวลา และขอบเขตการให้บริการตามความพร้อมของตนเอง ในเชิงธุรกิจ บริการดังกล่าวมีงานเกี่ยวเนื่องตั้งแต่การประสานงาน การเตรียมวัสดุ การถ่ายทอดความรู้ ไปจนถึงการดูแลและส่งมอบผลงาน การแบ่งหน้าที่อย่างเหมาะสมจึงเป็นฐานสำหรับสร้างโอกาสรับค่าตอบแทนแก่ผู้ร่วมดำเนินงานหลายบทบาท และ

เชื่อมการใช้จ่ายของผู้มาเยือนกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่ ทั้งนี้ การกำหนดค่าบริการต้องพิจารณาต้นทุนครบกระบวนการ เพื่อให้รายได้สัมพันธ์กับภาระงานและประโยชน์ที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับ

การพัฒนาทุนมนุษย์และโอกาสการประกอบอาชีพของคนรุ่นใหม่ กิจกรรมของโครงการเปิดพื้นที่ให้ช่าง ผู้ประกอบการ นักศึกษา และผู้สนใจแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการผลิต การออกแบบ การสื่อสาร และบริการ การทำงานร่วมกันช่วยเชื่อมความชำนาญของช่างกับทักษะร่วมสมัย และทำให้เห็นบทบาททางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับงานหัตถกรรมหลากหลายขึ้น ทั้งงานออกแบบ ภาพถ่าย เนื้อหา การประสานลูกค้า และการดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาความสามารถเหล่านี้เป็นการเสริมทุนมนุษย์ของชุมชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการปรับตัวและการดำเนินธุรกิจในระยะยาว โดยเฉพาะการสร้างโอกาสให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้ภูมิปัญญาผ่านงานที่สัมพันธ์กับความสนใจและทักษะของตน การพัฒนาต่อให้เกิดบทบาทและค่าตอบแทนที่ชัดเจนจะช่วยเชื่อมการสืบทอดความรู้กับโอกาสประกอบอาชีพภายในชุมชน

ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ปรากฏชัดในรอบการดำเนินงานนี้อยู่ที่การพัฒนาความสามารถของผู้ผลิต การสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ การเชื่อมข้อมูลตลาดกับการผลิต และการเตรียมช่องทางสร้างรายได้จากบริการ ส่วนการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนเงินหรือร้อยละ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนก่อนและหลังดำเนินงานที่เปรียบเทียบกันได้ เพื่อสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจริงและใช้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

(2) ผลกระทบเชิงสังคม

การดำเนินโครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุงในปีที่ 2 สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันระหว่างช่างปั้น ผู้ประกอบการ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ ผ่านกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสื่อสาร การผลิต และการจัดบริการท่องเที่ยว กระบวนการดังกล่าวเปิดพื้นที่ให้คนต่างวัยและต่างประสบการณ์ร่วมกันอธิบายคุณค่าของภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ และพิจารณาแนวทางใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน ผลเชิงสังคมที่ปรากฏมีรายละเอียดดังนี้ การส่งเสริมบทบาทของช่างปั้นในฐานะเจ้าของความรู้และผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา กิจกรรมของโครงการเปิดโอกาสให้ช่างปั้นนำประสบการณ์การทำงานมาอธิบายและแลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วม ทั้งการวิเคราะห์อัตลักษณ์ การพิจารณาความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ และการถ่ายทอดกระบวนการผลิต ความรู้ที่สั่งสมจากการประกอบอาชีพจึงได้รับการนำมาใช้เป็นฐานของการเรียนรู้ร่วมกัน โดยช่างมีบทบาททั้งผู้ปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูล และผู้ร่วมพิจารณาทิศทางการพัฒนางานของตนเอง

บทบาทดังกล่าวมีความสำคัญต่อการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญากับเจ้าของความรู้ เพราะการนำอัตลักษณ์ไปออกแบบผลิตภัณฑ์หรือจัดทำเรื่องเล่าต้องอาศัยความเข้าใจบริบทจากคนในพื้นที่ การมีช่างร่วมอธิบายและตรวจสอบเนื้อหาช่วยให้การพัฒนาตั้งอยู่บนประสบการณ์จริง และเปิดให้ผู้ผลิตมีส่วนกำหนดว่าคุณค่าและตัวตนของชุมชนจะได้รับการนำเสนอสู่ภายนอกอย่างไร

การสร้างพื้นที่เรียนรู้ระหว่างวัยและแนวทางสืบทอดความรู้

การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างช่าง คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ช่างถ่ายทอดความเข้าใจด้านวัสดุ เทคนิค และข้อจำกัดของการผลิต ขณะที่ผู้ร่วมกิจกรรมเสนอความคิดเห็นด้านการใช้งาน การออกแบบ และการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังงานช่าง และทำให้ความรู้เชิงปฏิบัติได้รับการอธิบายอย่างเป็นลำดับมากขึ้น
สำหรับคนรุ่นใหม่ โครงการได้เปิดแนวทางการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้งานผลิต การบันทึกเรื่องราว การจัดทำสื่อ และการร่วมดูแลกิจกรรมท่องเที่ยว การเชื่อมทักษะเหล่านี้กับความรู้ของช่างเป็นฐานสำหรับพัฒนาการสืบทอดที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน โดยความต่อเนื่องของการรับช่วงความรู้และบทบาทการทำงานต้องพัฒนาผ่านการฝึกปฏิบัติและความรับผิดชอบร่วมใน

3.4 สรุปกิจกรรมที่บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงานของโครงการ (ตั้งแต่ปีแรก – ปีปัจจุบัน) และที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินงานของโครงการ (พร้อมระบุเหตุผลและแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป)

การดำเนินโครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหัตศิลป์ดินปั้นบ้านเหมืองกุงตั้งแต่ปีแรกถึงปีปัจจุบันมีพัฒนาการจากการสร้างฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการผลิต ไปสู่การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างคุณค่าทางการตลาด และเตรียมบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ โดยมีภูมิปัญญาของช่างปั้นเป็นฐานสำคัญ กระบวนการพัฒนาทั้งสองปีจึงเชื่อมโยงกันผ่านการเรียนรู้ การทดลอง การนำไปใช้ และการรับข้อมูลกลับมาปรับปรุงงานให้เหมาะกับบริบทของชุมชน

ผลการดำเนินงานที่บรรลุตามแผนและความเชื่อมโยงระหว่างปี

ในปีแรก โครงการมุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเซรามิก การใช้วัตถุดิบเคลือบ การควบคุมเตาและการพิจารณาผลการเผา เพื่อให้ช่างสามารถเชื่อมประสบการณ์เดิมกับคำอธิบายทางวิทยาศาสตร์ ผลจากกิจกรรมสะท้อนการเริ่มทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ วิธีผลิต และลักษณะชิ้นงาน ผู้เข้าร่วมได้ฝึกปฏิบัติ

และใช้ข้อสังเกตประกอบการเรียนรู้ พร้อมเริ่มพิจารณาการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดและการเชื่อมพื้นที่ชุมชนกับกิจกรรมท่องเที่ยว

ผลจากปีแรกเป็นฐานให้ปีที่ 2 ขยายการพัฒนาจากกระบวนการผลิตไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภค และประสบการณ์ของผู้มาเยือน โดยดำเนินกิจกรรมครบทั้ง 6 รายการตามที่ปรากฏในรายงาน ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงอัตลักษณ์ การตลาดและการสร้างแบรนด์ การจัดทำสื่อและเรื่องเล่า การผลิตและควบคุมคุณภาพ การทดสอบตลาด และการเตรียมความพร้อมด้านบริการท่องเที่ยว กิจกรรมเหล่านี้ทำหน้าที่เชื่อมความรู้คนละส่วนให้สนับสนุนกัน ตั้งแต่การค้นหาคุณค่าที่ชุมชนมีอยู่ การพัฒนาเป็นรูปแบบสินค้า การอธิบายคุณค่าต่อผู้ซื้อ ไปจนถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่จริง

ผลสำเร็จด้านผลิตภัณฑ์ปรากฏในรูปของแนวคิดและต้นแบบที่นำอัตลักษณ์บ้านเหมืองกุงมาปรับใช้กับรูปแบบร่วมสมัย ผู้เข้าร่วมได้พิจารณารูปทรง ขนาด พื้นผิว และประโยชน์ใช้สอยร่วมกับข้อจำกัดของวัสดุและการผลิต ทำให้การออกแบบเชื่อมโยงกับทั้งภูมิปัญญาและความต้องการของผู้ใช้ ส่วนกิจกรรมด้านแบรนด์และสื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีแนวทางอธิบายที่มาของผลงาน จุดขาย และเรื่องราวของช่างอย่างชัดเจนขึ้น เป็นฐานสำหรับนำผลิตภัณฑ์ไปจัดแสดงและรับฟังความคิดเห็นจากตลาด

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการดำเนินการต่อยอดความรู้จากปีแรกผ่านการฝึกผลิต เคลือบ และควบคุมการเผา โดยเน้นการพิจารณาคุณภาพตลอดกระบวนการ ความรู้ดังกล่าวสนับสนุนทั้งการผลิตสินค้าและการดูแลผลงานของนักท่องเที่ยว ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพทางเทคนิคกับความน่าเชื่อถือทางธุรกิจ กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์และบริการที่สื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรมต้องมีกระบวนการดูแลคุณภาพและการส่งมอบที่สอดคล้องกัน

ด้านการตลาดและการท่องเที่ยว การใช้ร้านค้าชุมชนและบ้านช่างปั้นเป็นพื้นที่ทดสอบช่วยให้ผู้ผลิตได้รับข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ การใช้งาน ราคา และความสะดวกในการซื้อกลับไป พร้อมเห็นบทบาทของการสาธิตและเรื่องเล่าในการอธิบายคุณค่าของสินค้า ข้อมูลจากการพบผู้มาเยือนถูกเชื่อมต่อกับการอบรมด้านบริการ ทำให้ชุมชนมีแนวทางพิจารณาการต้อนรับ การจัดลำดับกิจกรรม การแบ่งหน้าที่ และการดูแลชิ้นงานภายหลังการเรียนรู้ อีกผลสำคัญหนึ่งคือการสร้างพื้นที่ทำงานร่วมกันระหว่างช่าง ผู้ประกอบการ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ ช่างมีบทบาทถ่ายทอดความรู้และร่วมกำหนดความหมายของอัตลักษณ์ ขณะที่ผู้ร่วมกิจกรรมสนับสนุนมุมมองด้านการออกแบบ การสื่อสาร และการจัดการ กระบวนการนี้เปิดแนวทางให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมกับงานหัตถกรรมผ่านทักษะที่หลากหลาย และเชื่อมการสืบทอดภูมิปัญญากับโอกาสพัฒนาอาชีพในระยะต่อไป

ประเด็นที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายหรือยังต้องดำเนินการต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาจากรายงานปีที่ 2 ไม่ปรากฏการระบุกิจกรรมหลักที่ยกเลิกหรือไม่สามารถจัดได้ตามแผน อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมครบถ้วนกับการบรรลุผลลัพธ์ระยะยาวเป็นคนละระดับของความสำเร็จ ผลงานด้านต้นแบบ แบรนด์ สื่อ และแนวทางบริการที่เกิดขึ้นยังต้องผ่านการนำไปใช้และปรับปรุงต่อเนื่อง จึงจะสามารถพิจารณาผลด้านการจำหน่าย ประสิทธิภาพการผลิต และความต่อเนื่องของการจัดการโดยชุมชนได้ชัดเจน

สำหรับตัวชี้วัดจำนวนผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในปีแรก ผลที่ระบุไว้จำนวน 38 คนยังต่ำกว่าค่าเป้าหมาย 50 คนตามตารางเป้าหมายที่ปรับปรุง โดยข้อมูลที่ใช้สังเคราะห์ยังไม่ระบุสาเหตุเฉพาะของส่วนต่างดังกล่าว จึงต้องตรวจสอบร่วมกับข้อมูลการดำเนินงานก่อนสรุปเหตุผล ส่วนปีที่ 2 จำนวนผู้เข้าร่วมรายกิจกรรมแสดงถึงการเข้าถึงกิจกรรมแต่ละครั้ง แต่ต้องตรวจรายชื่อบุคคลไม่ซ้ำก่อนใช้ยืนยันผลรวมรายปี เพื่อให้การรายงานสอดคล้องกับหน่วยนับของตัวชี้วัด

ในด้านการนำความรู้ไปใช้ พบว่าผู้เข้าร่วมยังต้องได้รับคำปรึกษาด้านการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ตลาด และการเชื่อมเรื่องราวกับผลิตภัณฑ์ ประเด็นนี้สัมพันธ์กับลักษณะของการพัฒนาที่ต้องใช้ความรู้หลายด้านร่วมกัน ความชำนาญในการผลิตเป็นฐานสำคัญ แต่การพัฒนาสินค้าสำหรับผู้ซื้อจำเป็นต้องอาศัยการทดลองใช้ การพิจารณาต้นทุน และข้อมูลตอบรับเพิ่มเติม การอบรมจึงสร้างจุดเริ่มต้นและกรอบการทำงาน ส่วนความสามารถในการประยุกต์ใช้ได้ต่อเนื่องต้องพัฒนาผ่านการลงมือทำและการให้คำปรึกษาเป็นระยะ
การจัดบริการท่องเที่ยวยังอยู่ในช่วงเตรียมแนวทางและความพร้อม โดยต้องเชื่อมผู้รับผิดชอบ พื้นที่ เวลา วัสดุ และงานหลังจบกิจกรรมเข้าด้วยกัน เหตุผลสำคัญคือบริการงานปั้นมีขั้นตอนต่อเนื่องจนถึงการเผาและส่งมอบผลงาน จึงต้องกำหนดข้อตกลงให้ครอบคลุมภาระงานจริง ขณะเดียวกัน บ้านช่างปั้นเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพและใช้ชีวิต การพัฒนาบริการจึงต้องปรับให้เหมาะกับกำลังคนและวิถีการทำงานของชุมชนก่อนขยายการรองรับ

แนวทางดำเนินงานในปีต่อไป

การดำเนินงานปีต่อไปควรเน้นการนำผลจากสองปีแรกมาทดลองใช้ร่วมกันในรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการที่ชุมชนสามารถดำเนินการได้จริง โดยคัดเลือกสินค้าที่มีความชัดเจนด้านอัตลักษณ์ การใช้งาน และความเป็นไปได้ในการผลิต แล้วพัฒนาควบคู่กับบรรจุภัณฑ์ ข้อมูลสินค้า ต้นทุน และราคา พร้อมติดตามผลการจำหน่ายเพื่อนำกลับมาปรับปรุง การทำงานลักษณะนี้จะช่วยเชื่อมการออกแบบ วิทยาศาสตร์ และการตลาดเข้าสู่การตัดสินใจทางธุรกิจบนข้อมูลชุดเดียวกัน

ด้านการท่องเที่ยว ควรนำแนวทางต้อนรับ เรื่องเล่า การสาธิต และกิจกรรมลงมือทำมาจัดเป็นรูปแบบบริการที่มีรายละเอียดชัดเจน เริ่มทดลองกับขนาดกลุ่มที่ชุมชนดูแลได้ กำหนดผู้ประสานงาน บทบาทผู้ร่วมให้บริการ ระยะเวลา และเงื่อนไขรับผลงาน พร้อมประเมินทั้งประสบการณ์ของผู้มาเยือน ต้นทุน และภาระของช่าง ก่อนปรับขยายการดำเนินงาน

ควรพัฒนาคนรุ่นใหม่ผ่านบทบาทงานที่ต่อเนื่อง เช่น การบันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ การจัดทำสื่อ การประสานลูกค้า และการดูแลกิจกรรม โดยมีช่างเป็นผู้ร่วมถ่ายทอดและตรวจสอบความรู้ พร้อมกำหนดหน้าที่และค่าตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อให้การมีส่วนร่วมเชื่อมโยงกับโอกาสประกอบอาชีพ และช่วยเพิ่มกำลังคนในการดำเนินธุรกิจของชุมชน

การติดตามผลควรใช้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมายแต่ละด้าน ทั้งรายชื่อผู้ได้รับการถ่ายทอดความรู้แบบไม่ซ้ำ คุณภาพชิ้นงาน ต้นทุน รายได้ ความคิดเห็นของลูกค้า และความต่อเนื่องของผู้ร่วมดำเนินงาน พร้อมนำผลมาแลกเปลี่ยนกับชุมชนเป็นระยะ เพื่อให้สามารถยืนยันความก้าวหน้าและปรับแผนได้ตรงกับสถานการณ์จริง การพัฒนาระยะต่อไปจึงมุ่งให้ฐานความรู้และความร่วมมือที่สร้างขึ้นตั้งแต่ปีแรกสามารถนำไปใช้ผลิต จำหน่าย และจัดบริการได้อย่างต่อเนื่อง โดยรักษาคุณค่าของภูมิปัญญาและบทบาทของชุมชนในการกำหนดทิศทางของตนเอง

3.5 สรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณตามรายกิจกรรมที่ระบุไว้ในข้อเสนอโครงการ

ปีงบประมาณ (พ.ศ.)	งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน (บาท)	งบประมาณที่ใช้จ่าย (บาท)	งบประมาณคงเหลือ (บาท)	หมายเหตุ
256	218,000.00	218,000.00	0.00	
รวม	218,000.00	218,000.00	0.00	

บทที่ 4
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

4.1 ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินโครงการในปีที่ 2 เป็นการต่อยอดความรู้ด้านการผลิตเซรามิกสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การตลาด และบริการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญจึงเกี่ยวข้องกับการเชื่อมองค์ความรู้หลายด้านให้สามารถนำไปใช้ร่วมกันภายใต้เงื่อนไขการทำงานของชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การพัฒนาทักษะเชิงบูรณาการต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ช่างปั้นและผู้ประกอบการมีความชำนาญจากการผลิตและประสบการณ์ประกอบอาชีพ แต่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สัมพันธ์กับตลาดต้องใช้ทักษะเพิ่มเติม ทั้งการวิเคราะห์ผู้บริโภค การออกแบบ การกำหนดคุณค่า และการสื่อสาร ผู้เข้าร่วมสามารถเสนอแนวคิดและแนวทางปรับปรุงผลิตภัณฑ์ได้ แต่ยังต้องได้รับคำปรึกษาในการเชื่อมองค์ประกอบเหล่านี้ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้ภายในกิจกรรมจึงต้องดำเนินต่อผ่านการปรับต้นแบบและรับข้อมูลจากผู้ใช้จริง

(2) การแปลงอัตลักษณ์เป็นผลิตภัณฑ์และเรื่องเล่าต้องรักษาความหมายของชุมชน อัตลักษณ์บ้านเหมืองกุงประกอบด้วยทั้งรูปทรง วัสดุ ทักษะ เรื่องราว และวิถีชีวิต การเลือกองค์ประกอบมาใช้ในการออกแบบและประชาสัมพันธ์จึงต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนกับเจ้าของความรู้ เพื่อให้ผลงานร่วมสมัยยังเชื่อมโยงกับที่มาอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน การสื่อสารกับบุคคลภายนอกต้องจัดลำดับเนื้อหาและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระบวนการดังกล่าวต้องใช้เวลาในการรวบรวม ตรวจสอบ และปรับเนื้อหาร่วมกัน โดยเฉพาะรายละเอียดที่ช่างคุ้นเคยแต่ผู้รับสารยังไม่มีพื้นฐานความเข้าใจ

(3) การควบคุมคุณภาพต้องพิจารณาปัจจัยตลอดกระบวนการผลิต
คุณภาพชิ้นงานสัมพันธ์กับวัสดุ การขึ้นรูป การทำแห้ง การเคลือบ และการเผา การปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือวิธีทำงานจึงต้องพิจารณาผลที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนร่วมกัน ช่างจำเป็นต้องใช้ทั้งประสบการณ์และข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ เพื่อแยกแยะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อบกพร่อง การพัฒนาความสม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์จึงต้องอาศัยการทดลอง การบันทึก และการทบทวนผลต่อเนื่องจากการอบรม

(4) การใช้ข้อมูลตลาดประกอบการตัดสินใจยังต้องเชื่อมกับต้นทุนและความสามารถในการผลิต
การทดสอบตลาดทำให้ได้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ การใช้งาน ราคา และความสะดวกในการพกพา แต่การนำข้อมูลไปพัฒนาสินค้าต้องพิจารณาร่วมกับต้นทุนแรงงาน วัสดุ เชื้อเพลิง บรรจุภัณฑ์ และการจัดส่ง สินค้าที่ได้รับความสนใจจึงต้องผ่านการประเมินความเหมาะสมในการผลิตและจำหน่ายต่อเนื่องด้วย การเชื่อมข้อมูลจากผู้ซื้อ ร้านค้า และช่างให้ใช้ร่วมกันได้เป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาธุรกิจชุมชนในระยะต่อไป

(5) การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวต้องดำเนินควบคู่กับงานผลิตและวิถีชีวิต บ้านช่างปั้นเป็นทั้งพื้นที่ประกอบอาชีพและพื้นที่เรียนรู้ การต้อนรับผู้มาเยือนจึงต้องจัดสรรเวลา พื้นที่ และกำลังคนให้เหมาะสม โดยเฉพาะช่วงที่

ช่างต้องสาธิต อธิบาย และช่วยเหลือผู้ไม่มีพื้นฐานพร้อมกัน นอกจากนี้ ผลงานของนักท่องเที่ยวยังต้องได้รับการดูแลต่อหลังจบกิจกรรม ทั้งการทำแห้ง การเคลือบ การเผา และการส่งมอบ การให้บริการจึงมีภาระงานต่อเนื่องที่ต้องนำมาวางแผนและกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน

(6) การประสานงานและการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ต้องพัฒนาเป็นบทบาทต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมเปิดให้เห็นบทบาทที่หลากหลาย ทั้งผู้ถ่ายทอด ผู้เตรียมวัสดุ ผู้ดูแลสื่อ และผู้ประสานงาน แต่การนำไปใช้ต่อเนื่องต้องมีข้อตกลงด้านหน้าที่ การส่งต่อข้อมูล และค่าตอบแทนที่เหมาะสม สำหรับคนรุ่นใหม่ การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ร่วมกับช่าง ส่วนการพัฒนาเป็นผู้ร่วมดำเนินงานจำเป็นต้องมีโอกาสฝึกปฏิบัติและรับผิดชอบงานจริง เพื่อให้ความสามารถด้านการออกแบบ สื่อ และบริการเชื่อมกับความต้องการของชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

4.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

(1) จัดการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบต่อเนื่องโดยใช้โจทย์จากการทำงานจริง ควรคัดเลือกแนวคิดหรือต้นแบบจากกิจกรรมมาพัฒนาร่วมกันระหว่างช่าง ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดประเด็นปรับปรุงให้ชัดเจน ทั้งรูปแบบ การใช้งาน วัสดุ และความเหมาะสมกับตลาด จากนั้นนำไปทดลองผลิตและรับฟังความคิดเห็นก่อนปรับแบบ การให้คำปรึกษาเป็นระยะจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมนำความรู้หลายด้านมาใช้กับงานของตนเอง และเห็นความเชื่อมโยงระหว่างการออกแบบกับการดำเนินธุรกิจ

(2) จัดทำฐานข้อมูลอัตลักษณ์และเรื่องเล่าโดยให้เจ้าของภูมิปัญญาร่วมตรวจสอบ ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับช่าง ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ วิธีทำงาน และพัฒนาการของชุมชนในรูปแบบที่นำกลับมาใช้ได้สะดวก ทั้งข้อความ ภาพถ่าย และวิดีโอ โดยให้เจ้าของความรู้ร่วมตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมก่อนเผยแพร่ ข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้เป็นฐานร่วมในการออกแบบสินค้า จัดทำสื่อ และพัฒนาบทนำชม พร้อมรักษาความเฉพาะของช่างแต่ละรายภายใต้เรื่องราวร่วมของบ้านเหมืองกุง

(3) พัฒนาระบบทดลองและบันทึกข้อมูลการผลิตที่เหมาะกับช่าง ควรใช้แบบบันทึกอย่างง่ายเพื่อเชื่อมข้อมูลวัสดุ วิธีเคลือบ เงื่อนไขการเผา และผลบนชิ้นงาน พร้อมภาพประกอบและรหัสที่ตรวจสอบย้อนกลับได้ เลือกทดลองจากปัญหาที่พบจริงและทบทวนผลร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ช่างสามารถนำข้อค้นพบไปปรับใช้ได้โดยตรง การวางแผนใช้เตาและอุปกรณ์ควรพิจารณาจากจำนวนงาน รอบการผลิต และทรัพยากรที่มีอยู่ ร่วมกับการประสานภาคีสนับสนุนตามความจำเป็น

(4) เชื่อมการทดสอบตลาดกับการคำนวณต้นทุนและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ควรติดตามข้อมูลความสนใจ การซื้อจริง และข้อเสนอแนะต่อสินค้าแต่ละประเภท ควบคู่กับต้นทุนการผลิตและการส่งมอบ เพื่อใช้คัดเลือกสินค้าที่เหมาะกับการจำหน่ายต่อเนื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ควรทดลองกับรูปทรงและน้ำหนักของชิ้นงานจริง โดยพิจารณาการปกป้อง ความสะดวกในการพกพา และต้นทุนร่วมกัน พร้อมจัดข้อมูลสินค้าและวิธีดูแลให้ชัดเจน

(5) ทดลองบริการท่องเที่ยวในขนาดที่ชุมชนสามารถดูแลได้ ควรนำแนวทางจากการอบรมมาจัดเป็นรายละเอียดบริการ ได้แก่ เนื้อหา ระยะเวลา จำนวนผู้เข้าร่วม ผู้รับผิดชอบ และเงื่อนไขรับผลงาน เริ่มทดลองกับกลุ่มขนาดเหมาะสม แล้วใช้ข้อมูลเวลา ภาระงาน และความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมมาปรับปรุงก่อนขยายบริการ โดยแยกขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวทำได้ออกจากงานที่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของช่าง และกำหนดการจัดการชิ้นงานหลังจบกิจกรรมให้ครบกระบวนการ

(6) สร้างระบบพี่เลี้ยงและบทบาทงานสำหรับคนรุ่นใหม่ ควรส่งเสริมให้ช่างและผู้มีประสบการณ์เป็นพี่เลี้ยงในงานที่ตนถนัด พร้อมเปิดบทบาทให้คนรุ่นใหม่เรียนรู้ผ่านการทำงานจริง เช่น การผลิต การบันทึกความรู้ การจัดทำสื่อ การประสานลูกค้า และการดูแลกิจกรรม กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หน้าที่ และค่าตอบแทนให้เหมาะสม เพื่อให้การมีส่วนร่วมเชื่อมกับโอกาสประกอบอาชีพและช่วยเพิ่มกำลังคนในการดำเนินงานของชุมชน

(7) จัดทำข้อตกลงการทำงานร่วมกันและติดตามผลเพื่อปรับแผน ควรกำหนดผู้ประสานงานหลัก วิธีรับข้อมูลและส่งต่องาน การใช้พื้นที่และอุปกรณ์ ตลอดจนหลักเกณฑ์ค่าตอบแทนและการแบ่งรายได้ที่ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน พร้อมติดตามข้อมูลสำคัญด้านคุณภาพ ต้นทุน การจำหน่าย บริการ และการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ โดยนำผลมาแลกเปลี่ยนร่วมกันเป็นระยะ เพื่อให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการท่องเที่ยวตอบสนองทั้งความต้องการของผู้มาเยือนและความพร้อมของคนในชุมชน